

NASLOV

Še ena številka

Čeprav bo pred koncem leta izšla še ena številka Vestnika, že v današnji številki prilagamo lep stenski barvni koledar, darilo domačega tednika svojim zvestim bralcem in naročnikom. Prav tako pa boste v današnji številki našli tudi novoletno nagradno križanko, tako da boste imeli dovolj časa za reševanje.

Prihodnji četrtek bo izšla zadnja številka v tem letu in tudi v njej boste našli obilo zanimivega branja za praznične dni.

PRED PRIHODOM ZDOMCEV

DA BO ZARES SREČNO

Iz dežel zahodne Evrope se že proti naši meji valijo dolge motorizirane kotone. Zaposleni na meji pravijo, da bo občutno povečan promet že danes in tako bo prav gotovo vse do sobote, ko bi naj prvi val pričel pojenjavati. Torej bodo naslednji dnevi tudi na vseh mejnih prehodih s sosednjo Avstrijo na območju radgonske carinarnice naporni, kar bo od vseh zahtevalo še dodatne napore. Kajti iz Pomurja je še vedno okoli šest tisoč ljudi začasno zaposlenih na tujem in veliko jih bo preživljalo bližje se praznične dni doma, pomurske mejne prehode pa bodo prestopali, še mnogi, ki se bodo vračali v sosednjo republiko Hrvaško in ostale republike, pa tudi tranzitni potniki.

Carinski delavci so dolgoletne izkušnje s pridom uporabili in se na prihod zdomcev dobro pripravili. Tudi tokrat so okrepiли svoje vrste na mejah z delavci iz notranjih izpostav. Razmeram, ki bodo te dni na meji, pa so se prilagodile tudi vse spremljajoče službe — od menjalne do gostincev — po potrebi pa bodo, kot zatrjujejo sami, delali tudi delavci na bencinskih servisih. Torej ne bi smelo biti težav, dasiravno povsem brez zapletov — lepo bi bilo, če bi nas dogodki demantirali — tudi tokrat verjetno ne bo šlo.

Pravzaprav so več škode kot koristi naredile že zadnje spremembe v carinski zakonodaji, ki bodo gotovo kot v lanskem oktobru povzročile na mejah precej zmede. In postavlja se vprašanje, zakaj so prišle, če so že morale priti, na svetlo ponovno pet minut pred dvanajsto. To in tesnost nekaterih prehodov, predvsem radgonskega, bo prispevalo svoj delež k čakalni dobi, svojega pa bi lahko dodala še (ne)disciplina potnikov. Zatorej tudi tokrat nasvet, da se te dni sami odpovemo nakupom v sosednji Avstriji in tako še dodatno ne obremenjujemo carinikov, ni odveč.

S prestopom meje pa skrbi za vračanje zdomcev še ne bi smelo biti konec. Svoj del dobrodošlice morajo prispevati tudi delavci v komunalno cestnih službah. Kakšne ceste premoremo in da se te nikakor ne morejo primerjati z urejeno cestno prometno mrežo razvite zahodne Evrope, vemo. To pa zdomci vse prevečkrat pozabljajo, kar lahko postane prava past. Tudi vremenske razmere nam ravno v tem času znajo najbolj zagosti.

Sobotna poledica je pravo opozorilo. Zato pa to ne bi smelo presenetiti cestno komunalnih služb. Te morajo biti pripravljene in organizirane tako, da bodo kos vsaki preizkušnji. Kajti za že izmučenega voznika je poledica ali plundra lahko kaj kmalu pretrod oreh. In le če bo tudi po tej plati vse v najlepšem redu, bo bivanje zdomcev doma zares srečno.

V. Pavco

Ni greh biti kmet

stran 7

POŽARNO VARSTVO

Ob redukcijah potrebni ukrepi

Varčevalni ukrepi z omejitvami dobave električne energije v določeni meri vplivajo tudi na požarno varnost. Zato ne bo odveč opozorilo delovnih ljudi in občanom, kako ravnati v času redukcij električnega toka, zlasti pa pri uporabi svetilk z odprtim plamenom.

Ob odvzemu električnega toka je potrebno preveriti, če so izključeni vsi elektroenergetski viri (svetila, peči, ventilacije, kotlarne, tehnološki postopki, izpraznjena dvigala itd.). V delovnih okoljih je potrebno proučiti možnost vžiga zaradi nabiranja večje količine par vnetljivih tekočin, plinov ali trdnih snovi in podvzeti ukrepe. Zaostriiti je potrebno izvajanje ukrepov o prepovedi uporabe odprtega ognja v nevarnih prostorih.

Pri uporabi svetilk z odprtim plamenom je potrebno

skrbeti za njihovo varno uporabo. Svetilke morajo biti postavljene na negorljivih podstavkih, te pa postavljene stabilno in odmaknjene vsaj 30 cm od gorljivih snovi. Petrolejske svetilke se smejo polniti samo s petrolejem in ne drugimi tekočinami. Svetilke na butan se ne smejo uporabljati v prostorih z nad 40 stopinj Celzija. Svetilke z odprtim plamenom pa se smejo uporabljati samo pod nadzorstvom, z njimi pa lahko rokujejo le odrasli. Zaradi povečanja požarne nevarnosti je potrebno preveriti brezhibnost gasilnih aparatov.

V času redukcij električnega toka torej bodimo previdni in poskrbimo za požarno varstvo v vseh sredinah, zlasti pa tam, kjer se zbira večje število delovnih ljudi in občanov kot so trgovine in gostilne.

F. Maučec

Tesne vezi med narodom in vojsko

stran 4

Občestvenost — odlika ljudi ob Muri

stran 8

Čestitamo ob 22. decembru — prazniku JLA

Dedek Mraz in obdaritve otrok v Pomurju

Kakor vsako leto pred prehodom iz starega v novo leto na jmlaji težko čakajo na sivega deka z belo brado — dedka Mraza. Tudi letos bo očitno moral namesto sani izbrati kakšno drugo vozno sredstvo, kajti s snegom slabo kaže, pričakovani dedek pa je star in težko hodi. Prišel pa bo prav gotovo, četudi brez sani, saj ve kako ga otroci čakajo.

V Murski Soboti, kjer so že zavesili pisane žarnice in postavili panoje pravljice, se bodo novoletne prireditve odvijale vse dni zadnjega tedna letošnjega leta. V ponedeljek, 26. decembra ob 16. uri bo v grajski dvorani na sporedu lutkovna igrlica Kako sta se muček in kužek igrala, sledila ji bo ritmična točka in zatem še pesmice, ki jih bodo zapeli pionirji osnovne šole Dane numeričak, kateri so pripravili tudi igrice in plesni nastop. Naslednji dan — v torek — ob isti uri bo v grajski dvorani na sporedu lutkovna predstava Plakček za Barbaro, ki jo bodo uprizorili pionirji osnovne šole Edvard Kardelj. V sredo ob 16. uri bo na sporedu lutkovna igrlica Se me kaj bojite v izvedbi učencev osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh. V četrtek ob 16. uri pa se bodo vzgojiteljice vzgojno varstvene organizacije Murska Sobotna predstavile v igrici Zakaj fantki jecajo. Istega dne pa bo malčke na grajskem dvorišču obiskal in obdaril dedek Mraz. S svojim spremstvom bo prizorišče prednovoletne

ga živžava — grajsko dvorišče — pa predvidoma prispel okoli 16.45. Naslednji dan bo tam tudi dopoldne ob 10. uri z družbo pa mu bodo delali pionirji osnovne šole Edvard Kardelj. V petek popoldne se bo ob 16. h pričela ura pravljic in pionirski knjižnici, za tem pa je pa bo spet obdaritev in obisk dedka Mraza na grajskem dvorišču, kakor bo prišel skozi mesto okoli 16.45.

S predstavo Zakaj fantki jokajo bodo vzgojiteljice iz Murske Sobotne razveseljevale tudi malčke soboških vrtcev na dopoldanskih predstavah in nastopile tudi v okoliških krajih. Tako bodo 28. decembra ob 8.30 gostovale v beltinski čitalnici, uro kasneje na stari šoli v Gančanih, ob 10.30 v vrtcu v Lipovcih, popoldne ob 16. h v prostorih krajevne skupnosti Rakičan, naslednji dan ob 13. v Krogu in v petek, 30. decembra ob 14. uri v Mačkovcih.

Poleg omenjane bo najmlajše z lutkovno igrico Sova oka razveseljevala tudi lutkovna skupina pionirskega kulturno-umetniškega društva Ferdo Godina iz dok-

ležovja, ki se bo domačim otrokom predstavila 30. tega meseca ob 10. uri, istega dne ob 12. uri bo gostovala v Bakovcih in dan popreje še na Tišini. V lendavski občini bo najživahneje gotovo v dvorani INA Nafta, kjer bodo 25. decembra ob 16. uri gostovali mariborski lutkarji z igrico Šivilja in škarjice za malčke iz krajevnih skupnosti, naslednje dopoldne pa se bodo predstavili še za male varovance v vrtcih. Istega popoldneva bo v dvorani Nafta na sporedu predstava Zakaj sani jecajo, s katero gostujejo soboške vzgojiteljice. V torek, 27. decembra ob 16. uri bosta v dvorani Nafta izbrani pravljica in risanka, v četrtek, 29. decembra pa bo prišel dolgo pričakovani dedek Mraz.

V Gornji Radgoni je glavni organizator prireditev društvo prijatelj mladine poskrbelo, da bodo obdarovani vsi otroci od drugega leta do četrtega razreda, novoletne zavite pa bo dedek Mraz malčkom vročal tako v vrtcih, kot krajevnih skupnostih in po šolah. Po slednjih bodo jelkovanja v petek, 30. decembra, ko bodo v kinematografu predvajali film Štirinožni prijatelj Benyo, v goste pa so povabili tudi mariborske lutkarje, ki se bodo predstavili z Lutkami partizana Blaža. Sicer pa se bodo prireditve odvijale ves naslednji teden: v ponedeljek bo živo v

vrtcu na Janževem vrhu, po enotah v Gornji Radgoni in Radencih. V krajevni skupnosti Črešnjevci bo jelkovanje v sredo, 28. decembra ob 16. uri, v krajevni skupnosti Gornja Radgona v četrtek, ob 15. h, na osnovni šoli v Ščavnici v petek, ob 9. uri in istega dne tudi v Strgovcih.

Kako bo z novoletnimi prireditvami za predšolske otroke v ljutomerski občini, nam do zaključka redakcije v torek ni uspelo izvedeti, saj so se organizatorji sestali šele omenjanega dne popoldne, ubadajo pa se tudi s problemom ali bodo jelkovanje sploh lahko izvedli, saj se je iz združenega dela doslej steklo premalo sredstev za obdaritev otrok. Na občinskem sindikatu so se dogovorili za prispevek 50 dinarjev po zaposlenem (tako kot v združenem delu v soboški občini), medtem, ko znaša v lendavski občini enotni prispevek za novoletno obdaritev 60 dinarjev in v občini Gornja Radgona 80 dinarjev, saj so ugotovili, da je prvotno načrtovanih 50 dinarjev premalo. Tudi letos bo tako v Pomurju neenotni pristop in je tako razlika ali bo dedek Mraz vročil darilni paket v Murški Soboti, Lendavi, Gornji Radgoni in Ljutomeru, če v slednjem sploh bo!

Brigita Bavčar

Med obiskom v Jugoslaviji se je francoski predsednik Francois Mitterrand sestel s predstavniki naše države, med njimi s predsednico ZIS Milko Planinc in predsednikom predsedstva CK ZKJ Dragoslavom Markovičem, kakor tudi s predsednikom predsedstva SFRJ Mikom Špiljom. Na fotografiji: Francoski predsednik med delegati obeh zborov skupščine SFRJ pred začetkom skupne seje.

Sodelovanje z evropsko deseterico

Generalni direktor za zunanje zadeve v izvršni komisiji EGS Leslie Fielding je zelo dobro ocenil pogovore, ki jih je imel v dveh z visokimi jugoslovanskimi voditelji, in sicer o izboljšanju sodelovanja med evropsko deseterico in Jugoslavijo. V pogovoru z jugoslovanskimi novinarji je Leslie Fielding poudaril, da se odnosi med EGS in Jugoslavijo zelo dobro razvijajo in da je letošnje leto prineslo preobrat.

V pogovorih z jugoslovanskimi predstavniki so ocenili gibanje blagovne menjave med evropsko skupnostjo in Jugoslavijo v letošnjem letu in tudi razvoj drugih oblik gospodarskega sodelovanja. Člani ZIS in drugi jugoslovanski voditelji, ki so sodelovali v pogovorih, so z Leslie Fieldingom izmenjali mnenja tudi o težavah, ki bi jih kazalo

odpraviti, da bi se vsestransko gospodarsko sodelovanje med EGS in Jugoslavijo lahko še bolj razmahnilo.

Leslie Fielding je svojo pozitivno oceno razvoja trgovine med EGS in Jugoslavijo utemeljil s tem, da se je jugoslovanski izvoz v EGS po naših podatkih letos povečal za 25 odstotkov, uvoz pa se je zmanjšal za 8 odstotkov. Poudaril je, da EGS pozdravlja taka gibanja, ker ima razumevanje za jugoslovanske gospodarske težave, še posebej trgovinski primanjkljaj s konvertibilnim področjem, kjer ima deseterica velik delež.

Visoki funkcionar EGS, kije v izvršni komisiji za zunanje zadeve »drugi človek« — takoj za podpredsednikom Haferkampom — je dejal, da

skupnost želi obdržati svojo vlogo na jugoslovanskem tržišču in mora prav zato Jugoslavijo povečati svoj izvoz v deset držav skupnosti. Prav zato, je dejal, EGS podpira jugoslovanska prizadevanja za povečanje izvoza na skupno evropsko tržišče in bo podprla vse pobude družb z obeh strani za industrijsko kooperacijo in druge oblike gospodarskega sodelovanja.

Svojo trditev je podkrepil s pripombo, da je izvršna komisija EGS v več primerih tolerirala prekoračitve jugoslovanskih izvoznikov, kar zadeva »občutljive« proizvode nad dogovorjenimi sporazumi.

Fielding je priznal, da so tudi »senca« nad dobrimi odnosi med EGS in Jugoslavijo. Po njegovem mnenju gre v prvi vrsti za antidumping postopek, ki ga je izvršna komisija sprožila proti nekaterim jugoslovanskim podjetjem. Le-ta so, tako so vsaj zapisali v tožbah predstavnikov gospodarstva iz EGS, menda ponujala svoje proizvode pod proizvodnimi cenami. Jugoslovanskim sredstvom informiranja je zameril, ker so razpihovali to vprašanje, saj ni šlo za nikakršno diskriminacijo proti Jugoslaviji.

Namesto samoupravljanja — samovolja

Zadnje čase beremo v tukajšnjih časnikih vse več o samovolji posameznikov, ki ne upoštevajo samoupravljanja. Vse pogostejše administrativno urejanje razmer ima pač za posledico — pasiviziranje samoupravljalcev, kar omogoča vračanje moči ljudem, ki so se s samovoljo že zdavnaj kompromitirali.

Tako je v nekem beograjskem zunanjetrgovinskem podjetju direktor kar na glas rekel »svojim« poslušnim delavcem: »Jaz sem vaš bog! Od mene je odvisno, koliko bo vredna točka, in ker je konec leta, sem odločil, da bo podvojena. Saj vem, da potrebujete več denarja za novoletna darila, za mesek in vince. Zato pa bo januarja točka zopet manjša, da se v občini ne bi pritoževali čezme.«

V nekem drugem trgovskem podjetju, v Topoli, imenuje se Sumadija-promet, pa imajo pravilnik, po katerem je točka vredna za nekatere delavce samo tri dinarje, za druge pa tudi štirinajst dinarjev. Tam ima njihov »bog« še več besede kot tisti beograjski. Plače deli kot dedek Mraz, glede na to kako mu je kdo všeč in nihče mu nič ni mogel, ker so ga pač postavili tisti kadroviki v občini, ki o tem odločajo.

V beograjskem podjetju se še nič ni zgodilo, v topolskem pa se je, ker so se razjezili na medobčinskem komiteju, ko so o tem slišali. Občinskemu komiteju torej ni preostalo drugega, kot da je vzel stvari v svoje roke in naročil organom samoupravljanja odstavljanje njihovih dosedanjih »bogov«.

Vprašanje pa je, če se bo potem »zares kaj zgodilo«, kajti pred desetimi leti so ti isti »bogovi« bili enkrat že odstavljeni, pa ne samo zaradi samovolje, temveč tudi sodno dokazane zlorabe položaja in družbene lastnine. Kako se je potem moglo zgoditi, da so se po

BEOGRAJSKO PISMO

prestani kazni začeli kar po vrsti vračati zopet na direktorska in podobna mesta v zdajšnji organizaciji združenega dela, kjer več ne bi smelo biti nedemokratskega postopka kadrovanja, ki ga tudi občinski močje ne bi smeli več podpirati?!

To je pravzaprav nepomembno ob vprašanju, ali se kaj podobnega ne bo zgodilo v prihodnjih desetih letih? To vprašanje zdaj najbolj skrbi prizadete delavce in še marsikoga v naši javnosti, kjer se dogaja še vedno kaj podobnega. Vse namreč kaže, da so v takih občinah kadrovanje obdržali v rokah tisti, ki so že zdavnaj izgubili kriterije in še vedno mislijo, da so oni vsa oblast in da lahko delajo kar hočejo, vsem zakonom, resolucijam, programom in politiki navkljub.

Toda s tem ne hvalim potez medobčinskega komiteja, kajti pohvalno bi bilo, če ne bi samo odstavljali in postavljali iste ljudi na navidez različna kadrovska mesta, temveč če bi iz analize stanja potegnili nauk, da bo nastalo primerno stanje šele tedaj, če bodo temeljito spremenili vse v organizaciji združenega dela. Potem bi morali spreminiti tudi način kadrovanja in omogočiti poštenim ljudem, da delajo na takih zahtevnih delovnih mestih in jim zagotoviti, če na takih mestih že so, da ostanejo tam brez formalne zamenjave, če je njihovo delo tako dobro, da si boljšega želeli ne moremo.

Menda je s kadrovanjem sploh nekaj narobe, če je prepuščeno le kadrovskim komisijam in njihovim prosti presoji vrednosti ljudi, ki jih imajo za kadre, čisto nenadomestljive in če streljajo kozle, kadar se jih ne morejo znebiti pa si zanje kar »izmišljajo foteje.« če jih ni več dovolj.

Nekega novega recepta za kadrovanje kajpak nimam, pa ga tudi ne potrebujemo, če se opiramo na smisel in vsebino vrednotenja človeka po rezultatih njegovega dela. Žal je človeško nagnjenje k samovolji še preveliko, da bi se rade volje unikalo samoupravljanju. Razen tega pa so tudi v občinskih vrhovih čisto ljudje, ki raje delajo le z močnimi posamezniki v kolektivih kot pa z vsemi delovnimi ljudmi v njih in drugod v občinah.

Tako smo že pri oportunitizmu kadrov na nekoliko višji ravni, ki se navadno uklanjajo le tedaj, če jih pokličejo oni od zgoraj. Odločilno pa bi morala biti beseda od spodaj. Toda kako? Tudi to je menda odvisno od sposobnosti kadrov za — samoupravljanje. Viktor Širec

EKSPLOZIJA V LONDONU

V soboto popoldne je pred znamenito londonsko veleblagovnico Harrods eksplodirala petkilogramska bomba, nastavljena v avtomobilu, parkiranim pred enim od vhodov v Harrods. Umrlo je več kot deset ljudi, 91 pa jih je bilo ranjenih. Scotland Yard trdi, da je za ta teroristični napad kriva IRA. Čeprav IRA uradno ni prevzela odgovornosti, Scotland Yard svoje prepričanje temeljuje na podlagi znanih opozoril, da IRA pripravlja bombno ofenzivo tudi v Londonu.

ARAFAT NI POLITIČNO ODPISAN

Če bi parafraziral Marka Twaina, bi Jaser Arafat upravičeno lahko dejal, da so poročila o njegovi politični smrti pretirana. Zadnji mesec dni so ga zabodni informacijski mediji odpisali kot popolnega poraženca. Toda Arafat sploh ni na tleh, ker je Palestinska osvobodilna organizacija veliko več kot skupina gerilcev. Tako piše v svojem prispevku G. H. Jansen, dopisnik londonskega The Economist na Bližnjem vzhodu, in nadaljuje:

Razen tega tudi spričo širših potreb po miru na Bližnjem vzhodu Arafata ne bi smeli odpisati. Zato je nujno analizirati, zakaj so zahodni mediji bili tako vneti pri napovedi njegove prezgodnje politične smrti.

Jaser Arafat je demokratično izvoljeni voditelj palestinske vlade v izgnanstvu. Edina načina, kako bi nehal biti voditelj PLO, bi bila smrt, naravna ali nena- ravna, ali nezaupnica večine od 394 članov palestinskega nacionalnega sveta, ki ga je februarja letos soglasno izvolil za predsednika.

Arafat ne bo izbral tretje poti za odhod, odstopa, in sicer spričo izrazite podpore, ki jo je deležen med sedanjo krizo, tako mednarodno kakor iz vrst Arabcev in lastnega palestinskega ljudstva.

Tisti, ki škodoželjno govore o Arafatu kot politično odpisanemu možu, počenjajo brčkone zato, ker ne vedo, kako široko zastavljeno, razčlenjeno in organizirano telo je PLO. Vojaško krilo PLO, ki je najbolj na očeh, tvori komaj tretjino celotne strukture te organizacije.

PLO ima zelo dobro izoblikovano politično strukturo. Njegov predsednik lahko torej ponosno poudarja, da na ta položaj ni prišel s prevratom ali s pripad-

nostjo kaki dinastiji, marveč na demokratičnih volitvah, na katerih so glasovali zastopniki njegovega ljudstva. Samo še dva druga arabska voditelja morda lahko trdita kaj takega — tunizijski Habib Burgiba in libanonski Amin Džemal.

Palestinci, tista dva in pol milijona v diaspori, so organizirani v »splošnih zvezah«. Podpora Arafatu so izrazile splošne zveze, ki zastopajo ženske, študente, sindikalno članstvo, zdravnike, pravnike, tehnike, novinarje in umetnike. Razen tega ima PLO uradne zastopnike, ponekod celo na veleposlaniški ravni, v več kot sto državah. Ima lastne časopisno agencijo, kakor tudi organizacijo palestinskega rdečega polmeseca. Predvsem pa Arafat in njegovi somišljeniki nadzorujejo pomembne finančne vire PLO.

Nemogoče je, da bi peščica vojaških pučistov, ki so docela pod sirskega nadzorstvom prevzela oblast v veliki reprezentativni svetovno znani organizaciji, ki ji je ime PLO.

Uporniki bi lahko pridobili legitimizacijo ali dejansko kontrolo samo, če bi jih na izrednem zasedanju nacionalnega sveta izvolili v vodstvo. Govorili so o tem, da

bi bilo treba sklicati tak sestanek, toda kje bi tak sestanek lahko bil? Samo v Siriji ali Libiji, toda le malo, če sploh kdo od članov nacionalnega sveta, bi bil pripravljen iti v eno teh dveh držav.

Dokler Arafata ne bi ubili, vprašanje njegovega naslednika sploh ni odprto. Delovanje upornikov sega samo v Sirijo in Libanon pod sirskega nadzorstvom, pa tudi tam ne povsod — recimo v taboriščih. Sirski voditelji, zato ker so diktatorji, po vsem videzu ne morejo razumeti pomena demokratične strukture PLO in dejstva, da je ta nedovzeta za njihove manipulacije in pritiske. V PLO je opaziti

Palestinska osvobodilna organizacija je bila od nekdaj nekaj posebnega, saj je njena moč izhajala dejansko iz njene notranje šibkosti. Med leti 1976 in 1982 je predstavljala najmočnejšo posamično vplivno silo v arabskem svetu in ni ogrožala samo Izraela, svojega razglašenega sovražnika, ampak tudi vsako tišto arabsko vlado, ki ji ni nudila podpore. Po egiptovskem predsedniku Gamalu Abdelu Naserju ni noben drugi bližnjevzhodni voditelj bolj utelešal arabske nacionalistične težnje kot predsednik PLO Jaser Arafat. Ni sicer imel dežele, ki bi ji vladal, toda v očeh mnogih Palestincev je njegova oblast uživala večjo zakonitost kot pa večine voditeljev arabskega sveta.

Ceprav se je Arafat minuli mesec spopadal z najresnejšo krizo v svojem bumem življenju, mu je bilo le malo izvedencev pripravljeno napisati politični nekrolog. Predsednik PLO se je namreč znova pojavil iz pepela že tolikrat drugih polomov, vključno z izgonom njegovih komandosov

zbežnost ob vprašanju, zakaj je Sirija tako brezobzirno odločena uničiti njegovo neodvisnost, kajti okrnjena PLO, kakršno bi naj naposled Sirija imela v rokah — nelegitimna na ozkem ozemlju in pod vodstvom tretjerazrednih voditeljev — ne bi bila sposobna pridobiti si zaupanje Palestincev ali zagotoviti podporo regionalnemu sporazumu, ki bi ga podpisale Sirija, Združene države Amerike in Izrael.

Res, Palestinci so zdaj prepričani, da Sirija obdeluje PLO ravno zato, da bi ta prispevala k takšnemu trojnemu dogovoru.

Kaže, da je račun Američanov in Izraelcev v tem, da bodo Palestinci, zlasti še tisti na zahodnem

bregu, po obračunu z Arafatom in z zavračanjem marionetne sirske PLO, brez vodstva prepučeni sami sebi, spričo česar se bodo morali obrniti na jordankega kralja Husaina. Tako bodo v dogovoru z njim privolili v avtonomijo, ki jo ponuja obnovljeni Reaganov načrt. Izrael pa bo tako imel mir in ozemeljsko kontrolo.

Temeljna predpostavka — Arafatov politični konec — je zmotna. Toda ne glede na to, vsak poskus mirovnega dogovora, temelječ na hoteni slabitvi nacionalne volje palestinskega ljudstva, ne bi mogel dolgo časa trajati. Veliko bolj bi bil mir, sloveč na načrtu, ki bi ga izdelala

skupno kralj Hussein in Arafat v imenu celotnega palestinskega ljudstva. Takšen mir bi imel široko podlago in bi bil trajen.

Če bi uničili neodvisno PLO, bi nastala zelo stvarna nevarnost, da bi se frustrirani Palestinci ponovno zatekli k terorizmu širou po svetu.

Zakaj Arafata in tako slabo slabo razumejo in tako slabo opisujejo njuno vlogo?

Marsikaj je svedel mogoče pripisati pobožnim željam Arafatove neodvisne vodstvo PLO je nevarna naučnja, grožnja, ovira za vse tiste, ki si želijo mirovni sporazum, ki bi temeljal od Izraela samo minimum koncesij.

Delno krivdo je treba pripisati tudi nagnjenosti medijev k senzacionalizmu. Politika ni tako vzemirnljiva ali slikovita, kot je vojna. Na tisoč fotografij Jaseja Arafata v vojaški uniformi na eni od strani najdeš komaj kakšno, ki ga kaže za delovno mizo v njegovi pisarni. Ko je nastopil 1974. leta v generalni skupščini Združenih narodov, je govoril o »puški in odlični večji«, toda filmski posnetki so kazali samo puško, v tem primeru njegovo puško za pritom.

Skrivnost, s katero so iz varnostnih bojazni oddali politične sestanke PLO, k temu prav tako ni pripomogla. Malo je fotografij o sestankih 70-člankega osrednjega sveta ali 394-članskega nacionalnega sveta.

Takšne so razlage, toda te ne morejo biti opravičilo za nerazumevanje izrazite nacionalne identitete palestinskega ljudstva in njegovega voljenega voditelja.

globus

BRUSELJ — Evropska komisija v Bruslju namerava za prihajajoče leto dovoliti riblsem iz držav EGS, da lahko v 200 morskih milj širokem pasu ob obalah članic deseterice nalovijo največ 1,46 milijona ton rib. Med sedmimi vrstami morskih rib, ki so najpomembnejše za prehrano, naj bi prihodnje leto najbolj zmanjšali ulov polenovk in skuš.

BUDIMPEŠTA — Madžarsko drobno gospodarstvo je letos izvozilo že za 500 milijonov forintov izdelkov, med katerimi so razni tradicionalni obrtni izdelki tudi različni sestavni deli za elektronske in telekomunikacijske naprave. Izvoz teh izdelkov predstavlja že četrtno letne vrednosti madžarskega konvertibilnega izvoza.

TOKIO — Showa Sangyo, druga največja japonska tovarna testenin, je sklenila, da bo na domačem tržišču prodajala italijanske testenine. Z znano tovarno Ponte iz Perugije se je dogovorila, da bo od nje za začetek kupila 300 do 1000 ton testenin.

RIM — V Ramagundamu v srednji Indiji je začela obratovati prva od treh 200-megavatsnih termoelektrarn na premog, ki jo je zgradila italijanska firma Ansaldo. Gradnja je stala 250 milijard lir.

WASHINGTON — Število Američanov, ki nimajo dela, se še naprej zmanjšuje. Medtem ko je bilo od vsega aktivnega prebivalstva 9,3 odstotka, oktobra pa 8,8 odstotka, je v novembru ta odstotek padel na 8,4. V zadnjih dveh letih je to najnižja stopnja brezposelnosti, ki je novembra lani znašala že 10,7 odstotka za zelo sposobnega prebivalstva.

Odgovornost komunistov do stabilizacije

Po 10. seji CK ZKJ in 8. seji CK ZKS o uresničevanju dolgoročne gospodarske stabilizacije so komunisti v OO ZK soboške občine bolj poglobljeno in kritično pristopili k oceni družbenoekonomskega, samoupravnega in političnega stanja v OZD in skupnostih. Zaznavna je večja idejnopolitična in akcijska zavzetost članov ZK, premiki pa so doseženi tudi pri uveljavljanju vloge ZK in njena navzočnost v sindikatu, SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacijah. Takšna spodbudna ugotovitev je bila izrečena na seji OK ZKS v Murski Soboti, ki sta se je udeležila tudi članica CK ZKJ Erzebet Balazević in član predsedstva CK ZKS Geza Bačič. Dokaj temeljita razprava, ki je potrdila pripravljenost soboških komunistov za celovito presojo lastnih razmer na področju gospodarskih gibanj in samoupravnih odnosov v združenem delu, pa je navrgla tudi nekatere pomanjkljivosti.

Med drugim so opozorili, da je še vedno premalo takšnih OO ZK, ki so se sposobne učinkovito upreti silam, ki ovirajo preobrazbo družbenoekonomskih in samoupravnih družbenih tokov. Zato mora ZK nameniti znatno več pozornosti usposabljanju članstva, izpostaviti odgovornost komuni-

stov, vodilnih, vodstvenih in strokovnih kadrov ter slehernega člana ZK, da bo uresničevanje kadrovske politike resnično pripomoglo k učinkovitemu in doslednemu izvajanju gospodarske stabilizacije v vseh okoljih. Razumljivo je, da so velično govorili o kmetijstvu, saj je tu zaposlenih še 37 odstotkov pre-

bivalstva v občini. Izpostavljeni so bili nekateri zgočji problemi, kot so cenovna nesorazmerja itd., kakor tudi to, da moramo kmetijstvo upoštevati kot nadvse pomembno gospodarsko panogo. Kot je dejala tovarišica Balazević, pa stvari ni moč spremeniti čez noč, ker je bilo to področje precej časa zapostavljeno, danes pa kmetijstvo ni le proizvodnja za oskrbo. Tudi pri zaposlovanju in študijski politiki bo treba storiti odločnejše korake, veliko dela pa čaka soboške komuniste zlasti pri uveljavljanju delegatskega sistema, saj izkušnje jasno dokazujejo, da delegacije marsikje še niso dovolj zaživele. Predvsem pa je treba večjo pozornost nameniti osveščanju ljudi in ambicioznejšim razvojnim programom in kadrom, ki so za zdaj očitno še premalo povezani v organizacijskem smislu. Najslabše je, kot je opozoril Geza Bačič, če prepričujemo same sebe o dobrih gospodarskih rezultatih in se zadovoljimo s povprečnimi statističnimi pokazatelji, kar lahko krni nadaljnjo aktivnost. Ob dejstvu, da samo dve delovni organizaciji, to sta Mura in Mesna industrija ABC Pomurka, ustvarita kar 94,3 odstotka celotnega izvoza v soboški občini, je upravičeno vprašanje, kaj so storili komunisti v večini organizacij za večje vključevanje tukajšnjega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

Članica CK ZKJ Erzebet Balazević se je zatekla k programsko-volilne seje OO ZK v TOZD Perilo tovarne Mura. Iz zares dobro pripravljene uvodne poročila sekretarke Andreje Bele in številnih razprav je moč razbrati, da so komunisti v minulem dvoletnem obdobju opravili precej nalog. Pri-

zadevanja so bila usmerjena v usposobitev OO ZK za tvorno vključevanje njenega članstva, zato so imeli več skupnih sej z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami. Kot največjo pomanjkljivost pa so samokritično izpostavili vprašanje kadrovanja novih članov ZK. Ugotovili so, da pri tem niso bili uspešni, saj šteje OO ZK le 60 članov, v celotnem tozdu pa je zaposlenih že okrog 1250 delavcev. Ob dejstvu, da so s svojimi delovnimi rezultati lahko zgled marsikateri drugi organizaciji, bodo tudi skušali potrditi z večjim vključevanjem novih, mladih kadrov v ZK. V prihodnje pa bo več skrbi veljalo tudi delovanju delegacij in varčevanju.

Ob koncu obiska v soboški občini pa se je članica CK ZKJ Erzebet Balazević udeležila še programsko-volilne seje OO ZK v krajevni skupnosti Prosenjakovci. Le-ta je zelo dobro uspela, saj so člani ZK celovito ocenili svoje minulo delovanje, zlasti pa svojo navzočnost v SZDL in organih krajevnih skupnosti. Pomembno je, da se vloga OO ZK na tem narodnostno mešanem ozemlju nenehno krepi, kar prispeva k sožitju ljudi ter utjevanju bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti. Velja poudariti, da partijski organizaciji delujeta tudi na osnovni šoli in v Pletilstvu, s katerima se povezujejo, zato bo kmalu prišlo do ustanovitve sveta ZK v KS Prosenjakovci. Med važne naloge pa štejejo tudi nadaljnjo kadrovsko krepitev OO ZK, še posebej iz vrst mladih, organizirati pa nameravajo tudi več zborov komunistov, ki bodo prispevali k še večji akcijski in idejni enotnosti zveze komunistov.

Milan Jerše

VEČJA ZAVZETOST SOBOŠKIH KOMUNISTOV — Tako je bilo ocenjeno na seji OK ZK v Murski Soboti, ki se je udeležila tudi članica CK ZKJ Erzebet Balazević (na sliki: druga z desne). Foto: M. Jerše

O vzgoji in izobraževanju

Izvršni svet občinske skupščine Lendava je na zadnji seji razpravljal o poročilu o vzgoji in izobraževanju v občini ter o delovanju skupnih služb vzgojnoizobraževalnega zavoda. Podružbljanje vzgojno izobraževalnega dela se je v zadnjem letu še bolj razširilo in poglobilo, tako v predšolski ustanovi kot v osnovni šoli.

Uspešno je tudi sodelovanje s krajevnimi skupnostmi, družbenopolitičnimi organizacijami in društvi. Se vedno pa sta nezadostna sodelovanje in povezanost z organizacijami združenega dela, čeprav je tudi tu sprotien korak naprej. Za še uspešnejšo realizacijo vzgojnoizobraževalnega programa in ostalih oblik bo potrebno zlasti v vrstih dopolniti pomanjkljivo opremo zlasti didaktičnih pomagal.

Kar se tiče delovanja osnovnih šol, pa so ugotovile predvsem naslednje. V celoti je potrebno uveljaviti načelo, da je sleherni učenec vključen vsaj v eno interesno dejavnost.

Kljub stabilizacijskim razmeram šole ne smejo zanemariti nabave najnovejših učil in drugih učnih pripomočkov. Delo svetov staršev se ni zadovoljevalo, zato ga je potrebno skrbneje načrtovati in spremljati. Glede dvojezičnega izobraževalnega procesa pa velja omeniti, da je le-ta dosegljivo kvaliteten nivo, vendar so še slabosti, ki jih bo potrebno odpraviti; gre za pomanjkanje knjige, dvojezičnih tiskovin in drugih učnih pripomočkov. Izvršni svet je pozitivno ocenil poročilo o vzgoji in izobraževanju, zavzel pa se je, da se tako v osnovnih šolah kot predšolski ustanovi zagotovijo sposobni kadri, posebej za dvojezično izobraževanje. Podprl je tudi predlog, da se zaveži padanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev, saj bi se to lahko poznalo pri izobraževanju.

Jani D.

O mladoletniškem prestopništvu

Na razširjeni seji predsedstva občinske konference zveze socialistične mladine v Murski Soboti so osrednjo pozornost namenili obravnavi ugotovitev in stališč o problematiki mladoletniškega prestopništva v Pomurju. Podatki kažejo, da je mladoletniška kriminaliteta v zadnjih dveh letih, predvsem med pomursko srednješolsko mladino, zaskrbljujoče porasla. Poleg kaznivih dejanj je vse več primerov samomorov, poskusov samomorov, alkoholizma in narkomanije. Zato tudi mladinska organizacija s posebnim interesom spremlja in se zavzema za čim hitrejšo reševanje teh problemov v praksi, še posebej z vzgojnimi prijemi.

Sama razprava je pokazala, da je problematika širša, kot to kažejo ugotovitve in stališča o problematiki mladoletniškega prestopništva v naši regiji. Menili so, da v gradivu manjka poglobljena analiza o vseh izvorih mladoletniškega prestopništva, niso pa navedeni tudi vsi dejavniki, ki usmerjajo mladoletniško osebnost. Tako so navajali, da pogrešajo

opredelitev vloge družine, okolja in vzgojnih momentov. Tu bi morali znatno več storiti starši in pedagoški delavci. Precej splošno je navedena vloga mentorjev in interesnih dejavnosti, ki morajo prispevati k razvijanju in potrjevanju osebnosti mladoletnikov.

Opozorili pa so tudi na zelo pomembno vlogo družbenih organizacij in društev, kot vzgojnih usmerjevalcev mladih, kakor tudi ostalih subjektov pri razreševanju

mladoletniškega prestopništva. Govor je bil tudi o strokovnih službah, socialnih komisijah v krajevnih skupnostih in SZDL, ki morajo prispevati svoj delež k hitrejšemu odpravljanju najbolj zgočjih problemov. V tem smislu so se člani predsedstva OK ZSMS v Murski Soboti zavzeli za ustanovitev ustreznega koordinacijskega telesa pri OK SZDL, ki se bo poglobljeno ukvarjal s preprečevanjem mladoletniškega prestopništva.

Milan Jerše

Zmagali osnovnošolci

Na letošnjem občinskem tekmovanju „Mladost v pesmi, besedi in spretnosti“, ki sta ga minuli petek organizirala komisija za SLO in DS pri občinski konferenci ZSMS v Murski Soboti ter komanda garnizona JLA v Murski Soboti, so spet slavili učenci osnovne šole „Edvard Kardelj“ iz Murske Sobotice.

Ta ekipa bo zastopala murskosoboško občinsko konferenco ZSMS na regijskem tekmovanju za Pomurje v prihodnjem tednu. Pohvaliti pa je potrebno ob tem še bogat in pester kulturni program, ki so ga mladi, skupaj z vojniki, pripravili in predstavili na zaključnem delu tekmovanja. Vsem najboljšim je organizator podelil spominska pisna priznanja ter knjižne nagrade zmagovalcev.

F. Matko

REGIJSKI POSVET MLADIH O SLO IN DS

Uveljaviti nove kvalitete

Pretekli teden je bil v Murski Soboti regijski posvet mladih iz Pomurja o osnutku gradiva RK ZSMS o podružbljanju splošne ljudske obrambe in družbene samozastite, o katerem bo ta mesec tekla problemska konferenca RK ZSMS. Udeleženci posveta so imeli nekaj pripomb na osnutek gradiva, ki ni v celoti osvetlil dejanska stanja pri obrambni vzgoji mladih v Sloveniji, hkrati pa menili, da gradivo ni bilo dostopno vsem mladim. Sicer pa so ugotavljali, da so v Pomurju dosegli pomembne uspehe pri obrambni vzgoji mladih ter uveljavili raznotere aktivnosti. Že dalj časa uspešno delajo obrambni krožki po šolah, organizirajo pohode k spominskim obeležjem in obujajo spomine na NOB, prirejajo srečanja z borci in izvajajo tekmovanja šolske mladine o SLO in DS, vključujejo mlade v strelske organizacije, taborništvo in planinstvo. Nenehno pa tudi skrbijo za usposabljanje mladih izven šole za potrebe SLO in DS ter za vključevanje mladih v vrste teritorialne obrambe. Zelo dobro je tudi sodelovanje mladih z ostalimi organizacijami, ki se ukvarjajo s podružbljanjem SLO in DS. Premalo pa so naredili pri vključevanju mladih v vojaške šole. Pri-

tem pa so opozorili na nekatere težave, ki spremljajo mlade pri njihovih odločitvah. Za vojaške šole se mladi neradi odločajo zaradi discipline, zaradi odhoda iz domačega kraja, odvratanja staršev, nepopolnih informacij o možnostih šolanja in zaradi preostrogih predpisov za vpis v šole. V razpravi so poudarili, da bi pri

načrtnih prizadevanjih obrambne vzgoje mladih morali bolj kot doslej tudi vključevati DPO in druge strukture, hkrati pa tudi razmisli o regijskem centru za vzgojo kadrov, kajti pokazalo se je, da je sedanja obrambna vzgoja mladih v posameznih občinah kvaliteten zelo različna.

Feri Maučec

ZDRAVSTVO

Začasne prispevne stopnje

Delegati občinske zdravstvene skupnosti v Murski Soboti na zadnjem zasedanju niso imeli posebnih pripomb na osnutek resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja občine Murska Sobotica za prihodnje leto. Zatem pa so sprejeli začasne prispevne stopnje za leto 1984, ki znaša 0,70 odstotkov od bruto osebnega dohodka in 9,96 iz dohodka po osnovi bruto osebnih dohodkov. Razpravljali so tudi o osnutku programa zdravstvenega varstva za prihodnje leto. Gre za okvirni program, kajti zaradi prehoda na novi točkavni sistem zdravstvenih storitev TOZD Pomurskega zdravstvenega centra niso mogle pripraviti delovnih programov.

F. M.

GORNJA RADGONA — Na prvi seji so delegati ustanovili in oblikovali Svet za informiranje pri predsedstvu OK SZDL. Že takoj pa so se lotili dela, saj so spregovorili o tem, kaj nam ponuja osrednja slovenska informativna ustanova — RTV v prihodnjem letu. Razpravljali in potrdili pa so tudi program in svoj denarni delež našega zavoda. Posebne pozornosti pa je bilo deležno stanje in nadaljnje delo INDOK centra v Gornji Radgoni.

GORNJA RADGONA — Ker bodo tudi prihodnje leto sredstva namenjena kulturi, precej skromna, tudi programa občinske kulturne skupnosti ne bo mogoče širiti. Vendarle pa bodo ob okvirnem programu — sofinansiranju zavodov in osnovne dejavnosti odmerili delu — sredstev kot prispevek k pripravi Monografije NOB Prekije v NOB, sredstev za popravilo kulturnega doma Apače in doma v Vidmu. Če bo mogoče pa še za kaj. Tako so se, ko so med drugim obravnavali osnutek programa, dogovorili na zadnji letošnji seji delegati zbora uporabnikov in zbora izvajalcev občinske kulturne skupnosti.

LENDAVA — Na občnem zboru čebelarke družine Lendava, ki iz leta v leto šteje več članov in ki obnavlja svoje čebelje panje, so razpravljali o delovanju družine v preteklem mandatskem obdobju in sprejeli program za prihodnje leto. Na zboru so izvolili tudi novo vodstvo in podelili odlikovanja in priznanja najbolj aktivnim članom družine. Zbor je izvolil še delegate za Zvezo čebelarstvih društev Slovenije.

DOLINA — Mladi v tej obmejni vasi so bili v letošnjem letu dokaj aktivni tako na športnem kot kulturnem in drugih področjih. Posebej velja omeniti sodelovanje mladih v domačem gasilskem društvu, ki vključuje tudi pionirje in dekleta. Vsako leto, tako bodo tudi letos, pripravljajo sprejem za najstarejše vaščane, na katerem jim pripravijo kulturni program in jih pogostijo. Pri aktivnosti vaške mladine pa ne gre pozabiti na prosvetne delavce, ki delajo v podružnični šoli; ti namreč veliko pomagajo mladim zlasti na področju kulturnega delovanja.

LENDAVA — Odlok o preskrbi in odjemu pitne vode na območju občine bo zagotovil organizirano preskrbo in opredelil pravice in odgovornosti uporabnikov in upraviteljev javnih vodovodov. Vgraditi bo potrebno vodomer, predpisati ukrepe za varčevanje z vodo ter zagotoviti sredstva za redno vzdrževanje, ki je bilo doslej dokaj pomanjkljivo. Potrebno bo določiti tudi redno kontrolo vodnjakov in vsako plačila prispevka za priključitev na vodovod. Zagotoviti bo potrebno tudi požarno varnostne vodnjake oziroma mesta za potrebe gasilskih enot.

TRIMLINI — Novi vaški dom je pod streho, zato pa je bilo potrebno veliko naporov vseh vaščanov. Krajani so letos želeli urediti telefonsko omrežje, a jim to ni uspelo, kajti na 25 vaščanov, ki bi hoteli imeti telefon, bi prišlo preveč stroškov. Vaščani pravijo, da od te naloge ne bodo odstopili, vendar pa bodo najprej storili vse, da se vaški dom čim prej uredi. V teh zimskih dneh bodo skušali opraviti nekatere notranja dela.

MURSKA SOBOTA — Člani predsedstva OK ZKS so spregovorili o oceni uresničevanja sklepov 10. seje CK ZKJ in 8. seje CK ZKS na področju dolgoročne gospodarske stabilizacije. To gradivo je, kot so ocenili, dobra usmeritev za nadaljnje delovanje soboških komunistov, k čemur je dodana tudi celovita ocena družbenoekonomskih in političnih razmer, delovanja komunistov v dvoletnem obdobju in posameznih organov ter teles občinske partijske organizacije. Hkrati so soglasno podprli kandidature Franca Kolariča, družbenega pravobranilca samoupravljanja v Murski Soboti, za novega sekretarja MS ZKS za Pomurje. M. J.

MURSKA SOBOTA — Na drugi seji skupščine skupnosti pomurskih občin, ki jo je vodil predsednik Martin Horvat, so delegati obravnavali poročilo temeljnega sodišča, sodišča združenega dela in temeljnega javnega tožilstva v Murski Soboti o uresničevanju stališč, predlogov in zaključkov skupnosti pomurskih občin o ustavnih preobrazbi pravosodja v Pomurju. Glede na porast družbeno škodljivih pojavov v naši družbi in nekaterih težav, s katerimi se srečujejo pravosodni organi, bo v prihodnje potrebna večja angažiranost ne le pravosodnih organov, temveč vseh subjektivnih sil. Delegati skupščine so tudi obravnavali poročilo o uresničevanju nalog na področju SLO in DS v pomurskih občinah.

do tedna

NOVOST ZA PLANINCE

V Radencih so prejšnji teden sklenili sporazum med Jugoslavijo in Avstrijo o planinskem turističnem prometu v mejnem območju. Našo delegacijo je vodil načelnik uprave v zveznem sekretariatu za notranje zadeve Jože Strumbelj, avstrijsko pa minister v zveznem ministru za zunanje zadeve dr. Walter Hirtsch. Sklenjeni sporazum bo nedvomno veliko doprinesel k razvoju takimenovanega planinskega turizma, saj bodo lahko planinci in izletniki s potnimi listi ali prepustnicami hodili po zanimivih planinskih poteh vzdolž jugoslovansko-avstrijske meje, v prestopnih in na določenih mestih obiskovali planinske domove in izletniške točke. Sporazum se zlasti nanaša na območje od Stola, Pece, Remšnika, Gradišča in Ostrega vrha, Razširjene so tudi poti v Kamniških Alpah. Prav tako je rešeno tudi vprašanje tradicionalnega srečanja narodov treh dežel na Peči, kjer se vsako leto enkrat zbere več tisoč Jugoslovancev, Avstrijcev in Italijanov. S sporazumom je tudi dogovorjeno, da lahko reševalne službe ene države pomagajo na območju druge itd.

S. S.

INTEGRAL DO TP VIATOR LJUBLJANA TOZD Promet in delavnice LENDAVA

DS TOZD Promet in delavnice

RAZPIŠUJE PROSTA DELA IN NALOGE: VODJA DE DELAVNICE

za dobo 4 let

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- višja izobrazba tehnične smeri
- 4 leta delovnih izkušenj
- vodilne in organizacijske sposobnosti, smiselni za sodelovanje, iniciativnost, odgovornost in natančnost

Pisane prijave naj kandidati pošljejo do 29. 12. 1983 na naslov: INTEGRAL, TOZD Promet in delavnice Lendava, Industrijska c. 1.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

Tesne vezi med narodom in vojsko

Za močno obrambo so pomembne dobre starešine in izurjena hrabra vojska, tesno povezana s svojim narodom. To še posebej velja za kraje ob meji, kjer živijo in delajo graničarji, ki so skupaj s krajani tudi čuvarji meja. Letos, ko praznujemo 40-letnico rojstva naše domovine, je povsod v vseh karavlah slovesno vzdušje, vojaki se udeležujejo številnih proslav, najbolj pa bo seveda svečano, ko bodo proslavili svoj praznik — praznik armade.

naj gre za naravne nesreče ali gradnjo komunalnih in drugih objektov, pospravilo poljščin druga dela. Občani pa so seveda vselej pripravljene pomagati tudi vojakom, saj so končno v sistemu splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite tudi sami dolžni varovati meje in našo domovino. Te tesne niti so globoko vsajane v zavest občanov, zato je tudi sodelovanje s karavli primerno, če ne že vzorno. Letos je bilo obnovljenih nekaj karavil z name-

to pa prispeva k še večjemu razumevanju med občani in vojsko. V lendarški in soboški občini je običaj, da ob dnevu armade delegacije delovnih organizacij in krajevskih skupnosti obiskujejo karavle. Tudi letos bo tako, obenem pa bo to tudi priložnost, da se občani podrobneje seznanijo z življenjem in delom pripadnikov JLA. Skovana bodo nova poznanstva, v razgovorih bo danih spet veliko predlogov za še trdnjše sodelovanje med vojsko in občani. Zvrstila se bodo številna športna srečanja, kulturni programi, v katerih bodo obudili spomine na tisti davni decembrski dan, ko je bila rojena naša armada.

V karavlah, vojašnicah, kjerkoli so pripadniki JLA, se te dni pripravljajo na praznovanje, ki bo posebej slovesno prav v najbolj oddaljenih krajih naše domovine — v karavlah. Čuvanje naše neodvisnosti je

poglavitna skrb graničarjev, toda časa je tudi za drugo delo, za šport in rekreacijo, za izobraževanje. Ni zaman rečeno, da je armada kovačnica poštenih mladih ljudi, ki, ko se vrnejo v svoje kraje, postanejo dobri in marljivi državljani. Zato je tudi družbenopolitično življenje v karavlah močno razvito in dobro. Mladi vojaki so vedno dobrodošli tudi v šolah, kjer skupaj z mladino pripravljajo proslave, in na sestankih vaških mladinskih aktivov, kjer se dogovarjajo skupnih nastopih in aktivnostih. Vse to je posebej dobro razvito v obmejnih vaseh. Še zlasti pa tam, kjer so karavle. Tako bodo tudi letošnji praznik armade proslavili skupaj z občani in prav je tako, saj smo armada vsi, če je potrebno v miru in vojni. Pripadnikom JLA zato ob njihovem in našem prazniku veljajo tudi naše čestitke.

Jani D.

Vojaki so vedno pripravljene pomagati, pa naj gre za elementarne nesreče ali gradnjo komunalnih objektov. Pridne roke naših graničarjev so v preteklosti zgradile številne poti.

V današnjem svetu, ko povsod rožljajo z orožjem, je toliko bolj pomembno, da se vezi med občani in vojski še bolj utrdijo, to pa se lahko doseže na več načinov. Vojška, posebej pa graničarji, je v naši pokrajini znana predvsem po tem, da rada priskoči na pomoč občanom, pa

nom, da bi mladim vojakom in starešinam izboljšali življenjske razmere. Nova karavla v Pincah zato sodi med ene najbolj urejenih pri nas, kmalu pa bo obnovljena tudi karavla Štefana Kovača v Lendarških gorah. Vojaki so letos veliko pomagali tudi na območju Goriškega, vse

V zadnjem času se vse več pozornosti namenja boljšim življenjskim razmeram graničarjev, ena najlepših karavil pri nas je gotovo tista v Pincah, ki je bila zgrajena letos, obnavljajo pa tudi druge.

OB DVEH POSVETIH

INFORMACIJA KOT OROŽJE

Prejšnji petek sta bila v Murski Soboti dva izredna pomembna regijska posveta. Prvega sta pripravila skupnost slovenskih občin in republiški komite za informiranje na temo: program aktivnosti za izvajanje zakona o družbenem sistemu informiranja po občinah, drugega pa pomurski medobčinski svet SZDL v dogovoru s tiskovnim svetom pri republiški konferenci SZDL na temo: idejnopolitična vprašanja novinarstva v luči predloga zakona o javnem obveščanju v naši republiki.

Iz prvega posveta in razprave na njem bo verjetno zadoščal krajši sprehod po obstoječem sistemu informiranja tako na ravni občine kot republike. V splošnem gledano kaže, da je mnogokje pomanjkljiv in zlasti neprilagojen družbenim potrebam v združenem delu, družbenopolitičnih skupnostih, organih in organizacijah, kar ima logične posledice: dvojno ali še večkratno zemanje podatkov in informacij, njihovo različnost in podobno. Rabimo torej smotrno, celovito, ekonomičen sistem družbenega informiranja, ki bo prek SDK, bank, stati-

stičnih in sorodnih organizacij, ki se ukvarjajo z zbiranjem, obdelavo in posredovanjem podatkov in informacij, zagotavljal njihovo dostopnost in javnost vsem, ki se posredno ali neposredno vključujejo v procese odločanja in upravljanja. V ta namen je zlasti v občinah nujna ocena stanja glede sedanjih organizacijskih, kadrovskih in tehnično-tehnoških zmogljivosti, uskladitev statutov občin z določili zakona o družbenem sistemu informiranja in ustanovitve svetov družbenega sistema informiranja po občinah. To je kajpak le nekaj značil-

nosti nove normativne ureditve na tem področju, smo pa prepričani — dasiravno je bila razprava prej kilavna kot plodna — da se bodo okrog nje še pošteno kresala mnenja in stališča.

Vzdušje dialoga skozi izmenjavo izkušenj in spoznanj glede vloge in položaja novinarja v pomurskem in širšem prostoru pa je bilo zlasti občutno na drugem posvetu, kjer smo se razgovorili o nekaterih idejnopolitičnih vprašanjih t. i. „sedme sile“ v aktualnih, zaostrenih družbeno-ekonomskih in političnih razmerah. Razprava je potrdila, da bolj kot kdajkoli prej rabimo strokovno podkovan, idejnopolitično angažirane, pogumne novinarje, ki se bodo znali izpostavljati in opredeljevati; take torej, ki ne bodo zgolj plavalji s tokom dogajanja in se podrejali dnevni politiki ter jo črno-belo odsliskovali, marveč z močjo argumentov, objektivno in pravočasno obveščali in prispevali k spreminjanju razmer.

V teh pogledih se pomurski novinarji nimamo kaj sramovati, saj smo — kot je bilo rečeno — morda še bolj kot v drugih predelih naše republike, kljub določenim ptiškom in zapiranjem virov informacij, znali in zmogli razkrivati tako slabe kot dobre primere iz naše samoupravljaljske prakse. Da pa bi bili še udarnejši in učinkovitejši, je v veliki meri odvisno od naše lastne organiziranosti, tehničnih in kadrovskih možnosti ter delitve dela, zlasti v okviru osrednje, pomurske novinarske hiše, to je Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost v Murski Soboti. Ta opravlja toliko važnejše poslanstvo, saj ima med drugim takorekoč od vsega začetka na skrbi tudi obveščanje naših rojakov v Porabju in seveda delavcev, ki so na začasnem delu v tujini. Zato so tem razumljivejša večletna prizadevanja, da dobi slednjič v okviru slovenske radiodifuzije ali bolje osrednje RTV hiše ustrezen status — podobno kot na primer Maribor in Koper — da še naprej krepi in zaokroža sistem javnega obveščanja v Pomurju, največ prek družbenih organov upravljanja in organizacij združenega dela ter da postane mesto združevanja ne majhnih intelektualnih potencialov v tem delu severovzhodne Slovenije.

Branko Zuneč

RADGONSKI KOMUNISTI PRED OBRAČUNOM DVOLETNEGA DELA

Potrebne tudi usmeritve

V pripravah na programsko volilno konferenco so se na 9. seji sestali delegati radgonskega občinskega komiteja. Ker bo v ospredju takrat seveda obračun dvoletnega dela, so komunisti na zadnji seji namenili največ pozornosti prav osnutku poročila o tem.

Kako je ta osnutek pripravljen in ali zajema vse, kar bi se v njem moralo znati, pa je sila težko trditi iz preprostega razloga, ker osnutka nihče razen članov komiteja ni imel možnosti videti, kaj šele prebrati in podrobneje analizirati. Zato se tudi naše poročilo opira le na misli iz razprave. Že

uvodoma je dal sekretar komiteja Ferdo Matvos vedeti, da je poročilo nastajalo po delih oziroma področjih, zato je bilo kasneje še dopolnjeno. Preden pa bo prišlo med članstvo ZK v osnovnih organizacijah, pa bo doživelo še precej sprememb. Tako je razprava opozorila, da premalo sloni na delu, ki ga je opravila Zeza komunistov v občini v preteklem obdobju, temveč na ugotovitvah občinskih izvršnih organov in, denimo, na pomembnem delu — delovanju delegatskega sistema — zgolj na izkušnjah občinske frontne organizacije. Eden izmed delegatov je

prav tako pogršel stališče radgonskih komunistov do položaja inventivne dejavnosti v občini, domala vsi pa usmeritve za vnaprej. Sam osnutek poročila sicer opozarja na številne napake in slabosti, ne opredeljuje pa poti, kako jih odpraviti. Brez te iztočnice pa poročilo, kot so menili, na programsko volilno konferenco 18. januarja ne more. Kajti že tako je med komunisti preveč samozadovoljstva, dasiravno zato ni osnove. Že podatek, da so v treh zadnjih letih pridobili le 58 novih članov, v prejšnjih dveh pa 187, pove svoje.

Osnutek pa bo med komunisti v osnovnih organizacijah že ta teden, kajti programsko-volilne konference morajo biti opravljene najkasneje do 6. januarja. Za občinsko pa bodo v vseh 60-tih delegirali po enega komunisto. Sam komite pa bo sprejel medse 10 novih članov, zamenjala pa se bosta tudi predsednik in izvršni sekretar. Za prvo funkcijo je predlagana MELITA BAKRAČEVIČ, za drugo pa ZDRAVKO STOLNIK, medtem ko bi naj sekretar še nekaj časa ostal sedanji. Pred tem pa bo vsem osnovnim organizacijam posredovana še analiza poteka kadrovanja. Z zaključnimi predlogi, vsaj tako je pokazala razprava, se povsod povsem ne strinjajo. Marsikje tudi po lastni krivdi, ker so prvi krog evidentiranja kar zanemarili.

V. Pavco

Obiski karavil ob dnevu JLA

Ob 22. decembru, dnevu oboroženih sil SFRJ, ki je hkrati tudi praznik vseh delovnih ljudi in občanov naše domovine, pripravila občinska konferenca zveze socialistične mladine v Murski Soboti številne obiske karavil. Tako bodo mladi skupno z delavci in krajani obiskali graničarje na karavlah, s katerimi že dalj časa nadvse tvorno sodelujejo. S poveljstvom VP 4142 so se dogovorili za enoten čas obiskov na karavlah, ki bodo v četrtek, 22. decembra, od 10. do 14. ure. Ob tej priložnosti bodo skupen praznik popestrili z različnimi športnimi, kulturnimi in družabnimi srečanji. Nedvomno pa bodo ti obiski dobra priložnost za oceno dosedanjega sodelovanja in za načrtovanje skupnega programa aktivnosti v prihodnjem letu.

—še

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

SLO in DS v soboških KS

V soboških krajevskih skupnostih so sklenili fazo organiziranosti splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite po notnem sistemu in trenutno si prizadevajo za vključevanje hišnih svetov v to področje delovanja. To še posebej velja za delovanje civilne zaščite v primeru elementarnih nesreč, zaklanjanja in mobilizacije. Pri usposabljanju namenjajo posebno skrb organom in izvajalcem glede na obrambne načrte in usposabljanje prebivalstva Murske Sote. Že doslej so na tem področju dosegli zadovoljive rezultate. Nosilci oziroma izvajalci nalog s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite so bili na usposabljanju v Poljčah, medtem ko izvajajo usposabljanje delovnih ljudi in občanov v sodelovanju s sekretariatom za ljudsko obrambo organi skupščine občine in delavsko univerzo. Usposabljanje zaposlenih poteka v delovnih organizacijah, ki pa se je zaradi prilaganja dvoizmenskemu delu nekoliko zavleklo. V primerjavi z organizacijami združenega dela, je bilo izvedeno slabše usposabljanje občanov po krajevskih skupnostih, zato bodo morali prav temu vprašanju v prihodnje nameniti več skrbi.

Dosedanje izkušnje izvajanja nalog s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite v krajevskih skupnostih mesta Murska Sobotica, ki so nekoliko drugačne kot v podeželskih krajevskih skupnostih, kažejo na

pravilnost zastavljenih nalog. Ta sistem pa je potrebno nenehno dograjevati, da bi deloval celovito in ob angažiranju vseh zainteresiranih delavcev za obrambne in samozasčitne naloge. Dejstvo je, da lahko učinkovito delujemo v primeru potrebe le, če smo zagotovili primerno sodelovanje in koordinacijo. Tega se v soboških krajevskih skupnostih dobro zavedajo, zato prav tem vprašanjem namenjajo veliko skrb. Sicer pa nemeravajo v soboških krajevskih skupnostih tudi v prihodnje dati osnovni poudarek usposabljanju tako nosilcev obrambnih in samozasčitnih nalog kakor celotnega prebivalstva. Še naprej bodo sproti ocenjevali varnostno-politične razmere v krajevskih skupnostih in vsem mestu. Prizadevali si bodo razvijati varnostno kulturo prebivalstva in množično samozasčitno delovanje. Izvajali bodo ukrepe in aktivnosti za preprečevanju družbeno škodljivih dejanj ter razvijali osebno in vzajemno zaščito na področju civilne zaščite. Aktivno se bodo še naprej pripravljali na delovanje krajevskih skupnosti ob naravnih in drugih elementarnih nesrečah. Še bolj bodo poglobili sodelovanje s sosednjimi krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela. Skratka, v soboških krajevskih skupnostih si prizadevajo, da bi na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite bili kar najbolj učinkoviti pri uresničevanju zastavljenih nalog.

F. M.

Še bolj uveljaviti domačo pamet

Novo 25-člansko predsedstvo občinske konference socialistične zveze v Murski Soboti, sestavljene iz delegatov krajevskih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij ter državnih organizacij in duševne, je na svoji prvi seji namenilo osrednjo pozornost obravnavi družbenega dogovora o razvojnoroziškovalni in množični inventivni dejavnosti pomurskem združenem delu. Kot je bilo rečeno, je omenjeni družbeni dogovor, v katerem je zajetih kar 63 podpisnikov iz regije. Že dalj časa v javni razpravi, zato se je pojavilo precej pripomb. Predvsem seveda dobronamernih, ker so bila skoraj povsod v ospredju prizadevanja, kako hi v praksi čim bolj uveljaviti t. im. domačo pamet v Pomurju, s tem pa tudi hitrejši gospodarski razvoj. Ob tem velja omeniti, da je družbeni dogovor o razvojnoroziškovalni in množični inventivni dejavnosti v pomurskem združenem delu verjetno najkrajši med podobnimi dogovori, saj vsebuje le 4 člene. To pa nikakor ne omejuje njegove konkretnosti, saj se v njem dokaj natančno opredeljene naloge vseh podpisnikov dogovora.

Razprave na seji predsedstva OK SZDL v Murski Soboti je jasno potrdila, da je treba raziskovalni in inventivni dejavnosti v združenem delu pridavati za stabilizacijo gospodarstva dati še toliko večji poudarek. To, da bodo organizacije združenega dela vnesle v celotno pomembno področje v svoje planske dokumente, s čimer bodo spodbudili delavce za razne izboljšave v delovnem in tehnološkem procesu, je nedvomno znatno širšega pomena. Podobno bi lahko ugotovili tudi za priporočilo organizacijam združenega dela v Pomurju, da ob zaključnem računu del ustvarjenega dohoda iz prihrankov od inovacij razdelijo med vse zaposlene. Enkrat letno pa bi naj organizirali inovacijski dan, ki bo namenjen povečanju storilnosti. V tem smislu ne gre zanemariti razen moralnega tudi materialnega spodbujanja inovacij, da bi resnično realno ocenili stehernega delavca. Tudi pozitivne različnih krožkov na lokalni, predvsem s kmetijskega in politehničnega področja, v okviru katerih se bodo mladi lahko seznanili z raziskovalnim delom, je v tem trenutku zelo pomembna naloga.

Člani predsedstva OK SZDL v Murski Soboti so podprli besedilo družbenega dogovora o razvojnoroziškovalni in množični inventivni dejavnosti v Pomurju, ki bi ga naj sprejeli do konca letošnjega leta. Poudarili so, da je takšen družbeni dogovor nujen za celotni gospodarski in družbeni razvoj, pripomnili pa so, da mora biti v gradivu jasneje opredeljena vloga frontne organizacije. Podprli so tudi pobudo o ustanovitvi društva izumiteljev in inovatorjev, kar bodo prenehali na MS SZDL za Pomurje. Na seji pa so tudi oblikovali posamezne svete, koordinacijske odbore in komisije pri OK SZDL.

Milan Jerše

KINEMATO - GRAFSKI JUTRI

Res je, da se nov zakon o kulturno-umetniških dejavnostih in o posredovanju kulturnih vrednot pripravljajo že precej dolgo, a kot kaže, bo sprejet že v začetku prihodnjega leta. Ker pa nov zakon zajema celotno kulturo (zato so sestavljenci porabili le 38 členov) bi marsikdo mislil, da je precej na čen ali nerazumljiv. Pa temu ni tako. Res je bila potrebna dolga pot, vendar pa se je obrestovala. Od 38 členov pa je v novem zakonu kar dobra četrtina, ki se neposredno ali pa neposredno nanaša samo na kinematografijo. Vprašanje je — zakaj? Doslej so kinematografijo obravnavali dokaj zanemarljivo v odnosu do drugih kulturno-umetniških zvrsti. Kinematografi so bili prepuščeni samim sebi, le v redkih primerih so bili podružbljeni, odvisni od kulturnih skupnosti (programsko in materialno). Če k temu prištejemo podatek, da imamo v Sloveniji 18 kinematografskih organizacij združenega dela s 50 kinematografskimi dvoranami in približno 20 kinematografov, ki jih upravljajo kulturna društva, je jasno, da je potrebno narediti v tej zvrsti red.

Vendar pa z novim zakonom ne gre za predpise, ki bi urejali to

javnemu predvajanju in pri najavljanju filmskih predstav navajajo oceno, ki jo je filmu dal ta svet. O ustanovitvi in delu programskega sveta je pripravljen poseben sporazum, ki podrobneje določa, kaj, kako in zakaj ta organ ter ocena.

Poudariti je potrebno, da nikakor ne gre za nek organ, ki bi predpisoval, kakšen je programski repertoar kinematografov. Nikakor ne bo zamenjal že obstoječih programskih svetov, več ali manj bo zgolj in le svetovalno-ocenjevalno telo, ki bo pripomoglo tudi k tako imenovani filmski vzgoji (predvsem s svojimi ocenami). Sicer se pojavlja nevarnost, da bo programski svet s svojimi ocenami delal levo uslugo kvaliteti in filmski vzgoji. Znano je namreč, da obiskovalci kinematografov ljubijo t. i. komercialne filme, ki bodo pri ocenjevanju programskega sveta dobili v glavnem oceno „ne odsvetuje“ ali „odsvetuje“, kvaliteten filmov z oceno „zelo priporoča“ ali „priporoča“ pa pravzaprav nimajo radi, ker so prezahtevni ali pa jim njihovo filmsko sporočilo nič ne pomeni. In tako bo — ob obvezni objavi nizkih ocen — dvorana nabito polna, če pa bo

Knjižni program Pomurske založbe '84

Prihodnje leto bo minilo 30 let od taktar, ko je izšla Miška Kranjca knjiga Nekaj bi vam rad povedal in naznanila rojstvo nove slovenske založbe — Pomurske založbe v Murški Soboti. Ni naključje, da je kot prvo izšlo prav Kranjčevo delo. saj je dejanje simbolno izzvenelo: domača založba je hotela že s tem pokazati, da bo izdajala dela tistih (pomurskih) avtorjev, katerih izpovedna raven presega geografsko zakoličene meje. Imenu prvega avtorja so se kmalu pridružila tudi druga imena domačih-slovenskih avtorjev in oblikovala zbirko DOMAČA KNJIŽEVNOST.

Potreba po literarnem izražanju seveda ni bila edina, kar je narekovalo izdajanje knjig — prav kmalu so pri založbi prišli do spoznanja, da je treba rešiti pred pozabo kulturnozgodovinsko, gospodarsko, družbenopolitično, nacionalno in drugo dediščino — ostali — ne pomurske preteklosti, je zapisano v predlogu knjižnega programa za leto 1984 kot razlog za nastanek druge zbirke — PANONIKE.

Tretja knjižna zbirka je zrasla iz potreb predstavnikov madžarske narodnosti na Slovenskem: zbirka SOZVOČJE — ÖSSZANG daje namreč zavetje vsem madžarsko pišočim ljudem, ki se izražajo v poeziji, prozi ali poljudnoznanstvenih sestavkih. NAPTAR je na primer zbornik, ki izhaja že 24 let in objavlja pisano bero sestavkov, namenjenih bralcem madžarske narodnosti. V to zbirko pa sodijo tudi literarna dela, ki jih Pomurska založba vsako leto skrbno odbira iz zakladnice madžarske književnosti, kakor tudi dela slovenskih književnikov, ki jih prevedena v madžarsčino daje na voljo bralcem na Madžarskem in narodnostno mešanem ozemju soboške in lendavske občine.

Tudi četrta zbirka UČBENIKI za dvojezične šole je, kot pove že njen naslov, nadvse pomemben pripomoček tistim učencem, ki obiskujejo dvojezične šole v Prekmurju. Gre za načrtno delo, ki skuša čimpreje poskrbeti za vse knjige, ki so potrebne pri pouku na dvojezičnih šolah.

MOSTOVI so brez dvoma ena najpomembnejših zbirk, saj že sedem let skrbno zbira sodobne romane — prevode iz tistih literatur manjših latinskoameriških, afriških, azijskih in evropskih dežel, ki jih doslej zaradi izrazite usmerjenosti h književnosti velikih, številčno, ekonomsko in jezikovno močnejših (prodornejših) narodov doslej skorajda nismo prevajali. Izšlo je že 41 romanov, med njimi kar polovica iz neuvršenih dežel.

Z enostranskim zatekanjem k literarnim delom manj znanih književnosti bi Pomurska založba seveda zgrešila podobno napako kot pred izdajanjem zbirke Mostovi — zato hkrati skrbi tudi za izdajanje knjig v zbirki HELIKON, ki skuša predstavljati najboljše sodobne romane vseh tistih književnosti, ki jih Mostovi ne vključujejo. Na Slovenskem so še vedno velike vrzeli med literarnimi deli, ki sodijo v zakladnico največjih svetovnih umetnin — cela vrsta jih je, ki jih je še treba posredovati — kar skuša opraviti založba z zbirko KLASIKI.

Osma zbirka PESTI je nastala na željo tistih, ki jih zanimajo zgodovinski, psevdozgodovinski in vojni romani. Prinasati skuša novejša sporočila o različnih oblikah nasilja in opozarjati na voljno zlo, oziroma na potrebo po mobilizaciji vseh človeških moči, da bi zatrli že najmanjše nasilje.

Najbolj razširjeni zbirki — MAVRIČI — ki ima najvišjo naklado, posvečajo v založbi pozornost zato, ker se zavedajo, da je potrebno koristno združiti s prijetnim. Brez dvoma pa je treba prav tu previdno pluti med kriticami in pečini, saj je treba razumeti, da si vsi bralci želijo le zahtevnega branja, kar pa spet ne pomeni povsem zdrkniti v čisto komercialne oziroma pogrošne, neokusne vode.

Najnovejša zbirka Pomurske založbe, ki bo začela izhajati v prihodnjem letu, je zbirka ONA 84. Zbirala bo izključno dela pisateljic. Da zna ženska — književnica drugače prisluhniti svojim težavam in radostim (kakor tudi na primer vrsta moških avtorjev, ki tako radi pišejo o ženskah) potrjuje že izbor prvega letnika, v katerem bodo romani: Najlepša leta (Simon de Baeuvoir), Naličena ženska (Francoise Sagan), Drugo ime za ljubezen (Colleen Mc Cullough), Slavje (Margaret Walker), Norišnica (Valerie Valere) in Kitajki (Hualing Nieh).

Pred predstavitvijo za našo pokrajino posebej zanimive novitete med naslovi v osvojenem programu Pomurske založbe za naslednje leto pa kaže opozoriti tudi na PRIROČNIKE, ki so med kupci knjig najbolj iskani, saj jih le-ti želijo imeti vedno pri roki, medtem ko si beletristiko vse bolj izposojajo v knjižnicah. Med priročniki Pomurska založba napoveduje Življenjska obdobja, Spolne radosti in Priročnik za strežbo.

Od devetih naslovov knjig iz zbirke Domača književnost bo v letu 1984 predvidoma izšel roman (prvenec) Ruže Vregeve ZDRAVNICA NA PODEŽELJU, ki je nastal

prav pri nas. Tudi kronika Katje Špurove VRTEC V JERUZALEMU bo nedvomno zanimiva, kot je tudi pričakovani roman rojaka Ferda Godine ZAKLENJENI DOM, pa novele Evalda Flisarja ZLATI SMEH, čeprav tega našega avtorja, ki živi in ustvarja v tujini, bolj poznamo kot potopisca in v njegovih začetkih kot pesnika in dramatika. Odziven bo gotovo tudi roman Draga Jančarja SEVERNI SIJ in Igorja Torčarja JUNAK NA SEGA ČASA, ter novele Borisa Jukiča PTIČJI KONCERT in dnevnik domobranca LESENI OKLOPNJAK Matjaža Žigona.

V zbirki Panonika je skupina večih avtorjev zabeležila POMNIKE NOB V SLOVENSKIH GORICAH, O PREKMURSKIH SLOVENCIH MED OBEMA VOJNAMA se je razpisal dober poznavalec tega obdobja — Miroslav Kokolj. Juš Makovec se je v delu KORENINE lotil izvora primkov na Murskem polju, Jože Zdravec je opisal LJUDSKO ZDRAVLJENJE V PREKMURJU, Franc Novak pa bo izdal SLOVAR PREKMURSKEGA (BELTINSKEGA) NAREČJA.

V zbirki Mostovi bodo v naslednjem letu vzpostavljeni mostovi z Bangladešem, Somalijo, Kenijo, Poljsko, Kitajsko in Španijo. Med štirimi romani iz zbirke Helikon je avtor dveh Japoncev Jukimo Mišima, Alberta Moravie delo bo tokrat 1934 in Antolija Kalinina CIGAN BUDU-LAJ. Med klasiki se tudi tokrat predstavlja D. H. Lawrence z ZALJUBLJENIMI ŽENSKAMI, Honore de Balzac z EVGENIJO GRANDETOVO, Miguel Cervantes z VELEUMNIM PLEMICEM DON KIHOTOM IZ MANČE, Joseph Conrad z ZMAGO in Thomas Mann v IZPOVEDI FELIXA KRULILA. V zbirki Pesti je aktualna PALESTINSKA TRILOGIJA izpod peresa Györgya Kardosa, Carla de Risia VOJNA V VOJNI in Kenna Follta KLJUČ ZA REBEKO. Tudi tokrat je v lahkotnejši zbirki Mavrica nepogrešljiva Victoria Holl z dveh romanoma (Skrivna ženska in Živi pesek) ter Wilbur Smith z Gromom in bliskom ter Levjim žrelom.

Novo med zbirkami Pomurske založbe — ONA '84 — smo že predstavili, pripisati pa kaže še, da bodo v naslednjem letu med učbeniki za dvojezično šolo izšli štirje, v okviru Sozvočja pa bo v madžarskem jeziku roman Pala Szomija: SZERETNI KELL, v slovenščini IZBRANE PESMI Mikloša Radnotija in seveda ne bo izostal že tradicionalni NAPTAR (zbornik).

Brigita Bavčar

Kulturni koledar

PETEK, 23. DECEMBRA
MURSKA SOBOTA — V galeriji kulturnega centra Miško Kranjec bo ob 18. uri otvoritev razstave likovnih del članov EKVURNE. Razstava bo na ogled do 10. januarja.

PONEDELJEK, 26. DECEMBRA
LJUTOMER — V domu kulture bosta ob 11. in 13. uri gledališki predstavi za mlade. Z Jureta Kislingerja Izletom gostuje Slovensko narodno gledališče iz Maribora.

SREDA, 28. DECEMBRA
LJUTOMER — Ob 19.30 bo v domu kulture tradicionalna prednovoletna kulturna prireditev S PESMUJO IN PLESOM V NOVO LETO. Nastopile bodo sekcije in skupine kulturno-umetniškega društva Ivan Kaučič.

razstave

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja svoja dela akademska kiparka Mirjam Zupanič iz Ljubljane.

Čudeži se ponavljajo v človeških in stvarnih oblikah in merah, a čudeži so zdaj rezultati srečanj in zlihanj do večeraj nepoznanih in nerazumljenih kultur in miselnih sfer, so osebni odmevi na doživljanje in včasih, kot v našem primeru, umetniške postavitve intimnih resnanc, bogastva vtisov, doživetij in morda zametkov spoznanja.

V majhnih, bizarnih likovnih delih akademske kiparke zaslišimo ta zven, zaslutimo pobude in razberemo nekatere silnice takih združevanj. Daljši čas, ki ga je prebila na študijskih izpopolnjevanjih in umetniškem delu na Japonskem, se je v njenem drobnem slikarsko-grafičnem delu, katerega izbor razstavlja, preobrazil v svojevrsten, posplošen deček za vse doživetje vzhoda, kot miselne in kulturne sfere, enotne predvsem v popolni različnosti od temeljnih postulatov zahodnjaškega mišljenja, delovanja in življenja. Tako je v zloženko, ki je izšla ob odprtju razstave, zapisal likovni kritik Janez Messel, pripisimo pa še, da bo razstava na ogled do 8. januarja.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni DOBRA KNJIGA v Murški Soboti so: BELE ARENE skupine avtorjev (Mladinska knjiga), Richard Friedenthal MARTIN LUTHER 1/2 (Pomurska založba), in John Phillips ZGODBA O JUGOSLAVIJI (Državna založba Slovenije).

kinematografi

Kino PARK Murska Sobota ima v počastitev dneva JLA, 22. decembra ob 17. in 19. uri na sporedu jugoslovanski film SAVAMALA. V petek, 23. decembra ob 17. uri, je najmlajšim namenjena burleska STAN IN OLIO V TUJSKI LEGIJI, istega dne ob 19. uri pa bodo v soboškem kinematografu zavrteli ameriški barvni film EXCALIBUR — MEČ KRALJA ARTHURJA. Predstavi bosta tudi v nedeljo ob 17. in 19.30, popoldne ob 15. uri pa bosta obiskovalce predstave s svojimi peripetijami navduševala „debeli in suhi“.

»OČI IN SRCE« ZA SLOVENSKO KULTURNI PRAZNIK

Prizadevni kulturni delavci v Gorenje-Elradu tudi letos skupaj z občinsko ZKO pripravljajo izdajo tokrat že sedme številke literarne brošure »Oči in srce«.

Za izid naslednje številke literarne brošure, kjer lahko objavijo svoja dela vsi literati Pomurja, so določili 8. februar, slovenski kulturni praznik, zato že zbirajo prispevke na enakem načinu kot prejšnja leta, ko je vsak avtor poslal po pet pesmi ali dve krajši prozni besedili s svojimi podatki DPD »Svoboda Gorenje-Elrad ali pa ZKO G. Radgona.

Prispele literarne stvaritve bo pregledal priznan strokovnjak in jih tudi izbral za objavo. Seveda bodo pripravili po izidu brošurice, tudi literarni večer, kot je to že v navadi, nanj pa bodo povabili vse sodelujoče literate.

Pričakujejo, da bo odziv literatov tokrat še večji kot prejšnja leta, zato objublajo bogat pesniški zbornik pomurskih literarnih ustvarjalcev.

A. C.

zahtevno in zapleteno področje, kajti njegov osnovni namen je spodbuditi dogovarjanje med kinematografi, ki so v lasti kulturnih društev in kinematografi, ki so samostojne delovne organizacije. To je osnovni namen zakona. Drugo, kar je pomembno, je, da je v njih poudarek „čistosti“ pri predvajanju filmov: gre za ohranjanje slovenščine, ali bolje za zaščito našega jezika pri predvajanju filmov. Pri tem se je sicer pojavila dilema, ali slovenščina za vsako ceno — ali na račun kakovosti filmov, ali najti kompromis: če se le da slovenščina, sicer pa tudi srbohrvaščina — če gre za izjemno kvaliteten film, ki ni slovensko podnaložen. O teh izjemah se bo vsekakor moral izjasniti skupen programski svet, ki ga zakonjona novi zakon. Pri jeziku moramo povedati še nekaj, kar je še posebej pomembno za Pomurje: zakon določa, da si kulturne organizacije na narodnostno mešanem območju morajo prizadevati predvajati filme tudi v italijanski oziroma madžarski ali v italijanskimi oziroma madžarskimi podnapisi. S tem so vsekakor zaščitene narodnostne manjšine.

ocena filma laskava, pa bodo kinematografske dvorane prazne. Prav tu pa je problem v zvezi s tisto tako opevano a malo izvajano filmsko vzgojo, katere bi se vsaj v Pomurju že zdavnaj morali lotiti.

Kakorkoli že, obvezno objavljane ocene skupnega programskega sveta seveda ne bi smelo imeti neposrednih posledic ne za kinematograf ne za distribucijo ne za koga tretjega. Bilo pa bi dragocen, čeprav ne povsem objektivni in zato ne kategoričen vrednostni programski napotek najprej svetu kinematografa, ko se odloča o repertoarnih potezah, nato občano, ko se odloča o obisku kinopredstave in slednjič do neke mere kulturni skupnosti, ko bi presojala, usmerjala in (morda) tudi podpirala kulturno komponento dejavnosti kinematografa.

Skratka — če povzamemo: za kinematografijo se obetajo lepši časi, čeprav z ne dosti zakonskimi odredbami. Osnovna poteza je — večje sodelovanje kinematografov, enotnost pri ocenjevanju filmov, seveda z obvezno najavo ocene filma, ki pa bo s sprejemom zakona veljala za vse kinematografe. Tudi skrb za manjšinske narode je uzakonjena, posebej pa še za ohranjanja slovenščine (čeprav ne na račun kvalitete filmskega programa).

Seveda pa uspehov tudi s sprejemom zakona ne smemo pričakovati takoj, kajti pot do te „svetle bodočnosti“ slovenske reproduktivne kinematografije bo še dolga, predvsem pa bo potrebna težka borba z neslovenskimi distributerji za lepo in čisto prevajanje kvalitetnih filmov v slovenščino in pri učitranju filmske vzgoje ter sprejemanju ocen skupnega programskega sveta. Mogoče pa bo k temu pripomoglo tudi ustanavljanje združenja kinematografov, ki so in ki delujejo v okviru kulturnih društev, kajti ustanovljen je že iniciativni odbor, ki naj bi pripravil akt o takem združenju. In nenazadnje — film bo s tem dobil tisto vlogo v kulturi, ki mu tudi pripada, ne bo samo namenjen uri in pol zabave, postal bo kvaliteten umetniški prispevek k dvigu kulturne ravni Slovencev.

Dušan Loparnik

MURA ŠE TEČE V PRAZNO

Letos mineva 20 let, odkar smo se v Pomurju začeli dogovarjati in sporazumevati (vsaj resneje!), kako najbolj smotno izkoristiti posebej vodni potencial reke Mure. Ob tej vsekakor častitljivi obletnici je bil v ponedeljek na območni gospodarski zbornici v Murski Soboti strokovni posvet, namenjen v prvi vrsti izgradnji hidroelektrarn na našem največjem pomurskem vodotoku. Resda na zastavljenih vprašanjih ni dal povsem otipljivih in zanesljivih odgovorov, pomeni pa vseeno novo upanje, da se iz že dvajsetletnega dogovarjanja slednjic vendarle nekaj izčrpi.

Sicer pa bi lahko vzdihnili: kakšna ironija in izziv hkrati so pravzaprav vsa ta natezanja, preklanja in prepričevanja okoli reke Mure in njenega izkoriščanja v energetske, kmetijske (izsuševalno-namakalne) in druge namene! Naši vrli kronisti, ki jim ni manjkalo sočnosti, slikovitosti in kar preroške daljnovidnosti, niso zaman beležili, da je Mura pomembna reka za pokrajino v marsikaterem pogledu, ne le po negativnem učinku s svojimi poplavi. Tako se so pisali: „V predelu, kjer so potoki majhni in počasni, z neznatno vodno silo in neznatnim strmcem, je močni vodni tok reke izrednega pomena za mlino. Nešteto jih je na reki, na obeh straneh, narejenih na plavajoči leseni osnovi, pritrjenih z žicami ali verigami, da se morejo dvigati in nižati z višino vodnega stanja. Ob njih so največje brodi za prevoz, tako da se morejo mlini uporabljati z obeh strani reke. Po pravici se naglašajo, kako imenitno vez so predstavljali mlini na Muri v madžarski dobi za stike med slovenskimi Prekmurci in Prlekijami.“

Tako torej kronisti, mi pa smo si na posvetu mislili svoje, kajti po dobrih štirih urah sedenja, poslušanja in beleženja smo dobili občutek, da se bodo zastran te teme še pošteno lomila kopja.

Postaviti verigo osmih hidroelektrarn (da jih naštejemo: Apače, Radgona, Radenci, Hrastje, Veržej, Mota, Gibina in Mursko Središče), ki naj bi imele vse skupaj moči 176 megavatov, bo zanesljivo trd oreh, čeravno utripa zelena luč zanje in republike že lep čas. To še tem holi, ker energetiki, kmetijci, vodni

gospodarstveniki in še kdo očitno — če sodimo zgolj po razpravi na posvetu — ne bodo tako zlahka in kmalu našli skupnega jezika. Že samo stroški izgradnje hidroelektrarn, ki gredo v milijarde dolarjev, so takšni in tolikšni, da se z vso resnostjo postavlja vprašanje, če jih bo slovensko elektrogospodarstvo in vsi drugi zainteresirani tudi zares zmoglo. Nekaj več optimizma pri tem zbuja dejstvo, da so za oba energetska projekta — izgradnja verige hidroelektrarn na Savi in Muri — ki ju bodo peljali sočasno, tipske gradnje, ki so stabilizacijsko usmerjeni, saj kljub večim začetnim naložbam

zagotavljajo dolgoročno gledano cenejšo energijo, oživiljanje gradbeništvu, angažiranje domačega znanja, elektro in strojne industrije, pa še akumulacija ostane doma. V tej zvezi bomo morali biti Pomurci še posebej odri in preudarni. Ne gre namreč prezreti, da so ravno v porečju Mure izredno bogata nahajališča termalnih voda in vrelcev (območje Radeneč), nafte, zemeljskega plina in premoga (največ v tkim. lendavskem kotu), zato bo veljalo dvakrat premisliti o tem, kaj se bolj splača, in se šele nato dokončno odločiti. Neznank okrog tega je kajpak še več, recimo tudi glede stanja podtalnice po izgradnji hidroelektrarn in nevarnosti poplav najrodovitnejših zemljišč, zlasti na območju Apaške doline.

S teh spoznanj je razumljiva skeptičnost nekaterih razpravljalcev, ki je niso mogli — s še tako otipljivimi, strokovno podprtimi in analitičnimi argumenti — povsem pregnati niti predstavniki elektrogospodarstva, Dravskih elektrarn, vodnogospodarskega podjetja iz Maribora in drugi sodelujoči na posvetu. Domači strokovnjaki in gospodarstveniki so se na koncu zedinili, da bo potrebno v te namene čimprej dopolniti obstoječo študijo o razvoju agroživilskega kompleksa na območju severovzhodne Slovenije do leta 2000, in šele nato lahko računamo — predvidoma pa do konca tega srednjeročja — da bo projekt izgradnje verige osmih hidroelektrarn na reki Muri šel v izpeljavo. Dotlej pa bo ta naš največji vodotok še naprej tekel v prazno.

Branko ŽUNEC

Novoletna pošiljka dedka Mrza za naše vrle energetike

PORAVNALNI SVETI - USPEŠNI

Zakonsko določilo, da lahko delovni ljudje ustanovijo poravnalni svet v vsaki krajevni skupnosti, so v občini Murska Soba uresničili v 36 krajevnih skupnostih. Zakon pa dopušča možnost ustanovitve poravnalnih svetov tudi v organizacijah združenega dela, vendar se za to samoupravno razsodišče še niso odločili v nobenem podjetju oziroma ustanovi. Pomen poravnalnih svetov je velik, saj lahko posredujejo v vseh sporih, razen, če gre za zahtevke, s katerimi stranke ne morejo prosto razpolagati. Udeležba pred poravnalnim svetom je sicer prostovoljna, kar pa ne pomeni, da stranke jemljejo te vrste posredovanja z vso resnostjo.

Na posvetu predsednikov poravnalnih svetov občine Murska Soba, ki je bil prejšnji teden, so predstavniki enote temeljnega sodišča in občinske konference SZDL dokaj ugodno ocenili delo poravnalnih svetov, hkrati pa so se zavzeli za njihovo še večjo učinkovitost. To bo potrebno ne le zaradi pogostih sporov, ki nastajajo med ljudmi iz različnih vzrokov, ampak tudi zaradi hitrejšega reševanja zadev. Številni so namreč poravnalni sveti, kjer hitro uspešno pomirijo sprti stranki oziroma spodbudijo k izplačilu pravične odškodnine. Zlasti na podeželju so česti spori zaradi mej, poseka lesa, tu tam pa pade tudi kaka žaljivka. Tako je na primer poravnalni svet v krajevni skupnosti Melinci letos obravnaval 15 zadev, od katerih jih je 12 uspešno rešil. Z visokim odstotkom uspešnih poravnalnih svetov lahko pohvalijo poravnalni sveti tudi na drugih območjih. So pa tudi poravnalni sveti, ki jim ni bilo treba posredovati, saj se ljudje na ravneh območjih dobro razumejo ali pa spor rešijo sami.

Z delom poravnalnih svetov so v soboški občini zadovoljni. Pravgotovo pa poravnalni sveti enako uspešno opravljajo svoje poslanstvo tudi v drugih pomurskih občinah. Seveda pa tem samoupravnim razsodiščem v naših krajih moramo tudi v bodoče nuditi strokovno pomoč, k čemur so zlasti poklicane enote temeljnega sodišča. Ne bi pa bila odveč tudi konferenca poravnalnih svetov posameznih občin, kjer bi skupaj obravnavali vprašanja skupnega pomena, izmenjali izkušnje in se dogovorili oziroma sprejeli stališča o izboljšanju dela. Ne nazadnje naj povemo še to, da člani poravnalnih svetov v posameznih krajevnih skupnostih dobe ob zaključku leta ustrezno denarno nagrado, v ne malo krajevnih skupnostih pa ne.

Velikokrat jim ne krijejo niti dejanskih stroškov (npr. prevoz z avtom avtom zaradi ogleda meje na oddaljenem zemljišču). Krajevne skupnosti dobivajo denar iz občinskega proračuna za funkcionalno dejavnost, zato ne bi smele pozabiti tudi na člane poravnalnega sveta, posebej pa še ne v večjih krajevnih skupnostih, kjer je več sporov in zato tudi več posredovanj članov poravnalnih svetov.

Š SOBOČAN

POČITNIŠKA ZVEZA MURSKA SOBOTA

Razvejana dejavnost počitničarjev

V soboški občini so v preteklem obdobju veliko storili pri vključevanju, zlasti mladih, v počitniško zvezo, saj le-ta šteje 17 družin z okrog 850 člani. Večina jih je iz osnovnih in srednjih šol, medtem ko niso zadovoljni s številom članov iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Zato bodo morali v prihodnje temu vprašanju nameniti več pozornosti, so poudarili na volilno-programski konferenci počitniške zveze pri OK ZSMS v Murski Soboti. Sicer pa so v okviru organizacije razvili pestro dejavnost. Organizirali so vrsto izletov, se udeleževali raznih pohodov in srečanj, pripravljali kviz tekmovanja na temo „Koliko poznaš domovino“, sodelovali na raznih akci-

jah, organizirali razprave o problematiki mladinskega turizma itd. Člani Počitniške zveze Murska Soba so se kot edini iz Slovenije udeleževali zborov in pohodov v drugih republikah, kar se je pokazalo kot zelo koristno. Letos so tudi razpisali tekmovanje za najboljšo družino v občini, najbolj pa so se izkazale družine: Mura-Perič, Trdkova, SCTPU, OŠ Bogojina, OŠ E. Kardeja M. Soba in še nekateri. V poletnih mesecih je tudi nekaj članov letovalo v raznih krajih Jugoslavije. Na volilno-programski konferenci so sprejeli pester in zanimiv program dela ter za predsednika ponovno izvolili Elmira Melina.

F. Maučec

Merkator bo sovlagal na Cvenu

Predstavniki ABC POMURKA in Merkatorja so podpisali aneks k že podpisanemu samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za izgradnjo farme prašičev Cven II. S podpisom so predstavniki Merkatorja potrdili, da soglašajo s spremembami posameznih določil sporazuma, do katerih je prišlo zaradi podražitev gradbenih del in opreme.

Merkatorjeva temeljna organizacija TMI iz Ljubljane bo v izgradnjo farme sovlagala 20.841 milijonov dinarjev, Nanosov TOZD TMI iz Postojne pa 16 milijonov dinarjev. Sicer pa bo farma, na kateri bodo letno vredili 29 tisoč pujskov za pitanje v pitališčih delovne organizacije Ljutomerčan, veljala 184.199 milijonov dinarjev.

S sovlaganjem si bo Merkatorjeva Velepreskrba TOZD TMI iz Ljubljane letno zagotovila 3.400 spitanih prašičev, Nanosov TOZD iz Postojne TMI pa 2.600 prašičev. Boris Hegeduš

Odgovornejši pristop do izobraževanja v ZK

Splošna ocena o programu uresničevanja idejnopolitičnega usposabljanja in izobraževanja za sezono 1982/83 v soboški občini je dokaj ugodna, saj je bil obsežen določen kvaliteten in kvantitativni premik pri izobraževanju soboških komunistov. Zavest o nujnosti nenehnega permanentnega idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja se namreč poglablja z vse večjo navzočnostjo in vključevanjem članov ZK. In to navzlic dejstvu, da omenjeni program ni bil v celoti uresničen, saj manjkata še dve temi iz temeljnega programa, kar bi v OO ZK naj izvedli vsaj do konca meseca marca prihodnje leto. Kot kaže, je bilo stanje še najslabše na področju izvedbe seminarja za novospregate člane ZK, saj so uspeli vključiti le 24 komunistov v eni skupini namesto predvidenih treh skupin. Toda po drugi strani jim je po večletnih naporih uspelo izpolniti dopisno šolo marksizma in ostale oblike idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja soboških komunistov, ki so jih načrtovali v celoletnem izobraževalnem procesu.

Očitno pa bodo morali v prihodnje znatno več pozornosti nameniti predavateljskemu aktivu na občinski ravni, ker so se v pretekli izobraževalni sezoni pojavljale težave pri zagotavljanju zadostnega števila idejnopolitično in strokovno usposobljenih komunistov. Prav tako je treba bolj

izpostaviti odgovornost za posledice izpeljavo posameznih oblik idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja, zato v bodoče ne bi smeli več pristajati na nekatera izmikanja in celo odmikanja od jasno zastavljenega programa izobraževanja komunistov. Praksa je namreč dovolj nazorno poka-

zala, da je v vseh tistih primerih, kjer je bilo izobraževanje članov ZK slabo, tudi slabše delovanje osnovne organizacije zveze komunistov znotraj političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Sicer pa bodo tudi v novi izobraževalni sezoni 1983/84 poskušali izpeljati vse tiste oblike idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja komunistov kot v letošnji. To pa so poleg temeljnega programa še akcijski seminarji, seminarji za kandidata za sprejem v zvezo komunistov in novospregate člane ZK, občinska politična šola in program drugih oblik idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja članstva. Od tem je vsekakor spodbudno dejstvo, da bodo v tej izobraževalni sezoni v temeljni program uvrstili tudi študij posameznih poglavij iz dolgoročnega programa gospodarske

stabilizacije, ki bi naj potekal skozi vse leto. Poleg izhodišč omenjenega programa bodo posebno pozornost namenili strategiji razvoja družbenih dejavnosti in področju socialne politike, v osnovnih organizacijah ZK pa bodo obravnavali tudi ostala področja, ki so tesno povezana z njihovim delovnim procesom. V prihodnje pa nameravajo v razne oblike idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja komunistov še v večji meri vključiti mladinke in mladince. V vseh okoljih delovanja komunistov v soboški občini pa bodo morali še bolj kot sedaj zaostri odgovornost za posledice spoštovanja sprejetih oblik idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja članstva ZK, zato bi naj do veljave prišli tudi vzgojnopolitični ukrepi.

Milan Jerše

Občasne oblike vzgoje

Vzgojno varstvena organizacija Lendava bo v vseh vzgojnovarstvenih enotah v krajevnih skupnostih v prihodnje organizirala občasne oblike vzgojnih dejavnosti za vse otroke, ki niso vključeni v vzgojno varstveno ustanovo. Tako bodo otroke povabili k pravilničnim igranjem, lutkovnim predstavam, na ogled otroških filmov in na športna tekmovanja. Otroke bodo povabili tudi na sprejem dedka Mrza, ko jim bo ta obdaril Vzgojno varstvena ustanova bo nudila staršem tudi občasno varstvo otrok v primeru njihove odsotnosti in izjemnih primerih v družini. Sicer za vse vredne akcije, ki bi jo veljalo tudi v bodoče podpreti, člani ko gre za otroke zdomcev.

Jani D.

KOMENTAR

Bitja posebnega družbenega pomena?

Električni mrki, ki so nas slednjič dosegli tudi v Sloveniji, so prav gotovo morali postaviti na realna tla: največje optimiste. In tako je tema, da je absurd še večji, razbistri, ali pa še bistri marsikatero glavo. Pravzaprav pa je bilo rešitve glede na izjemno slabe energetske razmere — zima nam jo je tako zagodla, da so hidroelektrarne skoraj obstale — pričakovati. Prav gotovo bi bilo nesprejemljivo, če bi v naši republiki trošili električno energijo preko meja, medtem ko si denimo že precej časa v Beogradu svetijo s svečami, oziroma stali ob strani, ko ob pomanjkanju elektrike zebe stanovalce Prištine in drugih mest v republikah in pokrajinah.

To in energetska situacija v republiki so prav gotovo argumenti, ki bi morali prepričati slehernega uporabnika električnega toka, da nam zaenkrat preostane le varčevanje. Tega se v vse večji meri tudi v Pomurju zavedamo, kar pričajo dnevni iztržki varčevalnih ukrepov. Nič novega, bo marsikdo pomislil in res je tako. Vendar ljudje razmišljajo, in prav je tako, tudi drugače. „Nič čudnega, da si svetimo s svečami, ko pa smo zadnja desetletja v preobilici blagostanja v marsikateri republiki gradili elektrarne le še na mazut. Postali smo kratkotalno „komot“ in si nismo hoteli več umazati rok!“

Takšna, sicer gostilniška razmišljanja, pa vsebujejo tudi zrno res-

nice in so pravzaprav druga plati jemno težkih energetskih razmer. Gotovo ga ni, ki bi se ne nujno ob besedah, ki jih je v nedolgi preteklosti tervjuju za televizijo povedala M. terdjaja, da ta organ ni odgovoren za dež. Je pa na dani, da z redno plačevanjem ne plačujemo le posledice mrzle in brezdežne zime, temveč tudi posledice neinventivne in zastarele politike celotnega našega elektrogospodarstva. Nobena skrivnost ni, da na najpomembnejših mestih v tej dejavnosti posebnega družbenega pomena že desetletje sedijo pred in isti ljudje, ki, kot je dejal pred kratkim v komentarju eden izmed ljubljanskih radijskih mozojzje v leta v leto na strokovne mozojzje v naša najpomembnejša strokovna področja z enakimi, se zdavaj predvsem vprašal, ali bo tako naprej tudi, ko bo ta kriza za nami.

Kajti ob vsem tem se povsem resno postavlja vprašanje, ali so tudi ljudje, naj si že bilo strokovnjaki, tudi sami posebnega družbenega pomena. In če to so, kako dolgo še Jugoslovanski naftarji, mlavniki in domačo predelovalno industrijo, so svoj del krivde — mogočanske in nerazčrtne naložbe, se je hitro nameravali vsaka republika svojo razpoložljivo — in utruva v preskrbi in ko eno naših delavcev, se vidi, ali bodo imeli toliko poguma tudi energetiki?

Viado Pavšič

NE OSTANITE BREZ SREČKE NOVOLETNE LOTERIJE, SAJ MORDA PRAV VAS ČAKA GLAVNA PREMIJA 800 STARIH MILIJONOV!

„Na kratko bom ...“

Ko marsikateri govorniki in »diskutanti« izgovorijo že pregovorne besede. »Na kratko bom ...«, nakar so dolgi in predolgi, se jim niti ne sanja, da so »morilci«. Koliko vsega bi še imeli in želeli povedati! Sebi so zmeraj kratki. Toda tisti, ki jih morajo prisilno poslušati, si večkrat mislijo svoje. »Preveč sestankov je o eni in isti stvari! Pa še isti ljudje se pojavljajo na teh sestankih. Komu so pravzaprav namenjeni takšni sestanki, kajti vsi vemo lepo razpravljati o vsem — pa če se v to zadevo razumemo ali ne. Saj je vseeno; glavno je, da določeni tovariši pove svoje, pa čeprav ponavlja besede svojega predhodnika!« Tako mi je zadnjič ogorčeno pripovedoval eden od znancev, ki se kar dostikrat udeležijo raznih sestankov.

»Kot mačka okrog vrele kaše se marsikdaj vrtimo, ne da bi v bistvu sploh vedeli, zakaj smo se resnično sestali. Potem pa vsi povprek razpravljamo o tem ali onem vprašanju, naštevamo nekatere podrobnosti, ki — roko na srce — včasih sploh nimajo ne glave ne repa. Namesto, da takoj razrešujemo najbolj pereče probleme, se dobivamo na sestankih, ki se vrstijo iz dneva v dan, kot da bomo z njimi rešili vso problematiko!« se je kujal še dalje.

Nekoč smo sicer že rekli, da bo sestankov manj in da bomo več delali v neposredni praksi. Toda, kaj ko vse radi pozabimo na takšne ali podobne obljube! Dogaja pa se ravno nasprotno: sestankov o t. im. stabilizaciji, uvajanju novega delovnega časa in podobnem je bilo ničkoliko. Nekateri že na pamet vedo, o čem bi tekle besede na teh sestankih. »Če bi bile besede meso, bi bili postali dejansko veliki izvozniki! Tako pa capljamo na mestu, se takorekoč pogovarjamo o manj pomembnih rečeh, nato pa nam enostavno zmanjka časa za važne točke dnevnega reda«, sem slišal iz ust drugega znanca.

Brez dvoma pa se boste strinjali s tole ugotovitvijo: kljub velikemu uvozu pa v našem jeziku vendarle nekaj tudi sami

»Maredimo. Če tako hočemo ali ne! Ustvarjena je nova, sveža, ljudska in celo vseljudska beseda: sestankovanje ali sestankarjenje. Po vzoru nekaterih podobnih besed: paberkovanje, polenovanje, sitnarjenje, lenuharjenje, spakotnikovanje, sitnarjenje, zanemarjenje, spakotnikovanje ... Poplava besed se nadaljuje, pa tudi sestankov! Pa ne, vnanje ...«

Pogled v praktično življenje pa nas vendarle prepriča, da se določene stvari že nekoliko premikajo! Kaže, da nismo nikoli in nikjer dosegli toliko uspehov kot pri pisanju poročil o delu. Poročilo se je izkazalo za najboljši način, da se nič ne dela in je vse narejeno. Niti ene stvari ni, ki bi jo bili v poročilih »spregvedali!« Lepo in prav — boste rekli. Zato smo najbrž tudi toliko delali pri izpopolnjevanju poročil o delu.

Dobro je, da je vsem občanom dovoljeno govoriti in pisati povrh, kar hočejo, vendar ni dobro, da jim je dovoljeno s svojim govorjenjem trpinčiti druge. Po tistem znanem opravičevanju: »Na kratko bom ...«, ki se nato sprevrže v ure in ure brezporednega razpravljanja, sestankovanja v nedogled. In potem še začudenje poklicnih »diskutantov«, zakaj jih pozorno ne poslušajo »avditorji«. Ali se je kdo že vprašal, če ni morda že preveč sestankov o enih in istih stvareh? Pa še isti ljudje se pojavljajo na takšnih sestankih, zato se marsikdaj lahko vprašamo, komu so dejansko namenjeni ti sestanki? Velikokrat pa tudi razpravljamo o vsem, namesto da bi se bolj zagrizli k razreševanju najbolj perečih problemov. Kot po tistem znanem pogovoru: »Vrtijo se kot mačke okrog vrele kaše!« Mnogokrat pa si tudi prizadevamo kot pred vsem to, da bi bili videti čim bolj »učeni« in čim bolj »strokovni«, to je čim bolj »zamotani«!

Od nekod pa se skozi priprta vrata sliši pritajeno besedilo: »Tria baba lan, da ji mine dan ...«. Pred očmi se že mrači, jutri pa zopet v enakem tempu: sestankovanje, sitnarjenje, spakotnikovanje ... Joj, kam bi se dal ... Vsaka podobnost z resničnim primerom je (seveda) zgolj slučajna!

Milan Jerše

AFORIZMI

— TOKRAT ZA PRAKSO

- Življenje piše fraze. (Kolektivnost dela)
- Ne verjemite tistim, ki napovedujejo samo najlepše. (Planske službe)
- Pravico vsak hvali, toda vsak je ne brani. (Birokrati)
- Lačen pes se ne boji palice. (Izguhar)
- Skupinske napake pogosto postanejo splošna vrlina. (Energetska kasnitev)
- Z denarjem varčuj, s pametjo ni treba. (Štipendisti)
- Včasih prekrasen je plot, toda vrt skriva puščoben in prazen. (Združevanje dela in sredstev)
- Neumnost je večkrat modrost na nepravem mestu. (Kadrovska politika)

POGOVOR Z JOŽETOM TIVADARJEM IZ VELIKE POLANE

„Ni greh biti kmet ...“

Jože Tivadar iz Velike Polane je kmet. Svojega dela se ni nikoli sramoval in se ga seveda tudi zdaj ne. Nasprotno! Vseskozi je z veseljem delal na zemlji, čeprav delo ni bilo vedno bogato poplačano. Sicer pa je bil med prvimi, ki so na kmetijah uvedli sodobno proizvodnjo. Kmetijska šola, ki jo je končal, je torej veliko pripomogla k umnejši proizvodnji. Poleg dela na posestvu pa je Jože uspel najti čas tudi za družbenopolitično delo; aktiven je v socialistični zvezi, občinski skupščini (bil je celo podpredsednik!), interesnih skupnostih, krajevni samoupravi ... Nikakor ne smemo prezreti tudi članstva v kmečkem oktetu in pevskem zboru. Sicer pa preberimo pogovor!

VESTNIK: Vseskozi živite v Veliki Polani, torej vas ni zvalila tujina, kakor mnoge vaše sovaščane, zato ste ne le spremljali, ampak ste kot vaški funkcionar tudi veliko doprinesli k splošnemu napredku Polane. Katera obdobja so bila odločilna in kaj se je tedaj pomembnega zgodilo v vaši vasi?

JOŽE TIVADAR: Brez dvoma je bilo za naš kraj odločilno 1954. leto, ko smo dobili elektriko, ki je prinesla revolucionarne spremembe in praktično spremenila naš način življenja. Začeli smo uporabljati gospodinjске aparate in manjše kmetijske stroje, pozneje pa seveda tudi druge — močnejše — pripomočke. Največji napredek pa smo dosegli v zadnjih dvajsetih letih, ko smo v vasi zgradili vodovodno omrežje, postavili še tri transformatorje, asfaltirali vse vaške ulice, dobili asfaltno povezavo z Lendavo in Mursko Soboto ... Leta 1979 smo po večletnih prizadevanjih končno dobili v Veliki Polani tudi novo šolsko poslopje. Pred dvema letoma smo tudi dobili telefon in se povežali s svetom. V lanskem letu smo dobili tudi poštni urad, kar je prav tako velikega pomena ne le za Polano, ampak tudi bližnje vasi.

V sorazmerno kratkem času je našim delovnim ljudem in občanom uspelo iz »blatne« Polane narediti sodoben občinski policenter. K temu je sicer veliko doprinesla tudi naša temeljna organizacija združenega dela Konfekcija, v kateri je zaposlenih že čez 200 delavcev.

VESTNIK: V Veliki Polani je torej napredek na vseh področjih. Kaj pa ljudje? So tod še vedno dobri ljudje, kakor jih je opisoval rojak Miško Kranjec?

JOŽE TIVADAR: Prav gotovo je sodoben način življenja, tako imenovana potrošniška miselnost, prodrla tudi v naš kraj. Predvsem zato, ker je veliko ljudi bilo zaposlenih v tujini in v raznih krajih po državi. Ni več tiste kmečke idilike, ki jo je Miško znal tako enkratno opisati. Pa vendar ... pri nas živijo še vedno dobri ljudje, ki si s trdim delom služijo svoj kruh, si med seboj radi pomagajo in skrbijo za napredek svojega kraja in posredno za ožjo oziroma širšo družbenopolitično skupnost.

VESTNIK: Veliko je Polani prineslo zaposlovanje v tujini. delo v domačih organizacijah združenega dela ... Kaj pa kmetijstvo? Vi ste mu ostali vseskozi zvesti. Ali nastopa naposled čas, ko bo zemlja dajala velik kos kruha in se bodo dela lotili tudi tisti, ki so zdaj v tovarnah, čeprav imajo precej zemlje?

JOŽE TIVADAR: Moram reči, da je kmetijstvo na našem območju dokaj cenjeno, saj tudi mladi, ki so zaposleni, po službi pridno pomagajo na polju in se kmečkega dela večina mladih ne sramuje. Po drugi strani pa je tudi res, da si mladi prizadevajo najti zaposlitev. Vzrok za to je tudi v večletnem neprimernem odnosu družbe do kmetijstva. Rek: »Ni greh biti kmet, lepo pa tudi ni«, žal še vedno drži.

VESTNIK: Standard delavcev združenega dela nenehno pada, medtem ko — tako je večkrat slišati — standard pri kmetu vse bolj narašča. Vi se ukvarjate predvsem z živinorejo, saj redite 25 glav pitancev, oddajate mleko itd. Tako lahko na to vprašanje odgovorite na podlagi lastnih izkušenj.

JOŽE TIVADAR: Morda se res komu zdi, da danes kmetov standard narašča, in to predvsem zaradi sorazmerno dragih kmetijskih proizvodov, toda vedeti je treba, da kmet ne more odločati o ceni svojega pridelka, temveč to delajo drugi, zato je včasih razlika v ceni proizvajalca in prodajalca več kot sto odstotkov. Torej je vmes preveč posrednikov, ki po nepotrebem zvišujejo cene kmetijskih pridelkov. Žal so med njimi tudi kmetijske zadruge; velikokrat jih bolj zanima marža kot pa proizvodnja.

Proizvajalcu, torej kmetu se priznava višji stroški pridelovanja »po kapljicah«. Vemo, da se bolj kot cene kmetijskim pridelkom naraščajo cene gnojil, zaščitnih sredstev, strojev, gum ... Kmetje smo proti nenehnim podražitvam, saj te nikamor ne vodijo. Sicer pa se mi neposredni kmetijski proizvajalci vselej obnašamo stabilizacijsko, zato »ne smemo« imeti izgub. Četudi jih kateri ima, mu jih nihče ne »odpiše«.

VESTNIK: Pa se vrtna nazaj v Polano! Krajevno skupnost s tem imenom sestavljajo Velika in Mala Polana ter Brezovica. Kaj je to, za kar si zdaj najbolj prizadevate?

JOŽE TIVADAR: V Veliki Polani bomo spomladi prekrili celotno ostrejšje zadruženega doma, saj je dotrajalo. Sredstva za to smo nekako uspešno zbrali. V Veliki Polani bomo prihodnje leto končno uredili tudi avtobusna postajališča. V Brezovici in zaselku Bukovje, ki spada k Mali Polani, pa bodo potegnili fino plast asfalta v dolžini petih kilometrov. V zaselku Mačkovci gradijo vaško-gasilski dom, ki ga bodo prihodnje leto predvidoma predali svojemu imenu. Pripravljamo se tudi na razširitev telefonskega omrežja v Veliki in Mali Polani.

VESTNIK: V Polani imate novo šolsko poslopje. Se vam zdi, da je šola kot ustanova, dovolj »vraščena« v življenje krajevne skupnosti?

JOŽE TIVADAR: Če imate v mislih uporabo novega šolskega poslopja, menim, da bi ga lahko veliko več kot doslej uporabljali za potrebe krajanov. Sicer pa učenci te šole sodelujejo oziroma so organizatorji številnih krajevnih prireditev. Možnosti za »vraščena« pa seveda še niso izkoriščene in prizadevati si moramo vsi, da bi bilo še boljše.

VESTNIK: Kulturna dejavnost se zdaj sicer manj odvija v uprizarjanju

dramskih del, pač pa imate v Polani kmečki oktet in mešani pevski zbor. V obeh tudi vi poje. Ali ima kmet čas za tako udejstvovanje?

JOŽE TIVADAR: Res je, v Polani že več kot deset let poje kmečki oktet in štiri leta mešani pevski zbor. V obeh sodelujem od ustanovitve. S časom je sicer včasih težko, vendar je sprostitev potrebna. Vadi-mo sicer v večernih urah, nastopamo pa nemalokrat tudi ob delovnih konicah. Takrat je težko, vendar se z dobro voljo da premagati tudi to oviro. In delo je seveda treba nado-knadi. Letos imamo pevci neke vrste organizacijske težave, vendar jih bomo zagotovo premagali in tako ljubiteljev ne bomo razočarali tudi v prihodnje.

VESTNIK: Rojak, pisatelj Miško Kranjec, je glas o Poljani ponesel v svet, torej je »odkril« Polano. Svojih Poljancev nikoli ni zapustil. V domači zemlji je tudi njegov poslednji dom. Kako se spominjate njegovih čestih srečanj z domačimi ljudmi?

JOŽE TIVADAR: Pisatelj Miško Kranjec je pogosto prihajal domov bodisi na lov, zavoljo zasebnih opravkov, pa tudi klicali smo ga včasih, da bi skupaj rešili probleme in poslušali njegove dobronamerne nasvete. Bil je vedno nasmejan, poln pikrih šal, za katere si včasih šele čez čas doumel, kam merijo ... Bil je preprost in se zanimal za vse naše probleme. Veselil se je naših uspehov. Tudi, če je bil v družbi ali na ulici, je imel za vsakega toplo besedo in mi smo ga imeli radi kot svojega krajana.

VESTNIK: V vašem življenju ste opravljali več družbenopolitičnih funkcij. Katere?

JOŽE TIVADAR: Res je! Bil sem mladinski aktivist, sodeloval sem v nekdanjem krajevnem odboru, bil odbornik, nato pa podpredsednik občinske skupščine, član skupščine pomurskih občin, delegat družbenopolitičnega zbora, predsednik sveta krajevne skupnosti, sedaj pa sem predsednik skupščine krajevne skupnosti. Povedati pa moram, da teh funkcij nisem opravljal zaradi kakega častihleplja, ampak da bi po svojih močeh in sposobnostih pripomogel k razvoju kraja, občine ...

VESTNIK: In odlikovanja ter priznanja? V čem vidite pomen teh moralnih priznanj in ali jih dandanašnji ljudje znajo ceniti?

JOŽE TIVADAR: Dobil sm bronasto in srebrno priznanje OF in priznanje občine Lendava. Poleg tega pa še precej priznanj in diplom za dosežke v kmetijski proizvodnji. Vsako priznanje je spodbuda za nadaljnje delo. Menim pa tudi, da je še največje priznanje napredek v kraju, h kateremu človek kaj pripomore.

VESTNIK: Pa še zadnje vprašanje. Leto se bo čez nekaj dni izteklo. V tem času tudi kmetje delate obračune dohodkov in izdatkov, ocenjujete letino ... Torej: ste imeli vi in vaša družina ob polni zaposlenosti tak osebni dohodek kot delavec v kakem srednjeuspešnem podjetju? In letina? Menda je bila bogata?

JOŽE TIVADAR: Približno tak dohodek smo imeli, vendar smo dosti več delali, in to z lastnimi osnovnimi sredstvi. Letošnja letina je bila dobra in kvalitetna. Ker se posestvo nahaja na nizkem terenu, nas suša ni prizadela toliko kot nekatere druge kraje v Pomurju. Letos je torej še nekako šlo. Bojim pa se, da bo naglo naraščanje cen umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in drugega reprodukcijskega materiala močno ogrozilo donosnost kmetijske proizvodnje. Dejal pa sem že, da cene pridelkov ne dohitejajo naraščanja reprodukcijskega materiala.

Pogovarjal se je
ŠTEFAN SOBOČAN

Srečanje z dr. Antonom Trstenjakom

OBCESTVENOST — ODLIKA LJUDI OB MURI

S profesorjem dr. Antonom Trstenjakom sva se pomenkovala nedolgo od tega v njegovi delovni sobi na Resljevi 7 v Ljubljani med skladovnicami knjig in knjižic, brošur in brošuric, vse mogoče domače in tuje strokovne literature, revialnega tiska in periodike. Ta čas ni ravno pri zdravju, vendar ga to ni kaj prida motilo, saj sva se razgovorila za dobre štiri ure, pa je ostalo še mnogo nedorečenega, zgolj skiciranega ali bolj mimogrede navrnjenega.

Po dogovoru — telefonskem in pismenem — sem srečanje uvedel z vprašanjem, ki zadeva njegov spis Karakterološka podoba slovenjgorskega človeka, objavljen v zborniku Svet med Muro in Dravo 1968 pri založbi Obzorja v Mariboru.

Predlagam, da se osredotočiva na tradicionalno lastno mu solidarnost tukajšnjega življa, ki jo zdaj poskušajo — kot kažejo terenske izkušnje — obleči v paragrafe, na njegovo skeptično kritičnost in konzervativnost, religioznost, družbanost, ki dobivajo v teh časih in razmerah svojevrstna obeležja in razsežnja. Njihov skupni imenovalec bi utegnilo biti spoznanje, da če žene usihajo oziroma zamirajo, pa se zato preobražajo v nekakšen konglomerat in ni več tistih klasičnih, idealnih tipov in vzorcev ravnanja in vedenja, ki jih sicer razčlenjujete v omenjenem spisu.

Posebnosti, ki jih omenjate, bi lahko označili samo v primerjavi z drugimi narodi ali bolje z lastnostmi drugih predelov slovenskega naroda, ker le tam se potem pokažejo razlike. Absolutnih lastnosti v narodu takorekoč ni, so samo primerjalne. Glede lastnosti, ki da se po vašem mnenju tako zelo spreminjajo, bi rekel takole: ozadje teh velikih sprememb, zaradi katerih danes prekmurški ali slovenjgorski človek nista več tisto, kar sta bila pred desetletji, je gotovo nagla industrializacija. Tu je iskati vzroke, zakaj tisti tipičnih kmečkih lastnosti, ki smo jih svojčas naštevali v raznih razpravah, ni več. Moramo namreč ugotoviti eno temeljno dejstvo, da se razlika med mestom in podeželjem vedno manjša, vedno bližje je podeželje mestu in narobe.

Glede značilnosti prekmurškega človeka bi si dovolil sklicevati se na kolega, prekmurskega rojaka profesorja dr. Vilka Novaka, ki je — kot veste — etnolog. Ta me je opozoril na posebnosti, ki je nima noben predel slovenskega življa. Namreč, da je Prekmurec edini Slovenec, ki je obenem kolonializator. Daleč v zahodni Kanadi je cela kolonija Prekmurcev, ki živijo povsem zase, edino državne suverenosti nimajo. Se pravi, da Prekmurec še v tujini čuti potrebo povezovati se med seboj in ustvarjati prekmurško občestvo. Glede tega, da je Prekmurec edini kolonializator, je zanimiva razlika med njim in Prekomom, čeprav sta neposredna soseda in ju loči samo Mura. Značilno je to,

da Prlek zlepa ni šel in še danes ne gre v tujino. In še danes je ponosen na to, češ da mu zemlja daje vse, kar potrebuje za življenje. Sicer ima tudi Prekmurec dovolj, vendar je ena temeljnih razlik v tem, da je Prekmurje bolj gosto naseljeno, medtem ko so v Prlekiji na ravninah veliki posestniki in je redkejša naseljenost. V tej zvezi je tudi način obdelovanja zemlje različen. Prekmurje je svojčas imelo pretežno govejo vprego, ne pa konjske kakor recimo kmetje na Murškem polju. Etnologi pravijo, da je krovja vprega navadno povezana tudi s tem, da jo vodijo ženske in ne moški. To pa naj bi bil eden od značilnih znakov matriarhata, tako da je prekmurški človek pravzaprav s to svojo obliko poljedelstva in načina življenja prestavnik matriarhata. In še dalje bi povedal: pravijo, da je matriarhat značilen za socialistično usmerjene dežele, se pravi, da je prekmurški človek na nek način predhodnik socialistične ureditve dežele.

Dotakniva se še nekaterih značilnosti, ki se jih sicer da večpomensko izraziti. Gre na nprav Prleka, družbanost, dobrodušnost, zgovornost, dovornost, domiselno šegavost, ki je — kot sami pravite — sestra družbanosti in s tem povezana domačnost. Vi sami ugotavljate, da Prlek uraden ne zna biti.

Mislím, da je ta karakterološka značilnost v povezavi z zemljepisnim položajem kraja. Tu je namreč širina, panonska širina, griči pa, ki so v Slovenskih goricah in na Goriškem, v bistvu ne spremenijo pokrajine. Tu je vse nižinsko za razliko od Pohorja ali gorovskih vršacev. Zanimivo je, da čim bolj gre pokrajina v zemljepisno širino, tem bolj gredo v širino mentaliteta, mišljenje in čustvovanje človeka, ki v njej živi.

Mislím, da je prav — ko že govoriva o karakteroloških podobah slovenjgorskega človeka — da se naveževa na vaše predzadnje delo, to je Temeljni ekonomske psihologije in na problem, ki bi ga lahko strnilí v znan rek: stiska druží, obilje razdvaja. Tudi v Pomurju se je namreč močno razpaslo zaslужkarstvo, šušmarstvo in kar je temu podobnega.

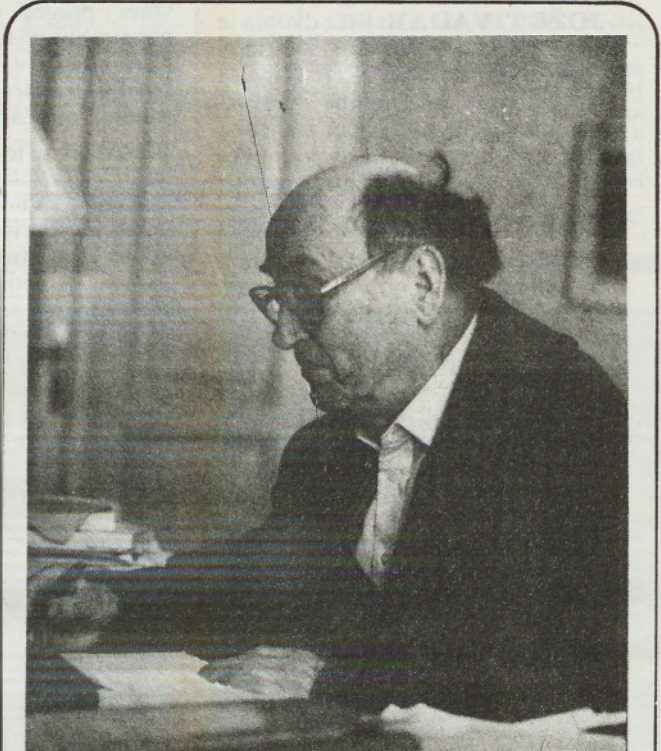
Posledica takšnega trenda v ljudeh je pretirana porabniška miselnost, ko ljudje med seboj tekmujejo, da bi vsak rad čim boljše živel in ne bi rad zaostajal za drugim. Ta tekmovalnost, ki se je zelo razpasla, zdaj vpliva tudi na spremembo značaja. Sicer pa ta preozor, da stiska druží, blaginja pa razdvaja, ni popolnoma pravičen. Velja namreč za obe strani, in sicer v ekstremih (skrajnostih). Znano je, da so ljudje v skrajni stiski tudi skrajni, rekel bi kar živalski egoisti, sebičneži. Take stvari smo imeli priložnost opazovati v raznih koncentracijskih taboriščih, ko so ljudje dobivali pakete. Ko je bila stiska najhujša, je lastnik paket skrival in ga ponoči, ko so drugi spali, razvijal in tiho hrustal dobrote, da ja ne bi bilo treba drugim ničesar dati. Bil je to skrajni egoizem. Glede tega se samo ekstremi stikajo — kot je znan pregovor — in ta tukaj res drži.

Verjetno se ne moreva izogniti temu, kar ste tovarš profesor zapisali v vašem sintetičnem delu Psihologija ustvarjalnosti glede Ivana Krambergerja iz Negove. V mislih imam njegovo iznajdljivost in bistrost, ki ju ni mogel razviti pri nas, ampak je moral na tuje. To me spominja na šestdeseta leta — in še prej — ko so strokovnjaki iz Pomurja (Prekmurja) množično odhajali

drugam: v tujino ali druge kraje dežele. Pa to ne velja samo za Krambergerja, ampak tudi za nekatere naše vrhunske znanstvenike. To so pač, kakor pravimo z eno besedo, male razmere, ki so vedno usoda malih narodov. Zato se navadno zastopniki malih narodov uveljavijo šele v širokem svetu. Pa četudi bi se doma uveljavili, njihov glas in njihov

uspeh (izum) navadno ne prideta v široki svet. To pa je druga slaba stran teh stvari. Kramberger je res zgorel primer, ker kaže, kako je lahko človek, ki ni končal niti osnovne šole, po svoji naravi tako nadarjen, da doseže izredne uspehe. Slovenci si lahko samo čestitamo, da imamo take ljudi in da sta našemu človeku dejansko prirojeni iskričnost in iznajdljivost.

Človek se je ob industrializaciji in mehanizaciji življenja znašel v čudnem dialektičnem protislovju: vse, kar naj bi mu najbolj »dvigalo raven življenja«, mu slej ko prej to raven življenja zastruplja in grozi z genocidom. Paradoks je v tem, da smo programirani za kameno dobo, živimo pa v atomskem stoletju. To je pretresljiva ugotovitev sodobnih antropologov: »Mi smo ljudje kamene dobe, a držimo v rokah atomsko bombo namesto preprostega kija.« Pravi dunajski etolog Otto Koenig. Paleontolog H. Breuil pa ugotavlja, da »smo še komaj dvignili sidra, s katerimi smo bili privezani na kameno dobo.« (IZ ZBORNICA BOMO PREŽIVELI?)

Profesor dr. Anton Trstenjak sodi med tiste slovenske strokovnjake, ki so s svojo pronicljivo mislijo uspeli prodreti v sam vrh svetovne znanosti. Opus njegovih del je izjemno bogat in raznolik. Nekateri ga poznajo predvsem kot strokovnjaka za psihologijo barv, drugi kot nezmožljivega grafologa, tretji po Psihologiji ustvarjalnosti, Problemih psihologije ali Orisu sodobne psihologije, četrti bolj po njegovih poljudnoznanstvenih knjigah, kot so na primer Med ljudmi, Človek in sreča, Človek v ravnotežju ali Pota do človeka, za marsikoga pa je predvsem človek, ki je voljan poslušati in pomagati tudi v najhujših življenjskih stiskah.

Profesor Trstenjak se je rodil 8. januarja 1906 v Rodmoščih pri Gornji Radgoni kot eden od osmih želarskih otrok na domačiji s petimi hektari zemlje. Po končani klasični gimnaziji v Mariboru je začel tam še študij teologije, ki ga je nadaljeval in končal v Innsbrucku, kjer je bil že z 23 leti promoviran za doktorja filozofije in čez nekaj let (1933) še za doktorja teologije. Profesor Gaechter, Švicar po rodu, je imel dolga leta na mizi Trstenjakovo doktorsko tezo in jo dajal brati kandidatom kot vzorec logično sestavljene disertacije. Odločilna za Trstenjakovo usmeritev v psihologijo je bila dveletna specializacija na univerzi v Milanu, kamor je prišel z eksperimentalnim znanjem, ki ga je dobil pri svetovno znanem astrofiziku A. Gattererju v Innsbrucku. Ker je ta profesor znal »svetlobo razprševati v čudovite barve«, je Trstenjak v Milanu z barvami nadaljeval in rezultate objavil v sedmih razpravah. V Ljubljani je nato leta 1948 izšla njegova knjiga „Življenje in ločevanje barvnih vtisov“ in vse to je bilo dovolj, da ga je sorborski profesor Mayerson leta 1954 povabil na simpozij o barvah v ozek krog strokovnjakov z vsega sveta. Tri leta pozneje je s svojimi referati sodeloval na Congresso nazionale v Padovi, medtem ko smo ga v Jugoslaviji odkrili šele čez leta, ko je profesor elektrotehnik dr. Drago Matanovič iz Ljubljane zanj slišal in seji mednarodnega strokovnega sveta za razsvetlavo v Bruslju in ga pritegnil k delu Jugoslovanskega komiteja za razsvetlavo. Kmalu nato je predaval v Beogradu in zaslovel kot „strokovnjak številka ena za barve“. To so na kratko začetki Trstenjakove znanstvene poti, ki se je zgodaj razvejala na številna raziskovalna področja, od katerih naj omenimo le psihologijo dela in ustvarjanja, proučevanje geometričnih iluzij, zaznavanje časa, duševni razvoj otroka, človekova pisava, psihologijo učenja, ekološko psihologijo, reklamo in ekonomsko psihologijo.

Profesor dr. Anton Trstenjak je dolga leta predaval na teološki fakulteti v Ljubljani. Čeprav so mu ponudili mesto profesorja psihologije na univerzah v Milanu in Gradcu, je raje ostal v domovini. Pač pa je na številnih svojih potovanjih veliko predaval na raznih univerzah po svetu, med drugim na univerzi v Montrealu, Minnesoti in drugje. Sodeloval je na številnih mednarodnih in jugoslovanskih kongresih, često s plenarnimi predavanji, objavil je več kot 40 knjig, nad 300 razprav v domačih in tujih strokovnih revijah, je član raznih znanstvenih društev po svetu, od leta 1979 je tudi dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Poleg številnih priznanj in odlikovanj je prejel leta 1972 nagrado Sklada Borisa Kidriča za Oris sodobne psihologije in aprila letos Kidričevo nagrado za življenjsko delo na področju psihologije.

„Prlek je pobožen!“ citirate v Karakteroloških podobah Franja Baša. No, ravno pri religioznosti smo novinarji zelo orokavičeni, tudi v Pomurju, kjer je na sorazmerno majhnem prostoru nagnetenih veliko različno verujočih. Kako naj se najdejo recimo v zadnji okrožnici papeža Janeza Pavla II Laborem exercens (O človeškem delu) tej, med socialnimi enciklikami prvi, ki izhaja neposredno iz človekovega dela in mu daje nekako prednost?

Ja, če ste vi orokavičeni žurnalisti, potem je razumljivo, da bom tudi jaz, ki sem vaš sogovornik, orokavičen. Moram pa mirno reči, ker ste že prišli na dan s to encikliko, da je nisem bral. Saj ni lepo, da moram to priznati, a sem bil tako zakopan v svoje delo, da nisem prišel od tega, da bi jo prebral, čeprav sem se s podobnimi vprašanji ukvarjal. Moram pa na splošno nekaj reči o sedanjem papežu Poljaku. On je bil dejansko filozof (fenomenolog) in se mu to kot papežu tudi pozna, posebej pri okrožnicah. Pravzaprav so filozofsko, niso teološke. To ga dela zelo naprednega in se njegove stvari berejo zelo moderno.

Pa ste res bili orokavičeni bil sem, bil. Ne bi se spuščal v podrobnosti in ne bi vedel o teh stvareh kaj posebnega povedati. V Pomurju, in sicer v Sloveniji je letos — in že nekaj let — v vidnem porastu število samomorov. Celotroci so med samomorilci. Kaj se vendar dogaja? V zborniku Samomor in Slovenci pišete: „Samomor potemtakem ni simptom krize genov, marveč izraz krize človekove kulture. Samomor je bolj civilizatorični problem, manj biološki.“ In še: „Čim višji je standard življenja, tem višji je koeficient samomora.“ Pomurje pa po uradnih merilih še vedno velja za manj razvito?

Najprej bi zavrnil tisto o manj razvitosti. V jedru je Pomurje enako razvito kakor vsa Slovenija, posebej če jo primerjamo z južnimi predeli Jugoslavije ali sploh z manj razvitiimi deželami. Ta pojem glede nerazvitosti je bolj niansa ali tankočutna distinkcija, ki prihaja iz centra, kjer je seveda vse bolj zgoščeno in bolj razvito kakor na periferiji. Kvečjemu bi lahko rekli, da ima Prekmurje kompleks periferije ali marginalnosti (obrobnosti), ker se pač središče dežele za periferijo manj zanima, kar pa je nacionalno, ekonomsko in tudi kulturno zelo napačno. Vsak nacionalni center bi moral imeti zelo razvit čut za periferijo, da bi prav njo pospeševal in hkrati s tem pospeševal narodni življenjski razliki do tujcev, sosedov, saj morajo biti naši ljudje ob meji zelo utrjeni. Sicer pa ste glede samomorov povedali dve zelo različni misli.

Prva — da samomor ni simptom krize genov, marveč je izraz krize človekove kulture — je moja trditev, ki jo postavljam proti Nobelovemu nagrajencu Konradu Lorenzu. Lorenz vedno poudarja gon napačnosti in prezre specifično bistvo človeka, po katerem se loči od vsake živalske vrste. Namreč, človek ima razen gona napačnosti tudi razum, ki različno usmerja ta gon, sem ali tja, proti drugemu ali proti samemu sebi; če proti drugemu je zločinec, če proti samemu sebi je samomorilec. Samomor je res stvar razuma, dirigira človekovo življenje, enkrat pozitivno, drugič negativno. Zakaj tako, zakaj drugače? No, tu imate enega od odgovorov: da višji standard življenja ljudi poganja v samomor, nižji pa manj. To smo lahko opazovali v koncentracijskih taboriščih, kjer zlepa niso poznali samomora. V ospredju ljudi je bila misel: kako preživeti? Se pravi, da nižji standard človeka ne nagiblje k samomoru, višji pa ga. Zakaj? Čim višji je standard, tem višje je tkim. prizadevnostna, aspiracijska raven, tem višje si človek postavlja cilje. Toda, čim višje si jih postavlja, tem bolj tudi tvega, da bo v teh postavitvah razočaran, prikrajan, da se mu to izjalovi in ne bo dosegel uspeha. Razočaranje zna biti tolikšno, da ne

V realnem življenju ni nikjer optimalnih rešitev. Zato jih tudi v ekonomiji ni. Kdor bi si za tem prizadeval, bi bil viluzijski, kije lahko zlasti v ekonomiji usodna. V realnem življenju se moramo zadovoljiti samo z »dovolj dobrimi« rešitvami. Človek namreč nikoli ne more videti realnega položaja, kakršen je, temveč zmeraj samo model stvarnosti, kakršen ga si ustvari sam. Šahist ne more nikdar predvidevati realnega izida partije, ker bi v ta namen moral predvidevati vse možne poteze. To pa bi zahtevalo »peše« cela stoletja. Zato se tudi šahist nikoli ne odloči za »najboljšo« potezo. (IZ DELA TEMELJI EKONOMSKE PSIHOLOGIJE)

vidi poti ne naprej ne nazaj in napravi konec svojemu življenju. Dejstvo, da so med samomorilci tudi otroci, je vsekakor presunljivo. Kakšna je vaša presoja? Veste, samomora otrok je treba pravilno ocenjevati. Večkrat ni posredi pravi samomor, temveč je bolj apel, klic po pomoči, kot pravijo temu psihiatri. Otroci pravzaprav pravega pojma o smrti sploh nima, vsaj v razni našem zrelem pomenu besede ne. Namreč, da je to nekaj nepopravljivega, kar se ne vrne več. Ni več mogoče niti raz dodati ali spreminiti, medtem ko otrok najvno misli, da bo pozna, ko se bo obesil, kaj bolje. Vzroke za samomora otrok je več. Danes je v Prekmurju veliko tega ravno zato, ker so starši otrok na delu v tujini, družina je razvarena, oče in mati ne živita skupaj, otroci so skrajno bolj prepričani sami sebi. Čutilo se osamljene in osamljenosti je eden izmed zelo nevarnih vzrokov samomora tudi pri odraslem človeku. Gre za krizo družinskega življenja, ko je otrok v veliki meri prepričan samemu sebi. Tudi, če ga damo v otroški vrtec ali kasneje v kakšen dom, so vse to le nadomestki družine in se otrok tam počuti večkrat še bolj osamljeno. Vzroke za otroški samomor bi lahko pravzaprav zgrnili v eno samo besedo: kriza vrednosti. Otroku manjkajo tiste vrednote, ki bi jih moral uživati v mladih letih, in ker jih ne, se mu vrednostna lestvica zmeša, zverži, izmalči, se mu dobesedno prekopicne na glavo. Iz tega nastane cinik in cinizem: vse skupaj ni nič vredno. In tak smo pri samomoru.

Prostor ne dovoljuje, da bi se lahko razpisal o nadaljevanju pogovora s profesorjem dr. Antonom Trstenjakom, ko va pri nekoli podrobneje zadržati pri krizi vrednot, slovenskem fenomenu perfekcionizma (težnja po popolnosti na sebi področjih), alkoholizmu in porabništvu. Zaupal mi je, da bo v okviru založbe Gospodarskega vestnika v Ljubljani najnovejša leto izšla njegova psihologija, bo študija ekološka psihologija, bo lje: znanost o preživetju. Ko vam ga izval, češ da ravno pri stvari okolja nisimo kaj prida učinkoviti, je menil: „To se zato, ker se s tem ukvarjajo tisti, ki nimajo besede, tisti, ki morajo in morejo pritisniti na vzvod, to so predvsem politiki, pa se za to premalo zanimajo. In kaj potem pomaga, če se kje kakšen učbenik usaja v kakšno razpravo? Sicer pa vam moram priznati, da sem pisal te stvari, nisem mislil na neučinkovitost!“ Tudi sam sem prepričan, da bo študija vendarle dosegla namen.

Srečanje z dr. Antonom Trstenjakom

Pripravili osnutek SaS o oskrbi Slovenije z mineralnimi gnojili

Na sedežu ABC POMURKA so se sestali člani Izvršilnega odbora koordinacije za izvajanje sporazuma med Petrokemijo INA Kutina in slovenskimi porabniki mineralnih gnojil. Ocenili so, da je medsebojno poslovanje med proizvajalci umetnih gnojil INA Kutina in porabniki iz Slovenije v letošnjem 1983 letu, bilo moteno zaradi zamujanja pri izgradnji nove tovarne v Kutini in slabe oskrbe Petrokemije z zemeljskim plinom in drugim re-promaterialom. Težave je povečalo tudi zamujanje pri zagotavljanju deviz za re-promaterial, potreben za proizvodnjo gnojil. Svoje pa je k zapletom prispevalo zavlačevanje slovenskih porabnikov pri sprejemanju samoupravnega sporazuma o pokrivanju izgub oziroma plačevanju dodatnih obvez.

Naštetim težavam, ki so med letom povzročale sive lase, tako potrošnikom kot proizvajalcem, pa le velja omeniti, slednje so ugotovili na seji, omenjenega izvršilnega odbora, da so kmetijci v Sloveniji letos iz Kutine prejeli 105 tisoč ton umetnih gnojil, kar je za 28 odstotkov več v primerjavi z 8 tisoč tonami, kolikor so jih prejeli v letu 1983.

Pozornost članov poslovnega odbora za izvajanje SaS o oskrbi z mineralnimi gnojili

pa je veljala predvsem programu sodelovanja v letu 1984, pri čemer so največ časa namenili dogovorom o količinah, ki bodo na voljo slovenskemu kmetijstvu in deviznemu pokrivanju potrebnih količin. V zvezi s slednjim vprašanjem je odbor, zadolžen za oskrbo z mineralnimi gnojili sklenil, da predlaga samoupravnim organom INA Kutina in slovenskim porabnikom mineralnih gnojil osnutek SaS o oskrbi z mineralnimi gnojili in zagotavljanju potrebnih deviz za oskrbo Kutine z re-promateriali za proizvodnjo gnojil. V osnutku SaS so dali prednost neposrednemu sodelovanju slovenskih porabnikov z INA Kutina, predvsem kar se tiče zagotavljanja potrebnih deviz za uvoz surovin in drugega re-promateriala za proizvodnjo mineralnih gnojil, namenjenih slovenskim porabnikom.

Predstavniki Petrokemije INA Kutina so zagotovili, da Slovenija v letu 1984 lahko računa na večjo količino gnojil kot v letu 1983, in sicer na 147 tisoč ton. V primeru, da bodo slovenski porabniki zagotovili dovolj deviznih sredstev, pa bo INA Kutina ob predpostavki, da v proizvodnji ne bo večjih zastojev, slovenskim kmetijcem lahko poslala okoli 170 tisoč ton mineralnih gnojil.

Boris Hegeduš

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov

Čez deset dni bo začel veljati nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki prvič vključuje tudi obvezno zavarovanje kmetov. Čeprav smo o določilih novega zakona, predvsem o tistih, ki zanimajo zlasti kmete, že veliko pisali, pa v Pomurju ugotavljajo, da so kmetije z novim zakonom še vedno premalo seznanjeni. To je pokazal tudi nedavni razgovor, ki ga je pri Gradu pripravila Kmetijska zadruga

Panonka in na katerem so ugotovili, da večina kmetov bistva novega zakona še vedno ne pozna. Če je o osnutku zakona tekla v Pomurju široka javna razprava, v kateri tudi ni manjkalo pripomb in predlogov, pa po sprejemu zakona na tem področju takorekoč ni bilo nobenih aktivnosti. Vzrok za to je deloma tudi v tem, da nekatera vprašanja še do nedavnega niso bila povsem jasna, saj je skupščina skupnosti pokojninskega in

invalidskega zavarovanja v Sloveniji šele 14. decembra sprejela nekatere izvedbene akte. V prihodnjih dneh nas torej na tem področju čaka veliko dela, v akcijo pa se morajo vključiti vsi, ki so odgovorni, da bodo kmetije dobro seznanjeni z vsemi pravicami in obveznostmi iz novega zakona. Ne bo pa tudi odveč, če v tem prispevku še enkrat opozorimo na bistvene novosti, ki jih prinaša novi zakon.

kmetijstvo edini in glavni poklic. Novi zakon priznava pokojninsko oziroma zavarovalno dobo od 1. 1. 1972 dalje vsem zavarovancem starostnega zavarovanja kmetov, če so plačali ali bili oproščeni plačila predpisanih prispevkov s tega področja. To zavarovalno dobo priznava zakon tudi prevzemniku kmečkega gospodarstva, če je v tem času opravljal kmetijsko dejavnost kot edini in glavni poklic. Pomembno pa je ob tem to, da teh 12 let priznava zakon le tistim, ki se od 1. 1. 1984 dalje zavarujejo po novem sistemu, če pa tega ne storijo, jim teh 12 let propade. Seveda pa se k tej zavarovalni dobi prišteva tudi ostala zavarovalna doba doma ali v tujini, kakor tudi članstvo v kmečkih delovnih združenjih za čas od 15. maja 1945 do 31. decembra 1959. Možen je tudi dokup let, osnova za plačilo prispevka za eno leto pa je enaka znesku povprečnega bruto osebnega dohodka vseh zaposlenih v SR Sloveniji v koledarskem letu pred vložitvijo zahteve. Zahtevo bo možno vložiti do 31. decembra 1988 in ni nujno, da se vsa leta dokupijo naenkrat.

In kakšni so pogoji za upokojitev?

Upokojiti se lahko kmet, ko dopolni polno pokojninsko dobo, in sicer moški 40 let in ženska 35 let, za pet let pa se ta doba skrajša udeležencem NOV pred 9. 9. 1943 z dvojnimi štetjem. Pravico do upokojitve pridobi tudi moški ob starosti 65 let in ženska ob starosti 60 let in z najmanj 15 let pokojninske dobe oziroma moški ob starosti 60 let in ženska ob starosti 55 let ter z najmanj 20 let pokojninske dobe. Zakon določa tudi možnost predčasne upokojitve, kakor tudi pravico do družinske pokojnine. Do slednje so upravičeni otroci do 15. leta starosti, če se šolajo, pa do 26. leta starosti. Ta pravica pripada tudi vdovi ali vdovcu, če je na dan smrti zakonca dopolnil 50 let starosti, če pa je na ta dan star najmanj 45 let, mu ta pravica miruje do 50 let starosti.

Zakon in ustrezni izvedbeni akti dokaj podrobno urejajo vsa vprašanja s tega področja, zato smo se odločili, da bomo na vprašanja kmetov tudi odgovarjali. Vprašanja nam pošljite na naslov: Vestnik, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota (za Kmetijsko panoramo), za odgovore pa bomo poprosili strokovnjake in jih objavili.

L. Kovač

Zav. razred	Osnova za odmero pravice		Letna obremenitev	POKOJNINA (mesečno)							
	mesečna	letna		m. 65 let		m. 60 let		ž. 60 let		ž. 55 let	
				15 let p. d.	20 let p. d.	15 let p. d.	20 let p. d.	15 let p. d.	20 let p. d.		
				35 %	45 %	40 %	55 %	65 %	75 %	75 %	85 %
1.	5.840	70.080	13.740	2.044	2.628	2.336	3.212	3.796	4.380	4.380	4.964
2.	7.000	84.000	16.470	2.450	3.150	2.800	3.850	4.550	5.250	5.250	5.950
3.	8.170	98.040	19.230	2.859	3.676	3.268	4.493	5.310	6.127	6.127	6.944
4.	9.920	119.040	23.460	3.472	4.464	3.968	5.456	6.448	7.440	7.440	8.432
5.	11.670	140.040	27.460	4.084	5.251	4.668	6.418	7.585	8.752	8.752	9.919
6.	13.920	167.040	32.760	4.872	6.264	5.568	7.656	9.048	10.440	10.440	11.832
7.	22.260	267.120	52.380	7.790	10.020	8.900	12.240	14.460	16.695	16.695	18.921
8.	33.400	400.800	78.600	11.690	15.030	13.360	18.370	21.710	25.050	25.050	28.390
9.	44.530	534.360	104.790	15.585	20.040	17.810	24.490	28.945	33.400	33.400	37.850
10.	55.660	667.920	130.980	19.481	25.047	22.264	30.613	36.179	41.745	41.745	47.311

- Polna pokojninska doba pri moškem je 40 let, zato dobi za 40 let pokojninske dobe 85 odstotkov, enako kot ženska za 35 let (glej tabelo)
- Osnova za odmero pravice predstavlja tako zvano višino OD oz. plačo, od katere se potem plačuje prispevek oz. je ta osnova obremenjena
- od zavarovalne osnove se pa glede na izpolnjene pogoje (leta starosti in pokojninska oz. zavarovalna ali delovna doba) odmeri višina pokojnine, kakor jo določa statut skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji

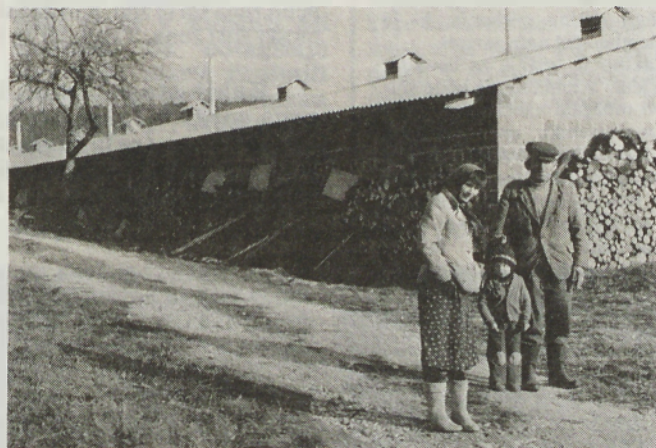
IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Ze dolgo časa pišemo v tej rubriki predvsem o izkušnjah v živinoreji in prašičereji, zato je prav, da se nekoliko posvetimo tudi piščančereji. Tako smo pred kratkim obiskali eno od mnogih piščančjih farm v Pomurju. Lastnik je Ludvik Sinkec iz Košarovec, vendar ne smemo pozabiti žene Marjete in prejšnjega gospodarja Janeza. Zadnji nam je pripovedoval, kako se je pripravek le stežka odločil, sin Ludvik le stežka odločil, da ostane na kmetiji. V zadetku sploh ni pomislil na kaj takega, kajti gorička zemlja je skopa, kvaliteta je slaba, in potrebno je trikrat več truda, da se iztisne kaj več iz nje. Zato je Ludvik odšel na delo v Nemčijo, kot mnogo drugih mladih in boljšega življenja željnih fantov z goričkih hribov.

Kmalu je spoznal, da mora za dobro plačilo delati trdo tako doma kot na tujem. Odločil se je za domovino. Oče Janez se je nasmehnil in rekel: »Voljo do kmetovanja je dobil, ko smo kupili traktor. Saj veste, brez tega ni mogoče kmetovati. Danes imamo že dva traktorja in vso potrebno mehanizacijo. Vseeno mi je stari traktor bolj pri srcu, pa tudi kvaliteta izdelave je bila včasih boljša. S prvim traktorjem smo začeli z intenzivnim kmetovanjem. Ideja, da bi se ukvarjali piščanci, se je porodila sinovi glavi. Imel je privarčevanega nekaj denarja iz

60 tisoč piščancev letno

Nemčije, tako da smo začeli z gradnjo prav kmalu. Dolžina celotnega hleva je 70 metrov, v njem pa lahko redimo čez 12.000 piščancev. Seveda smo zaprosili tudi za kredit. Leta 1977 smo imeli hlev že postavljen in moram se pohvaliti, da z zelo malo tuje pomoči. Pomagali so nama le v grobem postaviti nosilne stene. Vsa ostala dela sva naredila sama, saj sin odlično opravlja zidarska

dela. Vse skupaj bi nas stalo dosti več, a smo na srečo ves les lahko dobili iz lastnih gozdov.

Sinkecovi imajo namreč kar 6 hektarjev gozda in 7 hektarjev obdelovalne zemlje. Pred kratkim so spet porabili veliko lesa, saj so na novo zgradili hleve za prašiče. Nimajo le piščancev, imajo tudi 6 krav, 15 prašičev, od tega 3 plemenske

svinje. Oče Ludvik nam je razložil, da se s piščanci ukvarja sin, ko je na vrsti čiščenje po predaji piščancev, poprimejo seveda vsi. S prašiči in živino pa se ubada snaha.

Z Agromerkurjem imajo sklenjeno pogodbo in letos so oddali že 5 turnusov piščancev.

»Največ dela je s čiščenjem, ko oddamo piščance, nam je razložila Marjeta,

ajdovinimi plevami. Piščance imamo v začetku le na majhnem prostoru, tako kot rastejo jim tudi dajemo več prostora za gibanje. Seveda se spreminjajo tudi krmila glede na starost. Le-ta nam pripeljejo, vendar njihova kvaliteta ni vedno enaka. S piščanci ni velikega dela, vse je avtomatizirano in za krmiljenje moraš le pritisniti na gumb. Mož se drži načela, da je tudi pri piščancih boljše preprečevati boleznin, kot pa zdraviti. Zato redno skrbi za higieno in vsak dan umiva napajalnike. Če enkrat pride do bolezni, je tu takoj epidemija in množičen pogin. Enkrat so že imeli velik pogin in ne želijo si ga več nikoli. Dnevno je poginilo po 60 piščancev, veterinarji pa niso vedeli točno, zaradi česa. Eni so govorili, da zaradi krmila, drugi da zaradi kapi. Pri piščancih, pa tudi pri ostalih živalih, za rast in zdravje ni pomembna količina krmil, temveč njihova kvaliteta. Na žalost pa kmetje ne morejo sami ugotoviti, ali kvaliteta krmil, ki jih pripeljejo, ustreza predpisom, ali ne.

Pozimi morajo v hlevu tudi zakuriti in majhne piščance so že čakale pripravljene peči. Tudi te je naredil Ludvik sam iz starih pločevinastih sodov.

Torej s piščanci »ni in je« veliko delo. Delo sicer ni težko, toda opravljeno mora biti vestno. Bernarda Peček

Z uveljavitvijo novega zakona preneha veljati dosedanja zakon o starostnem zavarovanju kmetov, ki je temeljil na načelu: ena kmetija — ena pokojnina. Kmetije, ki bodo do 1. 1. 1984 dopolnili 60 let starosti, se lahko odločijo, da ostanejo zavarovani po starem zakonu, lahko pa se zavarujejo po določilih novega zakona. Vsi ostali kmetije (torej mlajši od 60 let) pa bodo morali biti zavarovani po novem zakonu. To pomeni, da se bodo morali odločiti za enega od zavarovalnih razredov in temu ustrezno plačevati tudi prispevke, od višine prispevkov pa bo potem odvisna tudi pokojnina (glej tabelo). Predvidenih je deset zavarovalnih razredov, individualni kmetje se lahko odločijo za katerikoli razred, medtem ko se združeni kmetje ne morejo zavarovati nižje od 4. razreda. Za pojasnilo še to, da so združeni kmetje vsi tisti kmetje ki so podpisali samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev kmetov in delavcev v TZO ter sprejeli druge samoupravne splošne akte TZO oziroma kmetijske zadruge. Preprosteje rečeno so vsi člani zadruge tudi združeni kmetje in te bo v zavarovanje prijavila njihova zadruga organizacija.

Za razliko od starostnega zavarovanja, ko je starostno pokojnino prejemal le en član kmečkega gospodarstva, vpečuje novi zakon individualno oziroma posamično pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov. To pomeni, da bo moral biti pokojninski in invalidsko zavarovan nosilec kmetijske dejavnosti in vsi tisti družinski člani, katerim je

Vsem poslovnim partnerjem iskreno čestitamo z željo za še uspešnejše sodelovanje v novem 1984. letu!

SREČNO!

NAJSTAREJŠE IGRALNE KARTE

Izvedenci londonske hiše Christie's so dolgo časa ugibali, kaj so bile usnjene, s figurami poslikane ovalne ploščice. Po dolgem ugotavljanju so prišli do zaključka, da so to po vsej verjetnosti najstarejše evropske igralne karte, ki so nastale okrog leta 1480. Vseh skupaj jih je petinpetdeset, njihova vrednost pa je ocenjena na 100 tisoč funtov (18 milijonov dinarjev).

DOMA IN TO KAR TAKO

— Kakšen pa si?
— Trikrat sem padel, ker je bil Jože tako nasekan, da me ni mogel držati.

PO POLŽEVO

— Očka, zakaj je polž tako počasen?
— Tudi ti bi bil, če bi moral sabo nositi hišo.

V GOSTILNI

— Kosilo ste mi zaračunali dosti dražje kot piše na ceniku.
— Zaračunala sem v redu, le cenik je od prejšnjega tedna.

PRED ODHODOM

— Boste pol litrčka, kaj?
— Ne, tokrat ne. Moj vlak ima samo za dva deci zamude.

Instinkt namesto kompasa

Profesor Aronax, Ned Lend in Konsel, junaki romana Julesa Verna »80 tisoč milj pod morjem«, ki so navajeni razmer na svoji ladji, se nepričakovano znajdejo na »Nautilusu«, v razmerah, ki jih niso navajeni. Ned Lend začenja pogovor:

»Lačen sem kot pes, zajtrka ali kosila nam pa še ne prinesejo.«

»Dragi Lend, podrediti se moramo tukajšnjemu redu, mislim, da naši železci preveč hitijo v primerjavi s kuharjevo uro.«

»Premakniva kazalce na naših železcih in vse bo v redu,« je mirno odgovoril Konsel.

Kako prav rečeno je to: »kazalce na naših železcih!« Lakota nam bolje kot vsak budilnik pove, kdaj je ura obeda. Sicer pa ne daje fizi-

loški dejavnosti človeka in živali določenega ritma samo želedec (natančneje: sestava krvi), »čut za čas« organizmov je določen s tem, da potekajo različni pojavi njihove življenjske dejavnosti ciklično.

Vsak ciklus je sestavljen iz dveh faz: okrepite ali oslabilne procesa. To označuje vse: fotosintezo, dihanje rastlin in živali, vsrkavanje in izločanje različnih snovi, rast, nastanek hormonov, celo svetlikanje. Tudi pri živalih si sledita fazi aktivnosti in mirovanja (bedenja ali spanja).

Vse te ritme upravljajo biokemični procesi v celicah. Pri členonožcih (k njim spadajo tudi naše čebele) pa tudi pri vretenčarjih (ribah, plazilcih, pticah, človeku) so centralni regulatorji celodnevne dejavnosti — tako rekoč glavni »metronomi«.

Glavni metronom pri ljudeh je določeni del možgan, ki daje ritem delovanju žlez za notranje izločanje in torej tudi drugim organom.

Glavni sinhronizator trajanja bioloških in astronomskih dnevnih ciklov je izmenjavajoča svetlobe in teme. Tu »urar« nenehno regulira ritem biološke »ure« in jo sili teči po astronomskem času, natanko v 24-urnem ciklu. Po zaslugi te ure lahko čebele pa tudi nekatere druge živali popravljajo svoj kurz ustrezno spremembam sončnega ali zvezdnega azimuta. Torej je razumljivo, zakaj čebele niso izgubile čuta za smer celo po enournem bivanju v zaboji, ki ni prepuščal svetlobe.

(Dalje)

MOŽGANI PRIHODNOSTI

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Zgodba nas je pripeljala do časa pred približno milijon leti, ko je avstralopitek že izginjal iz savane. Homo erectus je bil že izredno spreten lovec, noben plen se mu ni mogel več izmakniti in njegova kamena tehnologija je bila močno izpopolnjena. Razvoj možganskih sposobnosti se je nenadoma pospešil. Nihče ne ve natančno, zakaj; nanj so lahko vplivali novo orodje, govor in bližajoča se ledena doba. Kakorkoli že, fosilni ostanki pričajo o posledicah.

V manj kot milijon letih se je sivi mozeg povečal za pol kilograma. Večina tega je bila v srednjem delu, ki je središče najvišjih sposobnosti sklepanja in ustvarjalnosti. Ko so se v glavi nekdanjega človeka razvijala nova možganska središča, se je njegovo čelo izbočilo in dvignilo, obraz pa je namesto mrkega pogleda dobil razumen izraz. Rodil se je Homo sapiens — misleči človek.

Danes je človek na vrhuncu razvoja. Kakšna bo prihodnost te nenavadne živali? Morda bo izumrl kot avstralopitek; 90 odstotkov vseh živih bitij, ki so kdaj naseljevale naš planet, je izumrlo. Ali pa bo kot živi fosil, nespremenjen dočkal daljno prihodnost. Temu v prid govori tudi podatek, da se je naše telo v zadnjih milijon letih malo spremenilo, naši možgani pa so, vsaj kar se velikosti tiče, enaki že sto tisoč let. V tem času je organizacija možganov sicer napredovala, toda količina podatkov in gibov, ki jih lahko opravimo, je omejena. Dejstvo, da se po milijon letih burne rasti naši možgani ne razvijajo več, opozarja, da je naš razvoj končan.

To ne pomeni, da je končan tudi razvoj zavesti. Mislim, da človek ni zadnja stopnja razvoja zavesti na Zemlji, ampak da se bo iz njega razvilo novo življenje, ki bo preseгло naše zmognosti, tako kot smo mi presegli avstralopitekove. Zgodovina življenja potrjuje ta sklep, saj prikazuje neskončni razvoj v višjih oblikah zavesti pri bolj razvitih živalskih vrstah. Med vsemi

sposobnostmi živih organizmov ni nobena tako pomembna kot ustvarjalnost in sposobnost delovanja v spreminjajočih se okoliščinah, kar z eno besedo imenujemo inteligentnost. Nenaravno bi bilo, če bi se ta razvoj nenadoma ustavil na določeni stopnji, ki jo imenujemo človeška. Če naše ugotovitve iz preteklosti prenesemo v prihodnost, se zavemo, da nam bodo sledili še sposobnejši nasledniki.

Kakšni bodo zamanci? Glede na to, kar vemo o naši preteklosti, lahko pričakujemo, da bodo pametnejša bitja, ki nas bodo nasledila, imela manj razvito mišičje, zato pa večje in sposobnejše možgane.

Različne veje znanosti nam kažejo različne podobe prihodnosti. Napredne razvojne sile — verjetno kulturne in ne biološke — nas lahko pripeljejo do nove vrste razumnih bitij, ki ne bodo naši potomci v telesnem smislu, ampak se bodo razvili iz našega znanja.

Pravzaprav se v računalniških raziskovalnih laboratorijih to že dogaja. Res je, da je to umetno življenje, ki namesto živčnih vlaken uporablja silicijev kristale, vseeno pa misli, uporablja spomin, se uči in se odziva na dražljaje. Današnji računalniki ne znajo samostojno razmišljati in niso posebno ustvarjalni, vendar se nova znanost bliskovito razvija.

To so računalnikove družbane lastnosti; življenje posnema kot elektronska opica. Vsaka nova vrsta računalnikov je spretnjša v tem, tako da se meja med posnemanjem in resničnostjo postopoma briše. Če sklepamo po današnji hitrosti razvoja, bodo čez približno 15 let silicijevi možgani že veljali za novo obliko življenja, ki se lahko kosa s človekom.

Preden poskušamo ovreči te misli, spoznajmo nekaj zadnjih izboljšav v računalniški industriji. IBM 360, ki so ga izdelali leta 1964, je prva generacija pravih računalnikov. To vrsto strojev so v zadnjih 15 letih uporabljali tudi v vesoljskih raziskavah. Kolikšen bi moral biti računalnik, ki bi se lahko primerjal s sposobnostmi človeške zavesti?

Človeški možgani tehtajo pol drugi kilogram, delujejo z močjo 20 vatov in zavzemajo dva in pol kubična decimetra. V tako majhnem prostoru skladiščimo 10 milijonov podatkov. Računalnik tipa IBM 360 z enakimi sposobnostmi bi porabil milijon vatov energije, velik bi bil kot stolpnica newyorškega Svetovnega poslovnega centra, veljal pa bi več milijard dolarjev. Bil bi prav ponesrečen posnetek naših možganov.

Stroji, ki so prišli na tržišče leta 1980, 16 let kasneje torej, pa kažejo povsem drugo sliko. Eden teh strojev, ki se lahko kosa s človeškimi možgani, porabi 100.000 vatov energije in ni večji od pisarniške omare. Čeprav bi bil dokaj neroden, bi se ga splačalo narediti.

Najnovejše izboljšave, ki jih pripravljajo v računalniških laboratorijih, bodo prišle na tržišče okoli leta 1990. Takrat bo mogoče narediti kot človek pametno napravo, ki bo imela tisoč vatov in jo bo mogoče spraviti v potovalni kovček.

Okoli 1995 pa naj bi krivulja napredka silicijevih možganov preseгла mejo človeških zmognosti — deset milijonov podatkov pri 20. watih.

Se vedno pa se bodo silicijevi kristali lahko kosali s človekom le v količini spominskih epot in preprostih računov, kajti ustvarjalnega navdaha in slutnje, ki sta najvišji duševni sposobnosti, se ne bodo mogli naučiti. Imeli bodo veliko znanja brez modrosti. Kljub vsemu pa izsledki nekaterih raziskav vse odločneje naenajajo našo samozavest. Da bi razumeli pomembnost teh dosegov, moramo spoznati notranjo zgradbo naših možganov.

Vsaka možganska celica je neposredno povezana z množico drugih celic, včasih celo s stotisočimi. Ko zavestni sunek (impulz) usmerimo v zakladnico spomina, da bi dobili določen podatek, tedaj celice, v katerih je ta podatek uskladiščen, podzavestno prebudijo množico drugih celic in živalno delovanje zajame vse možgane. Vsaka misel, občutek in gib je posledica nešteti medceličnih povezav in prav te povezave so vir nenavadne miselne moči.

Notranja sestava računalnika pa je povsem drugačna. Njegov spomin je kot satovje, katerega celice med seboj niso povezane. Podatek je spravljen v celici in je samo tam tudi na voljo, celice pa med seboj ne sodelujejo in tudi ne mislijo. Mišljenje poteka drugje.

Nova dognanja, ki spreminjajo računalnikovo notranjo sestavo, uvajajo tudi tako imenovana neločljiva (integralna) vezja. Najnovejše oblike teh elementov imenujejo mikro (najmanjša) vezja. Izdelani so iz množice tankih silicijevih ploščic, manjših od centimetra, ki so med seboj povezane v verigo in predstavljajo mišljenjsko in spominsko središče elektronskih možganov. Včasih, recimo leta 1960 ali 1970, je vsaka silicijeva ploščica nadomestila le nekaj tranzistorov in drugih veznih elementov. Nasledek je bil, da je celica ali misel ali pa bila spominska enota, nikakor pa ne oboje hkrati. Vodilni ameriški in japonski proizvajalci mikro vezij danes lahko z eno samo silicijevno ploščico nadomestijo do sto tisoč tranzistorjev. Celica lahko zdaj misli in ima svoj spomin. Če je več takih celic med seboj povezanih, računalnik postane resnični silicijev razum; deluje kot celota in ta živalno »podzavestno« misli. S tem pa smo se že močno približali združevalnemu (sociativnemu) načinu mišljenja, ki je pomemben del naše zavesti.

Takšno je upanje za devetdeseta leta. V tem času se bodo silicijevi možgani naučili sodelovati z znanstveniki pri reševanju najtežavnih vprašanj našega časa. Strojno mišljenje bo orodje naše ustvarjalne misli. In kaj se bo zgodilo potem? Kako bo v naslednjem stoletju? In še stoletje kasneje? Se vedno ne poznamo skrajnih zmognosti silicijevih kristalov. Vodilni računalniški strokovnjak profesor Marvin Minsky verjame, »da bo stroj dosegel razumsko stopnjo povprečnega zemljana, da se bo začel sam izpopoljevati in se razvil do genialnosti. Nekaj mesecev za tem bo njegova moč neprecenljiva.« Potem še doda: »Če bomo imeli srečo, nas bo obdržal kot prisrčne, a rahlo omejene prijatelje.« (Konec)

PREHITELA GA JE

— Pred kratkim mi je neki tip na avtobusu skušal ukrasti denarnico, pa ga je žena presenetila. Prej jo je izpraznila.

MED BRATCI

— Kdaj je tern najboljši?
— Ko so bori zeleni.
— Kdaj pa so bori zeleni?
— Vedno.

Kot kaže, so Britanci, Danci in Valižani po številu ločitev rekorderji v Evropi. Kot je pokazala raziskava neke neodvisne britanske agencije, se dvajset od tisoč zakonov konča z razvezo. Podobno je tudi v Walesu in na Danskem. V zadnjih 25 letih se je število ločitev v Veliki Britaniji povečalo za šestkrat. Na tretjem mestu seznama razvezanih zakonov so Francozi in Zahodni Nemci. Tu se namreč loči sedem zakonov od tisoč.

Neapeljski policisti so bili silno presenečeni, ko so ugotovili, da je uprava nekega skladišča tekočega plina namesto psov postavila za čuvaje dva leva. Živali so

drugje smo prebrali

odpeljali v neapeljski živalski vrt, glavni čuvaj v skladišču pa je izjavil, da ju je sam vrredil in usposobil za to nalogo, ker se je z njima počutil veliko varneje. Kot je dejal, ju je svojčas kupil od nekega putojočega cirkusa za 300 tisoč lir.

Hadži Ali Talukder iz Bangladeša je pred dnevi šestičstoli pred matičarja. To morda ne bi bilo nič čudnega, če ne bi bil star 115 let, njegova nevesta pa le štirinajst. Dve od njegovih petih žena sta še živi. Kot določajo islamski predpisi, lahko imajo moški štiri žene. Talukder se bo torej lahko poročil še enkrat.

Kakih sto povodnih konj iz Krugerjevega narodnega parka v Južni Afriki je umrlo od žeje, ker tam še več mesecev traja huda suša. Več to drugih živalskih vrst je v zadnjem hipu ušlo podobni kruti usodi, saj je naposled vendarle prišel dež.

V knjižnici starega ipaterskega samostana na severu evropskega dela Sovjetske zveze so našli knjigo Apostol iz časov carja Ivana Groznega. Gre za eno prvih knjig, tiskanih v Rusiji. Do danes se je ohranilo le kakih deset izvodov. Avtor knjige je Ivan Fedorov. »oče« ruskih prvih tiskanih knjig.

POMANJKANJE DOKAZOV

— Zakaj nekateri tako lepo živijo, čeprav skoraj nič ne delajo?
— Zaradi pomanjkanja dokazov.

GENIJ IZ SEMENSKÉ BANKE

Čeprav je Doron Blake star šele štirinajst mesecev, že hodi po stopinjah svojega genialnega očeta, ki je računalniški strokovnjak in glasbenik. Ime malega Dorona v grščini pomeni nadarjenost, njegova mati pa ga pozna le pod šifro »28«. Otrok je bil namreč spočet v takimenovani semenski banki nobelovcev v Kaliforniji. Banko so ustanovili, da bi dvignili inteligenco prebivalstva, in v njej je ženskam na voljo sperma ganijev. Doronova mati, enainštridesletna neporočena psihologinja Afton Blake iz Los Angelesa, meni, da morajo starši dati otroku kar najboljšo možno genetsko osnovo. Kljub poreklu pa mu mati genialnosti ne namerava vsiljevati. »Mislim, da otrok ne bi smel siliti v nekaj, do česar jim ni. Če bo moj sin želel postati igralec baseballa, mu bom to omogočila«, pravi Afton Blake. Očitno pa ima mali Doron povsem drugačne načrte.

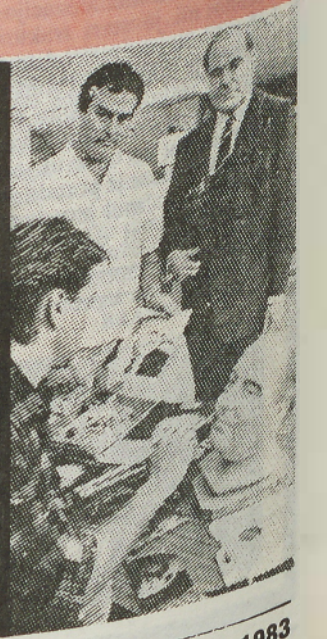
Modrooki deček že igra klavir, obvladal pa je tudi svojo najboljšo igračo, elektronski sintetizer.

VOŠČENI KANCLER

— Triinpetdesetletni zahtodnonemški kancler Helmut Kohl lahko odslje v londonskem kabinetu voščeni lutk madame Tussaud obišče svojega dvojnika. Pred kratkim so namreč po treh mesecih skrbnih priprav predstavili javnosti njegovo voščeno podobo. Na otvoritev so prišli le fotografi in televizijski snemalci, ki so figuro posneli z vseh zornih kotov. Ustanova je za dovoljenje zaprosila že takoj, ko je Kohl postal kancler.

vendar pa so se uradnih »meritev« lotili šele po ponovni izvolitvi. Zaradi visokih proizvodnih stroškov, ki znašajo 5.000 funtov (več kot 900 tisoč dinarjev), si namreč niso mogli privoščiti tveganja, da bi upodobili nepravega moža. Kohl je lahko zadovoljen, saj je v primerjavi s svojim predhodnikom Helmutom Schmidtom izvrstno »zadet«, pa tudi zelo dober prostor je dobil — stoji v veliki dvorani poleg francoskega pred-

sednika Francois Mitterranda, ki pa je za glavo večji od Nemca. Mitterrand drži v rokah debel sveženj aktov, Kohl pa ima le tanko avtovko. Pravi Kohl je za svojo figuro prispeval obleko, srajco, kravato in čevlje. Druga glava, ki so jo izdelali Tussaudovi oblikovalci, je namenjena družnici v Amsterdamu. Kohl je namreč eden redkih ljudi, katerih podoba sta na ogled v obeh Tussaudovih kabinetih.

avtomobilizem

Strup v garaži

Eno izmed pogostih mest, kjer pride do zastrupitev, je domača garaža.

Zato že pri vstopu v garažo pomislimo na to, kaj lahko v njej opravimo, a česa ne.

Predvsem moramo skrbeti, da pustimo vrata odprta, ko smo v garaži, še predvsem tedaj, ko garaža ni dovolj zračna. Nikakor ni priporočljivo vključevanje in zagrevanje motorja, niti za kratek čas. Ko vključimo motor, zapeljimo avto na dvorišče. Prav pri startu motorja izhaja skozi izpušno cev veliko strupenih snovi, predvsem ogljikovega monoksida, neizgorelih bencinskih hlapov, bencola, ostankov nedogorelega motornega olja, tetraetil svınca in podobnih snovi. Zato ni nikoli priporočljivo spati v avtomobilu ob delovanju motorja. Ogljikov monoksid lahko uhaja v notranjost avtomobila in človek niti ne občuti, da se pogreza v spanec, iz katerega se ne prebudi več.

Kako pomagati človeku, ki smo ga našli v avtomobilu ali v garaži v nezavesti? Vzrok je prav gotovo v zastrupitvi, zato je nujno, da ga takoj odnesemo na čist zrak. Če je mogoče ga zavijemo v odejo in mu damo umetno dihanje, šele nato ga odpeljemo k zdravniku. Prva pomoč je namreč izredno pomembna, zato z njo ne odlašajmo.

ZGODI SE

- Pomisti, sinoči sem bila v kinu okradena.
- Kje pa si imela denar? V torbici?
- Na, za modročkom.
- Pa nisi nič občutila?
- Sem, vendar sem mislila, da ima možak poštene namene.

OROŽJE

- Povem ti, da je jezik najboljše orožje.
- Potem je dobro, da ima vsak samo enega.

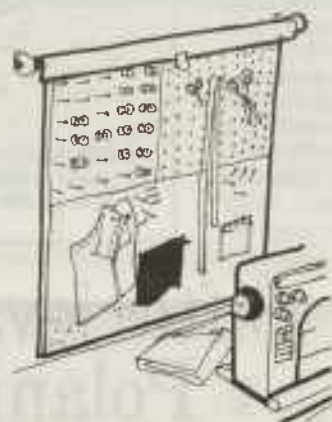
zanimalo vas bo

POZNATE LASTNOSTI BATERIJ?

V zadnjem času, ko imamo pogoste redukcije električne energije, so si nekateri pomagali z baterijskimi svetilkami. Ni čudno, da so v mnogih krajih baterije hitro pošle.

Tokrat vas želimo seznaniti z lastnostmi baterij, ki jih izdeluje tovarna Zmaj v Ljubljani. Vse Zmajeve »bele« baterije, se pravi tiste, ki imajo bel ovoj iz papirja ali plastike, so tako imenovane leclanche baterije (izg. lektonše). Ime imajo po francoskem izumitelju, ki jih je tudi patentiral in začel serijsko izdelovati. Čeprav se razvijajo že čez sto let, se bistveni materiali za izdelavo niso menjali. Za proizvodnjo napetosti sta v bateriji cink (negativna elektroda) in manganov diosid, pomešan z acetilenski sajami, grafitom in nekaterimi dodatki (pozitivna elektroda). Za to vrsto baterij velja, da niso stoočstotno neprodušne; čeprav elektrolit (salmiak) v njih ni tekoč, temveč je kot nekakšna pasta, pa se potem, ko so že več ali manj izrabljene in zaradi razkroja cinka ne tesnijo več, lahko kaj pcedi iz njih in uniči spoje v aparatu ali baterijski svetilki. Žato je treba te baterije ob daljšem »počitku« zeti iz aparata.

Druga vrsta baterij, ki jih izdeluje Zmaj, so alkalne mangandioksidne baterije.

Za šivanje in odlaganje pribora za ročna dela si gospodinja uredi svoj »ženski kotiček«. Ponašava je ta v kuhinji ali spalnici. Za odlaganje številnih, zlasti drobnih predmetov, ki jih ženska uporablja pri svojem konjičku, si lahko omisli oziroma naredi na steni »shrambo«, kot jo kaže naša slika.

Tudi tu sta aktivna materiala cink in manganov diosid, a med njima je kot elektrolit sloj kalijevega hidroksida. Položaji elektrod so zamenjani in tudi konstrukcija je spremenjena. Te vrste baterij so na prodaj v modri »obleki« in imajo oznako A. Lastnosti, ki jih imajo, so vsekakor vredne, da zanje plačamo precej več kot za navadne leclanche baterije. Zakaj? Ker imajo v sebi dvakrat več energije kot navadne, ker vzdržijo temperature od minus dvajset do plus štirideset, ker so hermetično zaprte, ker jih lahko pri sobni temperaturi skladiščimo dve leti pa še ne bodo zgubile moči, in ker ne potrebujejo »počitka« po močnih obremenitvah, temveč imajo enako moč, če so v rabi neprekinjeno ali s presledki.

Zato so alkalne mangandioksidne baterije primerne za dragocenejše aparate, ki trajajo močne obremenitve: filmske kamere, magnetofoni, elektronske bliskavice, stenske ure itd. Če se pojavi ob negativnem polu bel popr, to ni nič hudega; brez težav ga obrišemo s suho krpo.

Tretja vrsta Zmajevih baterij so alkalne zračno depolarizacijske baterije, ki so v ploščati obliki in z zlatim ovojem napredaj z oznako super 9 V. Posebnost teh baterij je, da se njihova pozitivna elektroda obnavlja z zračnim kisikom. Delujejo po sistemu cink-alkalni elektrolit-zrak in vsebujejo izredno veliko energije. Te baterije niso univerzalne. Niso primerne za velike obremenitve, na primer za razsvetljavo, temveč za aparate, ki trošijo majhno moč, se pravi za transistorske sprejemnike. Zato pa imajo izredno dolgo dobo trajanja, kar 80 ur!

V trgovinah pa ste morda kdaj opazili tudi Zmajeve rdeče baterijske vložke. Ti so na prodaj z oznako super Zmaj, njihova značilnost pa je, da so neprodušno zaprte z ultrazvočnim varjenjem plastičnega ovoja, ki tako preprečuje iztok elektrolitske tekočine.

Primerne so torej za aparate, ki jih manj uporabljamo in jim redkeje menjamo baterijske vložke.

NA PREDAVANJU

- Vi, tovariš tam v zadnji klopi, zbudite tistega zraven sebe.
- Zakaj jaz, saj ste ga vendar vi uspavali ...

NA ULICI

- Tovariš miličnik, tam pri samopostrežbi tepejo očeta.
- Kateri je tvoj oče?
- Ne vem. Prav zato se pretepajo.

snaga v stanovanju

ČIŠČENJE STENSKIH TAPET

Tudi na tapetah se nabira prah. Najlažje ga očistimo, če si pomagamo s ščetko za zid, ki je sestavni del pribora pri sesalcu za prah. Za brisanje prahu s sten, prepletenih s tapetami, krpe namreč niso najboljše.

Če stenske tapete čistimo s sesalcem za prah, moramo paziti, da jih ne strgamo. Če imate papirnate tapete, ki so

površinsko obdelano z lakom, jih lahko očistite z vlažno krpo, namočeno v mlačni raztopini milnice. Papirnate tapete, ki so površinsko obdelane z voskom, boste očistili z mehko krpo, namočeno v zelo blagi — enoodstotni — raztopini vode in detergenta.

Kakršnekoli tapete že imate, vedno se pred mokrim čiščenjem prepričajte, če ga bodo prenesle. Gobo ali mehko bombažno krpo zmocite v mlačni vodi, jo malo ožmite, potem pa narahlo drgnite tapeto na kakšnem skritem mestu. Če se barve na tapeti ne bodo razmazale in če se bodo vlažni madeži posušili, ne da bi pustili za sabo sledove, lahko brez skrbi očistite tapete tudi mokro.

Pri mokrem čiščenju tapet morate paziti, da ne bi grobo drgnili. Del za delom očistite z ovčjo gobo, kiste jo namočili v čisto vodo. Vsak del sproti posušite s tamponiranjem. Čistiti morate zelo pazljivo.

Stranske tapete, ki mokrega čiščenja ne prenesejo, čistite samo suho. Če so zelo umazane, lahko uporabite radirko ali kruhovo sredico.

Mastne madeže boste s tapet poskusili odstraniti s kašo, ki jo pripravite iz zdrobljene krede in terpentina. Čistilno kašo najprej preizkusite na kakem skritem koncu tapete. Ugotoviti morate, ali ne bo poškodovalo barv. Če tapete kašo prenesejo, jo namažite na madež, pustite, da se posuši, posušeni prah pa odstranite z mehko ščetko.

Leto gre h koncu in prav je, da se izteče kar se da prijetno. Našemu vsakdanjemu okolju bomo dali prazničen videz, ki vsekakor pripomore k boljšemu razpoloženju. Z nekaj dobre volje lahko naredimo kup drobnih dekoracij, ki so zlasti otrokom nepozaben spomin.

NEKAJ PRIMEROV!

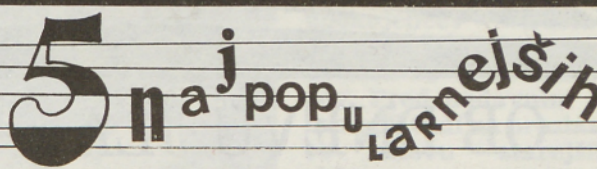
Sveče so nepogrešljiv del praznikov. Brez potrebe kupujemo zanje prave svečnike, saj so lepši v domači prireditvi; sveče damo v glineno posodo za kolače in jo napolnimo s smrečjem in posrebrnenimi lanenimi glavnicami.

Tudi okno naj bo praznično. Na okenski okvir obesimo celo skupino živopisanih srčkov iz barvastelega papirja.

Seveda ne moremo mimo praznične mize. Če nočete pisano karnevalskega aranžmaja, se raje odločite za vodilni ton in material. Izredno slavnostno deluje modra barva z obilico srebrnega svetlikanja v celih pasovih aluminijaste folije. Pridružujejo se ji še srebrne zvezde in sveče v podstavku, napolnjenem z zgubano folijo. (glej sliko)

ND

RADIO MURSKA SOBOTA

vsak petek od 16.30 do 17.00 na Radiu Murska Sobota

Lestvica tega tedna:

1. NE MI DIHAT ZA OVRATNIK — Lačni Franz
2. SUBI-DUBI-DU — Alen Slavica
3. PRIZNALIN . . . (PRIZNAJ . . .) — Inspiracija
4. SLOVENSKI MUZIKANT — Marjan Smode
5. ZEJA — Diamanti

Nagrado Elektrotehne iz Murske Sobotne prejmeta: Renata Torkač, Dolga vas 47a, 69220 Lendava
Renata Petrovič, Nuskova 32, 69262 Rogoševci

Naša nova predloga: Prevario sam se u sebi — Dejan Petković
Slovenija — Buldožer

Vaše glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota s pripisom: Za pet najpopularnejših.

recept za vas

Začinjena rulada

Sestavine: 3 jajca, 3 žlice tople vode, 16 dekagramov rjavega sladkorja, 6 dekagramov belega sladkorja, 1 zavitek vanilina, 10 dekagramov moke, za noževico konico pecinicega praška, po eno noževico konico zmletega cimeta in klinčkov.

Nadev: 1 zavitek vanilijevega pudinga, pol litra mleka, malo ruma, osminko litra stepene smetane, 1 zavitek vanilina.

Priprava: Rumenjake, vodo, rjav in bel sladkor, vanilin, cimet in klinčke penasto stepemo. Dodamo moko s presejanim pecilnim praškom in trd sneg iz 3 beljakov. Testo spečemo v pomaščenem in pomokanem pekaču. Na pekač namažemo testo le za prst na debelo, pečemo ga 10 minut (pri močni vročini). Testo še toplo zvijemo v rulado in pustimo ohladiti. Puding skuhamo po receptu, ki je na vrečici. Ko se ohlaja, ga mešamo. Ohlajenemu rahlo primešamo stepeno smetano, ki ji prilijemo malo ruma. Zvitek — rulado razvijemo in jo s tem nadevom enakomerno namažemo in spet zvijemo. Z nadevom, ki je podoben kremi, rulado namažemo tudi po zunanji strani. Okrasimo jo z nabrizgano smetano in sadjem.

DEBELA SREČA

Čeprav je modni ukaz vitka linija, pa nekatere raziskave kažejo, da ne prevelika debelost še kako dobrodejno vpliva na medsebojne odnose. V ZDA so ugotovili, da zakoni, v katerih je lepša polovica (torej ženska) bolj okrogla, srečnejši. Če to velja tudi za Pomurce, nismo šli ugotavljat.

TUDI TO

- Kaj počneš, ko nimaš nobenega dela?
- Včasih tudi mislim ...

KOMPLICIRANO

- Hk, oprostite, koliko je ura?
- Deset in deset.
- Kaj komplicirate. To je dvajset!

Nohti se lomijo

Lomljenje nohtov lahko preprečimo. Predvsem zavarujte roke, kadar na primer pomivate posodo ali perete. Gumijaste rokavice dobite v marsikateri trgovini. Pazite tudi na prehrano; jejte veliko mesa, sadja, zelenjave, jajc in sira. Glejte predvsem na to, da bo hrana bogata z vitamini.

OB DNEVU JLA

21. decembra 1941 je tovariš Tito ustanovil 1. proletarsko brigado, ki je šla že dan zatem, 22. decembra, v prvo akcijo. Tako na ta dan praznuje Jugoslovanska ljudska armada svoj največji praznik.

V teh 42 letih se je naša armada razvila v takšno silo, da se lahko s sodobnim orožjem, predvsem pa z dobro usposobljenimi starešinami in vojniki, zoperstavi vsakemu možnemu

napadalcu. V naših vojaških šolah in akademijah se je izšolala vrsta strokovnjakov, ki zdaj povečujejo enotam JLA. Naše akademije — kopenske, letalske in pomorske vojske — priznavajo povsod. Zato ni nič čudnega, da se na teh šolah usposablja tudi bodoči starešinski kader iz nekaterih prijateljskih držav.

Celoten splet, torej od ljudi, ki so vedno pripravljene pomagati

našemu vojaku v boju proti vsakemu napadalcu, in dobro izurjenih vojakov, ki jih vodijo sposobni starešine, nam vsem lahko vliva zaupanje, da bomo ohranili in še izpolnili tisto, za kar so mnogi dali življenje, za kar so se borili naši očete in dedje tudi po končani vojni, za mir, svobodo, enakopravnost in socialistični samoupravni sistem.

Simona Kostanješek, 8. b OŠ Videm ob Ščavnici

Bojan in Stenmark

Bojan in Stenmark sta smučarja dva, po klancu zdrvita navzdol in še tja.

Stenmark vozi tako, da zmogovalec je pravi, Bojan se težko pred njega postavi.

Smučata se en, dva... že na cilju sta. Bojan drugi, a Stenmark prvak.

SIMONA VITEZ, 5. b OŠ Štefan Kovač TURNIŠČE

MOJ OČE

Obiskujem sedmi razred. Zdej sem že večji in marsikaj razumem.

Rad bi vam povedal, kakšen je moj oče. Imam ga zelo rad in tudi on mene. Kar si zaželim, mi kupi. Ker je na začasnem delu v Avstriji, ga težko pričakujem. Ko pride domov, mi zmera kaj prinese. Težko čakam, da bo prišel za stalno domov, da ne bo šel več v Avstrijo. Moj oče je vesele narave. Večkrat igra va šah. Ko me premaga, se mi smeje.

Nekoč poleti, ko je prišel domov, smo se otroci kopali in on nas je prišel gledat. Mi pa smo ga poškopili, da je bil ves moker. A ni bil užaljen, ampak se nam je smehljaj. Večkrat, ko pride domov, bere knjige in časopise. Tudi pri domači nalogi mi pomaga.

Želim si, da bi moj oče bil zdrav in da bi še dolga leta preživel v zadovoljstvu in veselju. Bojan Malačič, 7. raz. OŠ Prosenjakovci

PIONIRSKA HRANILNICA — Tudi na naši šoli je začela letos delovati šolska hranilnica, v katero je vpisanih 58 varčevalcev. Eni prihajajo vedno v hranilnico, nekateri pa so vložili 10 din in zdaj jih ni več blizu. Vsakdo pa bi moral vedeti, da, če se že kot otrok navadiš varčevati, potem boš tudi kasneje znal dobro gospodariti z denarjem. (Janja Zdravec, OŠ Cezanjevci)

OBISKALI SMO UREDNIŠTVO VESTNIKA IN RADIA — Pred kratkim smo člani literarnega in dramskega krožka obiskali Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobotna. Najprej smo prisostvovali seji uredniškega odbora, na katerem so se novinarji pogovarjali, kaj bo kdo delal za prihodnjega številko Vestnika in za radio. Kasneje smo se tudi mi z njimi pogovarjali o novinarskem delu. Ogledali smo si tudi radijski studio in delo tehničnega urednika. Vse to je bilo za nas dokaj zanimivo. (Renata Kolbl, 6. c OŠ Beltinci)

KULTURNI DAN — V mesecu knjige smo imeli tudi kulturni dan. Pogovarjali smo se o knjigah in knjižnici. Knjige moramo čuvati, zato smo jih ovili. Poslušali smo tudi pravljico Pepelka. V domu Matije Gubca in po Vidmu pa smo si ogledali kipe. (Karinola Kšela, 2. raz. OŠ Videm ob Ščavnici)

PROSLAVA V KMETIJSKI ZADRUGI — Kolektiv kmetijske zadruge Križevci — Ljutomer nas je zaprosil, da bi jim pripravili proslavo v počastitev dneva republike in 40. obletnice Avnoja. In res. Pripravili smo recital, v program pa smo vključili še pevski zbor in folklorno skupino. Upamo, da smo se dobro odrezali. (Natalija Benček, 8. raz. OŠ Šafarsko)

S KOLESOM NA POT — Imeli smo športni dan. Na programu je bilo kolesarjenje. Najprej smo se odpeljali v Filovce, kjer smo obiskali lončarja. Pokazal nam je, kako nastane lutka in kakšno je pravzaprav lončarsko delo. Naš naslednji postanek je bil v Strehovcih, kjer smo obiskali grob partizana Vinka Puklavca-Srečka, ki je padel tik pred osvoboditvijo naše domovine. Poklonili smo se njegovemu spomenu in se napotili dalje. Bili smo tudi v Dobrovniku. Tam je bila na vrsti nogometna tekma. Eni so igrali, drugi pa smo bili navijači. S športom si krepimo

telo in zdravje. (Robi Ferencak, 6. raz. OŠ Kobilje)

O BRATSTVU IN ENOTNOSTI — Učenci šestih razredov osnovne šole Edvard Kardelj v Murski Soboti so mi o tem poslali kar 8 strani teksta. Moram priznati, da so njihove misli zares globoke in odsevajo vse tisto, kar v naši skupnosti pomeni bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, pa tudi širše. Težko mi je, ker tega ne morem objaviti, ker bi to zavzelo ves prostor v dveh zaporednih številkah Vestnika. Zaenkrat bom torej vašo pošto shrnil.

VSEM DOPISNIKOM — Kadar poročate o raznih dogodkih in v vašem okolju (proslave, športni in kulturni dnevi itd.), se izogibajte tako pogostemu naštevanju, kaj vse je bilo, potem ko... Veste, tisto kodokanje ni nič kaj prijetno.

Pri risbah pa so zaenkrat najbolj vztrajni učenci OŠ Jože Hedžet na Šafarskem. Tu lahko tudi sami ugotovite po pogostih objavah njihovih risb v vaši rubriki. Kaj drugod ni dobrih risarjev!

IZBRANA RISBA: „Sneg me je pregnal“ — Narisal Robert Senčar, 2. raz. OŠ Jože Hedžet Šafarsko.

Boris Horvat

Tako je bilo muzejev za danes dovolj in še z nekaj moči, ki so nama ostale, sva se napotila proti železniški postaji. Na ulicah so nama na vsakem koraku ponujali marmila. Skoraj v vsaki temnejši ulici, so se ponujale prostitutke. Nočno življenje je tukaj najbrž zelo živahno. Mnogo potnikov, zlasti mladih, prihaja v Amsterdam prav zaradi tega. Amsterdam, na naju ni naredil posebnega vtisa. Ugajali so nama le muzeji. Je zelo umazan in kanali so polni mrtvih rib. Primerjamo ga lahko le z beograjsko železniško postajo, ki ne more nikakor biti v ponos naši državi. Ulice so polne glasbenikov, ki igrajo na različna glasbila in si s tem služijo denar. Prislunhla sva dveh kitaristoma, ki sta s svojim igranjem pritegnila veliko poslušalcev. Sedeli smo na ulici in uživali ob njuni virtuoznosti. Nekaj metrov vstran se je mlad slikar trudil na tla naslikati znano sliko. Vsem prisotnim se je zdelo, da mu je kar uspelo, zato je tudi od vsakega dobil nekaj denarja. Tak je Amsterdam, poln življenja za tistega, ki ga tako bohemsko življenje privlači, zanimiv za ljubitelje umetnosti, za nekatere pa razočaranje.

Ker sva se hotela odpočiti od velemestne gneče, sva se naslednji dan namenila v Alkmaar, mesto, v katerem je še danes tržnica, na kateri prodajajo le sir. Pot ni bila dolga in kar hitro sva bila tam.

Na najino nesrečo sva prispele tjakaj v nedeljo, ko je trg zaprt. Mesto naju je spominjalo na Brugge. Polno je majhnih ulic s trgovnicami, restavracijami in zlatarnami. Trgovinice so okrašene z izveski, med hišami pa so speljane žarnice kot pri nas le ob novem letu. Kanalov je tako kot v Amsterdamu tudi tukaj mnogo, prehod pa je čez dvizhne mostičke. Prijetno se je bilo sprehajati. Ker sva imela še veliko časa in je

„ČE STUDENT NA RAJŽO GRE...“

bilo tukaj vse zaprto, sva se odpravila še v mestce Horn, ki je prava kopija Alkmaara. Bilo pa je zanimivo videti dvoje mest, v katerih ni velemestne mrzlice. V Hornu sva si ogledala muzej, v katerem je predstavljen celoten razvoj tega dela Nizozemske. Na poti v Amsterdam sva opazila, da bi se dalo tukaj tudi brez vozovnic daleč priti, saj sprevodniki le redkokdaj gledajo vozovnice, a jih vsi potniki vendarle imajo. Ko sva se tako vozila po Nizozemski, sva na poljih videla ogromno mlinov na veter. Povsod jih imajo, tudi v mestu, kjer pa na žalost ni prostora za več kot le maketo. Značilno za mestne hiše je tudi to, da nimajo zaves. Če pa jih že imajo, so to le ozke cipke, ki so zelo lepe in značilne za Nizozemsko. Iz Amsterdama v København sva potovala z Americanoma, ki sta prišla za šest tednov v Evropo. Prijetno je bilo potovati z njima, večino poti pa smo tako ali tako prešli.

Zgodaj zjutraj so nas zbudili sonce in danski cariniki. Tako smo se znašli v državi H. K. Andersena. Tukaj v Københavnu sva imela prvič težave pri iskanju turistične agencije. Povsod so bile zelo dobro označene, tukaj pa nisva videla nobenega znaka.

Dolgo je trajalo, da sva jo našla, potem pa sva se napotila v kamp. Ta je bil do-

slej najdražji, saj sva plačala daleč največ, kar 700 dinarjev. Norvežanov in Švedov vanj ne pustijo zaradi prevelikega uživanja alkohola. Potem, ko sva postavila šotor, sva se z zemljevidom mesta odpravila na potep. Najprej sva se slikala pred spomenikom H. K. Andersena, ki stoji ob robu glavnega trga Redhusplatzen, ki pa ni nič drugačen od ostalih mestnih trgov.

Nato sva skatila po trgovinah, a so naju pregnale visoke cene. Pol kilograma kruha stane 100. — din, mleko 60. — din, da o kakšnem kosilu v restavraciji ne govorim. Na splošno so tukaj cene hrane višje od naših od 30 do 50 odstotkov. Do zdaj je to najdražja država, ki sva jo obiskala. Tudi mestni promet je tukaj precej drag. Z denarjem, ki sva ga dala za eno vožnjo, bi se pri nas pripeljala iz M. Sobote v Maribor. Nekako sredi mesta stoji Rundetoren, okrogel stolp, na vrh katerega sva prišla po krožni tlakovani cesti. Tako sva si mesto ogledala s ptičje perspektive.

Kipa morske deklice ne sme spregledati noben turist v danski prestolnici. Zato sva tudi midva žrtvovala precej časa, da sva prišla do deklice, ki sedi na skalci ob obali blizu parka. Tudi Danci imajo Amsterdam, ki ga imenujejo Christhanshaven, seveda veliko manjši, kot je pravi, pa vendar spominja na

to veliko nizozemsko mesto.

V Københavnu je tudi znano zabavišče Tivoli, kjer se Danci zabavajo podnevi in v večernih urah. Zanj je značilno, da imajo vsak dan ob polnoči ognjemet. Ker naju je naslednji dan čakala celodnevna pot do Göteborga, nisva šla v zabavišče.

Ceprav sva dan preživela na vlak, sva videla kar precej, saj je bila pokrajina slikovita in zanimiva. Dansko sva zapustila na krovu trajekta, ki naju je pripeljal v državo z najvišjim standardom, Švedsko. Pregleda potnih listov tukaj sploh ni bilo, in da sva v drugi deželi, sva ugotovila le po govoricah. Iz Helsingborga, kamor naju je pripeljal trajekt, sva nadaljevala pot proti Göteborgu. Pot je bila precej zanimiva, saj je pokrajina veliko bolj razgibana kot v prejšnjih državah, po katerih sva potovala. Potovanje po Švedski je tako bilo neke vrste osvetežev. Ves čas poti sva skozi okno na vlak opazovala pokrajino in kramljala s prijelnimi sopotniki. Zanimivo je bilo to, da nisva videla klasičnih vasic, ampak so kmetije razmetane. Med eno in drugo kmečko hišo je včasih tudi več kilometrov razdalje. Kmetije so zelo čiste, tako da šele po kozolcu spoznaš, da je to kmetija. Vsaka ima najmanj dve zgradbi, ki se ločita le po barvi. Bela je namenjena za bivanje, med tem ko je rdeča zgradba za shranjevanje strojev, orodij, za hleva itd. Vzdož poti so se kmetije vrstile ena za drugo in vse so si bile podobne.

Ker sva v Göteborg prispela proti večeru, sva se napotila kar naravnost v kamp, še prej pa sva dobila vse potrebne informacije od prijetne uslužbenke v turistični agenciji.

Noč je bila kar precej burna. Najprej naju je zbudila vesela družba, nato pa še dež. Tako sva po skoraj dvajsetih dneh prvič doživela, da je deževalo.

Ker je deževalo skoraj celo noč, sva se ob glasbi dežnih kapljic zbudila bolj slabe volje. Morala sva počakati, da je nehala deževati in ob prvi priliki sva odšla v mesto. (Dalje)

Šiftarjeva oljarna v Polani dela za tovarno zdravil Krka

Šiftarjeva oljarna v Polani pri Murski Soboti je sloves pomurskih oljarn „ponesla“ tudi izven Pomurja. Potem, ko je letošnjo jesen na sejmu obrtnikov Pomurja v Murski Soboti prejela priznanje za izredno kvaliteto olja, razstavljenega na razstavi izdelkov obrtnikov v Murski Soboti. Geza Šiftar je namreč sklenil sporazum

„oljevo“, kakor po domače v Prekmurju pravijo... stiskanje olja iz golic in belic, pri Šiftarjevih dnevno živo, saj v Pomurju vedno na kmetov prideluje buče na nekaj arih, da imajo olje za lastne potrebe. Sir, ki ostane po iztiskanju pokrmijo živim, nekaj pa ga prodajo ribičem. V Šiftarjevi oljarni, ki je ena najsodobnejših

o trajnem sodelovanju z industrijo zdravil Krka v Novem mestu, za katero pripravljajo olja iz semen zdravilnih rastlin. To jesen je že predelal 20 tisoč kilogramov lanenega semena v sir, ki tovarni mleti služi kot osnova za proizvodnjo zdravil za prebavila. Predelane količine pa so le uvod v dolgoročno sodelovanje s Krko saj so v laboratoriju TOZD Zelišča, ki nadzoruje kvaliteto proizvodov iz oljarn v Polani pri Murski Soboti zadovoljni, posebej pa jim ustreza, da proizvajalec zanje dela po potrebi in ne kampanjsko, kar jamči tovarni, da ima na voljo zmeraj sveže proizvode oziroma surovine za proizvodnjo zdravil. Sicer pa je tačas, ko delajo

od 13 oljarn v Pomurju, olje istiskajo s hidravlično stiskalnico pod pritiskom 300 atmosfer. Ves postopek od tehtanja semena pa do časa ko pride olje traja le 10-15 minut. Velika prednost, ki je najbolj pomembna vpliva tudi na odločitev za sodelovanje s Šiftarjevo oljarno, pa je medvedno to, da ima dve stiskalnici, kar omogoča, da se masa v siru lažje loči od kroja, kar da olju boljšo kvaliteto in vonj prav tako siru. Nenazadnje pa je velika prednost tudi to, da je peči hili mehanečna delavnica, tako da eventualne okvare na stiskalnici lahko sproti odpravijo.

Boris Hegolj

TURNIŠČE: cene pujskov

Kot že nekaj tednov so tudi pretekli četrtak (15. dec.) rejci prodajali pujske po cenah od 6.000,00 do 8.000,00 dinarjev za par. Dokaj nizko, ali ne? Pa vendar niti niso prodali vseh pujskov — od 88 le nekaj nad 50.

Prihodnje leto še nekaj dodatnih naložb

Na minuli seji izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti so se zlasti zadržali ob dveh nadvse pomembnih razvojnih dokumentih, o katerih bo govor tudi na bližnjem skupščinskem zasedanju. To sta predloga resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja soboške občine v letu 1984 ter načrt uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Glede resolucije za prihodnje leto so predvsem obravnavali pripombe in predloge, ki so se izoblikovali v javni razpravi, ki je trajala do 5. decembra. Prejeli so več pripomb in predlogov iz posameznih organizacij združenega dela, skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, ki so jih večino tudi upoštevali in

bodo vnešene v predlog resolucije za prihodnje leto. Med drugim gre za predviden vrstni red izgradnje posameznih cest v soboški občini, upoštevajoč pri tem srednjeročni plan, čeprav se spričo zaostrenih gospodarskih razmer ne bo možno izogniti premaknitvi posodabljanja nekaterih cest, ki so sicer prednostnega pomena.

Člani soboškega izvršnega sveta so tudi podprli predlog, da bi produktivnost dela in zaposlovanje povečevali za 2 odstotka, družbeni proizvod pa za 3,5 odstotka. Precej je bilo govora tudi o poglavju iz resolucije, ki zajema področje materialnih naložb. Tako bi naj delovna organizacija Mura začela z gradnjo prve faze skupnih skladišč za surovine, skupne

prikrojevalnice in z vlaganji v plinovod, načrtujejo pa tudi posodobitev trgovske mreže in nakup računalnika. Pomurski tisk TOZD Kartonaža bo moderniziral tehnologijo. Agroservis name-rava zgraditi halo za površinsko obdelavo kabin za vozila TAM in tehnične preglede, gozdno gospodarstvo pa predvideva obnovo žage v Mačkovcih.

Na seji soboškega izvršnega sveta pa so v razpravi dopolnili predlog načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v soboški občini, o čemer bo razpravljala še komisija za pripravo in izvajanje omenjenega načrta, z njim pa bodo, podrobneje seznanjeni tudi delegati občinske skupščine.

Milan Jerše

Mešani pevski zbor upokojencev »Gustav Gonza« iz Beltincev ima za sabo že vrsto nastopov. Pred nedavnim je nastopil tudi na proslavi ob dnevu starejših občanov.

A. Horvat

Pevski tabor v Šentvidu

Minulo soboto se je sestel strokovno umetniški Svet Tabora slovenskih pevskih zborov in postavil temeljna izhodišča za 15. tabor, ki bo predvidoma 16. in 17. junija prihodnje leto. Svet je sklenil, da bo najtesneje sodeloval s Slovensko pevsko zvezo in Zvezo kulturnih organizacij Slovenije, saj se bodo pevski zbori po novem morali prijavljati na tabor preko svojih občinskih ZKO, kar je za pravočasno planiranje, finansiranje in izvedbo akcije odločilnega pomena.

Program tabora bo obsegal ljudske in narodne pesmi iz slovenskih pokrajin tostran in onstran meje. Svet je že pripravil širši izbor pesmi (okoli 30) izmed katerih jih bo posebna delovna skupina izbrala 10. Pesmi bodo priredbe najbolj znanih slovenskih prirejevalcev, praviloma štiriglase, kitične in zelo znane. Poleg teh bodo zbori zapeli še nekaj skupnih pesmi s pihalnimi orkestri

ter venček ljudskih (družabnih) pesmi vedrega značaja v smislu spontanega prepevanja.

Velja omeniti, da bo svet ponovil razpis za odkup uglasbitve taborskega motta »Pojo naj ljudje, ki bo odprt do 1. februarja 1984.

Pevski zbori, ki se bodo prijavili svojim občinskim ZKO bodo v januarju že prejeli notno gradivo.

Mitja Gobec

TO JE ODPRTINA, KI JO IMA VSAKO OKNO!

- odlična toplotna izolacija
- 3 stekla, $k = 1,8 - 1,86 \text{ W/m}^2 \text{ K}$
- 2 stekli, $k = 2,25 \text{ W/m}^2 \text{ K}$
- odlična zvočna izolacija 31,5–34,0 dB
- odlična zrakotesnost grupa C–P
- odlična vodotesnost grupa C–P
- koeficient zračne propustnosti $a = 0,1 \text{ m}^3 / \text{hm}$
- vakuumsko impregniran in lameliran les

Vendar dobre lastnosti INLES oken omogočajo prijetnejše bivanje v vašem domu

kombivak

industrija stavbnega pohištva • 61310 ribnica

RAKIČAN

Posvet medicinskih sester

Na srednji zdravstveni šoli v Rakičanu je bilo posvetovanje sekcije medicinskih sester v šolstvu. Ta sekcija združuje medicinske sestre iz devetih srednjih in ene višje šole v Sloveniji, ki se letno dvakrat sestajajo na posvetih. Tokratni posvet je bil namenjen aktualni problematiki uvajanja usmerjenega izobraževanja v srednjem šolstvu. Udeležence posveta so ugotavljale, da dijaki s premajhnim teoretičnim znanjem stopajo v praktični pouk, kar pripisujejo neustreznemu prilagajanju predmetnika. Zato so predlagale, da bi naj del teorije za nego bolnika iz tretjega letnika prenesli v drugi letnik. Ob tej priložnosti so udeležence posveta za novo predsednico sekcije z dvoletnim mandatom izvolile Marijo Zadravec s srednje zdravstvene šole v Rakičanu in prisostvovala uri pouka.

F. M.

NERADNOVCI

Priznanja krvodajalcem

Čeprav so v KO RK Ženavlje vključene le štiri vasi, in sicer Ženavlje, Martinje, Boreča in Neradnovci, se lahko pohvalijo z velikim številom rednih krvodajalcev. O tem pričajo podatki, da je preteklo nedeljo v Neradnovcih kar 66 krvodajalcev prejelo značke in priznanja za pet do petindvajsetkratno darovanje krvi. Jože Balek iz Neradnovca je bil edini, ki je iz rok predsednika KO RK Ženavlje Karla Baleka in sekretarja Viktorja Casarja prejel posebno značko in priznanje za 25-kratno darovanje krvi. Posebno diplomu pa sta v imenu RK Slovenije podelila tudi gasilskemu društvu Neradnovci za sodelovanje v krvodajalstvu.

Na proslavi, kateri je prisostvovalo veliko število krvodajalcev in ostalih krajanov, je spregovoril tudi predsednik sveta krajevne skupnosti G. Petrovci Ciril Bunderla, ki je med ostalim dejal, da so sicer taka srečanja redka, so pa toliko bolj svečana. Ugotovil je, da število krvodajalcev iz leta v leto sicer narašča, toda le v nekaterih vaseh. Svečanost so zaključili učenci COŠ Petrovci s kulturnim programom.

Milan Gašpar

MURSKA SOBOTA

V Študijski knjižnici

Člani knjižničarskega krožka Srednje zdravstvene šole Murska Sobota so si te dni ogledali študijsko knjižnico v Murski Soboti ter razstavo o Mišku Kranjcu.

Delavci knjižnice, ki so jim razkazali prostore njihove delovne enote, so člane krožka seznanili tudi z zgodovino te ustanove in načinom dela.

V zvezi s prostorsko stisko, ki tare mnoge slovenske knjižnice, so člani krožka ob obisku v študijski knjižnici zvedeli, da obstaja v bodoče več resničnih možnosti, da bo ta problem rešen. Tako si tudi študijska knjižnica v Murski Soboti, vsaj v daljni prihodnosti, tokrat zares obeta boljše prostorske in delovne pogoje.

Marjan Pavlič

BELTINCI

Priprave na konferenco

V osnovni organizaciji ZK v krajevni skupnosti Beltinci se že dalj časa pripravljajo na volilno konferenco. V ta namen so se pravočasno lotili kadrovskih in drugih priprav, sicer pa je družbeno-politična aktivnost v osnovni organizaciji bila v celotnem mandatsnem obdobju pestra in vsestranska.

Svojo aktivnost so predvsem namenili delovanju med ljudmi, v drugih organizacijah in društvih ter v samoupravnih organih v krajevni skupnosti. Veliko pozornosti so posvetili tudi družbeno-ekonomskim razmeram in samoupravnemu delovanju organov v krajevni skupnosti, varnostno-političnim razmeram in ne nazadnje socialni politiki in varnosti občanov in delovnih ljudi, pri čemer so se zavzeli za sprotno reševanje obstoječih in nastalih socialnih problemov.

A. H.

LENDAVA

800 občanov dalo kri

Krvodajalstvo je v lendavski občini zelo dobro razvito, to potrjujejo vsakoletni podatki o dajalcih krvi. Letos se je krvodajalske akcije trajala je dva dni, udeležilo kar 800 občanov, kar pomeni kar 4 odstotke prebivalcev občine. Akcije so se udeležile vse krajevne organizacije rdečega križa in skoraj vse organizacije združenega dela v občini. Občinska organizacija RK je tudi letos pripravila prevoz krvodajalcev v Lendavo, tako da je akcija potekala nemoteno. Krvodajalstvo je posebno razvito v Renkovecih in INA Nafti Lendava, saj se delavci udeležujejo tudi odvzema krvi v bolnišnici v M. Soboti. Vseeno je potrebno omeniti prizadevne delavce INA Nafta, ki vedno priskočijo na pomoč, če je to potrebno.

Jani D.

Veterana med vrhunskimi športniki

Redki so športniki, zlasti pa vrhunski, ki se aktivno ukvarjajo s športom čez trideset ali celo petdeset let in še vedno po svojih rezultatih sodijo med najboljše v državi.

Take športnike vselej dajemo za zgled mlajšim, ki so sicer dosegli vrhunske uspehe, a se dokaj hitro umaknejo v ozadje. To tembolj, ker mora športnik, čim starejši je, tem več trenirati, če hoče obdržati vrhunsko formo, to pa pomeni tudi žrtvovati več prostega časa. Med te vsekakor sodita kegljač Miro Steržaj iz Ljutomerja, sicer član kegljaškega kluba Čarda—Radenska, in Milan Balek, član atletskega kluba Pomurje iz Murske Sobotice. Petdesetletni Miro Steržaj je še vedno pojem kegljaškega športa pri nas, trinidesetletni Milan Balek pa v teh letih postavlja državne rekorde. Z njima smo se pogovarjali o dosedanjih dosežkih, doživetjih in načrtih.

VESTNIK: Za seboj imata izredno bogato športno dejavnost. Kako bi nam na kratko predstavila pomembnejše dosežke?

MIRO STERŽAJ: S kegljanjem sem se začel ukvarjati leta 1952, že prej pa sem postavljaj keglje in se navduševal za ta šport. Po

petih letih aktivnega kegljanja sem postal član državne kegljaške reprezentance, polnih petindvajset let pa sem bil njen stalni član in na najpomembnejših tekmovanjih zastopal barve Jugoslavije. Pred dvema letoma sem se sicer odpovedal državnemu dresu in ta čas nastopal le za kegljaški klub Čarda—Radenska. Ker pa je prihodnje leto svetovno kegljaško prvenstvo v Ljubljani, sem sklenil, da bom več treniral in izkoristil to priložnost, da se dokončno poslovim od državne reprezentance. Sicer pa sem v moji športni karieri osvojil vse možne naslove na svetu, kar je prav gotovo izjemen dosežek.

MILAN BALEK: S »kraljico športa« — atletiko sem se začel ukvarjati leta 1966 in razen petih let, ko sem tekmoval za AK Velenje, ves čas nastopal za AK Pomurje iz Murske Sobotice.

Skoraj štirinajst let sem tekmoval v tekih na dolge proge in v maratonu, vedno sem bil med najboljšimi, vendar nikoli na najvišjem mestu. Kar mi ni uspelo v tekih, pa sem uspel v moji novi disciplini — hitri hoji, s katero sem se začel ukvarjati prvega aprila leta 1980. V dobrih treh letih sem se na moje in splošno

presenečenje razvil v vrhunskega tekmovalca v hoji in kot prvi pomurski atlet postal državni rekorder v obeh olimpijskih disciplinah hitre hoje. Oba rekorda sta bila dosežena v letošnji tekmovalni sezoni. Državni rekord na 20 km znaša 1:28.03 na 50 km pa 4:18:28.0. S trinidesetimi leti sem prestal ognjeni krst v državnem dresu v Izmiru na BAI.

VESTNIK: V času športnega udejstvovanja vsak športnik doživi marsikaj prijetnega pa tudi grenkega. Kaj vama je najbolj ostalo v spominu?

MIRO STERŽAJ: Prvi najlepši spomin iz kegljaške kariere je iz leta 1957, ko sem prvič oblekel dres državne članske reprezentance. Drugi dogodek, ki mi bo ostal vse življenje v najlepšem spominu, je iz leta 1964, ko sem postal evropski prvak v treh disciplinah — posamično, v dvojicah in ekipno. To je bilo tudi zame najbolj plodno leto na področju kegljanja, saj sem postavil kar tri svetovne rekorde, od katerih še nobeden ni izboljšan. Tretji športni dogodek, ki mi je ostal v najlepšem spominu, pa je iz leta 1968, ko sem postal svetovni prvak. Najbolj žalo-

sten spomin pa imam na dogodek, če ga lahko tako imenujem, ko sem leta 1972 tekmoval v Splitu. Podrl sem 3.800 kegljev in zasedel četrto mesto ter le za en sam keglj ostal brez medalje.

MILAN BALEK: V moji športni karieri sem doživel veliko veselih in žalostnih trenutkov ter razočaranj. Tokrat bi izpostavil bolj žalostne. V spominu mi je ostalo leto 1978, ko sem bil še član AK Velenje in me zvezni selektor Dane Korica ni uvrstil v državno reprezentanco

Res je, kar ste ugotovili v vprašanju, da če športnik starejši želi doseči vrhunsko formo, mora zato več trenirati. Res je sicer, da na tekmovanjih tudi veliko pomenijo izkušnje, vendar pa je to premalo za vrhunski dosežek, če nisi tudi fizično in psihično pripravljen. Za vrhunski dosežek so torej potrebne vse navedene vrline športnika.

MILAN BALEK: Dobri rezultati niso brez treninga. Za uspeh je torej najpomembnejši trening in šele potem pridejo ostale komponente prehrana, osebno zadovoljstvo in drugo. Seveda pa mora biti trening strokovno načrtovan in izveden. Dejstvo je tudi, da ima starejši športnik nekatere prednosti pred mlajšimi: izkušnje, vztrajnost itd. Sam treniram vsak dan po končani službi ne glede na vreme. Treningi so pestri in raznovrstni s pogostim menjavanjem okolja. Hitra hoja ne sme biti trpljenje, pač pa pesem. Upam, da bom letos prebrodil načrtovanih 4.500 kilometrov. Treniram sam brez strokovnjaka, z nasveti mi je le nekaj pomagal moj nekdanji trener pri AK Velenje Valter Stajner. Vsak drug mesec pa tudi vadim po hribih v okolici Idrije.

VESTNIK: Ljubitelje kegljanja in atletike prav gotovo zanima, koliko časa mislita še tekrovati in ostati med vrhunskimi športniki pri nas?

MIRO STERŽAJ: Tekrovati nameravam še toliko časa, dokler me bo klub potreboval. Če bom zdrav gotovo še deset ali petnajst let. Dokončno pa se nameravam posloviti od državnega dresa na svetovnem prvenstvu v Ljubljani. Če ne bom izbran v reprezentanco, bom prosil vodstvo naše državne reprezentance, naj mi dovoli nekaj simboličnih lučajev pred domačim občinstvom in tako dostojno slovo od državnega dresa, ki sem ga nosil četrto stoletja, lahko rečem zelo uspešno, in tudi prispeval pomemben delež k uveljavitvi jugoslovanskega kegljaškega športa v mednarodnem merilu.

MILAN BALEK: Vrhunsko se bom ukvarjal z atletiko tako dolgo, dokler bom ugotavljal napredek.

Zelo resno se mislim pripraviti na naslednje olimpijsko leto. Povprečno bom dnevno prehodil po 15 kilometrov ali mesečno okrog 450 km. Zelo si želim, da bi dobil status vrhunškega športnika mednarodnega razreda, za kar imam vse pogoje in norme.

Čeprav nisem na spisku kandidatov za olimpijske igre, bom vestno treniral in morda bom naknadno prišel med izbranice. Že v aprilu se bom udeležil mednarodnega tekmovanja v hoji v Bolgariji, kjer bodo sodelovali tekmovalci iz vsega sveta in bom lahko še enkrat preveril svoje kvalitete.

VESTNIK: Sta dobra poznavalca svojega športa. Kaj menita o možnostih nadaljnje razvoja kegljanja in atletike v Pomurju?

MIRO STERŽAJ: Od takrat ko smo se v Pomurju

na balkanskem krosu v Turčiji, čeprav sem to zaslužil, kajti na prvenstvu Jugoslavije sem bil na 12 km dolgi progi šesti.

Namesto mene pa je Korica poslal na tekmovanje kar dva atleta iz Srbije. Podobno usodo sem doživel v letošnji sezoni, ko me niso poslali na svetovno atletsko prvenstvo v Helsinke in na sredozemske igre v Casablanko, čeprav sem izpolnil normo za ta tekmovanja. Imam tudi normo za nastop na olimpijskih igrah v Los Angelesu, vendar prav tako nisem prišel na listo olimpijskih kandidatov.

VESTNIK: Pravijo, če je športnik starejši, mora zato več trenirati, če želi obdržati vrhunsko formo. Koliko vidva trenirata?

MIRO STERŽAJ: Potem, ko sem bil seznanjen, da bi lahko nastopil za državno reprezentanco na svetovnem prvenstvu v Ljubljani, sem prva dva meseca moral pošteno trenirati, da bi najprej shujšal za osem kilogramov.

Sedaj pa se na stezi pojavljam štirikrat do petkrat tedensko.

ARCEOMURKA

KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA n. sol. o.

Sarajevo '84

**Specialni dobavitelj
šampanjcev na XIV. zimskih
olimpijskih igrah v Sarajevu**

SREČNO '84!

Razgovor s kegljačem Mirom Steržajem in atletom Milanom Balekom

Feri Maucec

Dolgi prsti med redukcijami

Na pomurskih postajah milice je več občanov prijavilo krajo raznih predmetov iz stanovanj. Ugotovili so, da je bilo precej teh protipravnih dejanj v času redukcije električnega toka, saj marsikdo pozabi zakleniti stanovanje, delavnico, gospodarsko poslopje. Pozivamo torej k večjemu samozaščitnemu obnašanju v času prekinitev električnega toka.

Elektrika pa je lahko tudi smrtno nevarna. 12. decembra je električni tok ubil 16 plemenskih svinj in 1 merjasca ter 12 manjših pitancev, skupaj težke 3700 kilogramov. Skupna škoda znaša 500 tisoč dinarjev. Izvedenec je ugotovil, da je elektrika ubila svinje zato, ker je menda nekdo izključil ozemljitveni vod. Tako je tok stekel od ogrevalne luči v hlev na kovinsko ogrodje, zato so svinje, ki so prišle v stik z elektriko, poginile. Oškodovan je Mirko Brunčič iz Noršincev pri Ljutomeru.

Pri Francu Srajnerju iz Ljutomera je 12. decembra ob 21.30 začel goreti tv sprejemnik. Še sreča, da je prišel sosed in z ročnim gasilnim aparatom požar pogasil, sicer bi bila škoda še večja. Za zdaj znaša 100.000 dinarjev. Škoda je nastala na televizorju, zavesah, parketu in zidovih. Tv sprejemnik se je vžgal med gledanjem programa.

V predprazničnih dneh marsikdo popije kozarec preveč. 12. decembra ob 24. uri je prišlo do pretepa v kavarni Diane v Murški Soboti. Na eni strani sta bila B. J. in B. L. iz Černelavca, na drugi pa H. B. in G. S. iz Murške Soboti. V

pretepu je dobil poškodbe G. S. Prizadejal mu jih je B. J. Da ni prišlo do hujšega, gre zahvala miličnikom.

Tudi kartasi se vedno ne razidejo mirno, zlasti pa ne, kadar karte vržejo za denar. Tako so igrali K. M., K. D., M. B. in H. M. Karte so igrali v točilnici kegljišča. Med kartanjem je prišlo do prepira (kako tudi ne, ko pa vsi ne morejo dobiti). Z igro sta M. B. in H. M. prekinila, K. M. in K. D. pa sta jo še nekaj časa nadaljevala. Naposled je K. M. pobral denar in odšel za točilno mizo. K. D. to seveda ni bilo všeč in je zahteval polovico denarja. Odšla sta iz lokala. Zunaj je hotel K. M. uda-

riti K. D., vendar se je ta umaknil. Še več: ojuočil se je in je K. M. brnil med noge in mu povzročil poškodbe po obrazu. Epilog kartanja in pretepanja bo pojasnjen na sodišču.

15. decembra je nekdo vlomil v zaboj Cestnega podjetja Murška Soboti. Zaboj je bil ob cesti pri Razkrižju. Iz njega je ukradel 1 akumulator, drugi akumulator pa je poškodoval. Skupna škoda znaša 11.670 dinarjev.

V Radenski tozd Polnilnica pa pogrešajo več svetrov, ključev „gedore“, klešč, izvijačev... Vrednost ukradenih predmetov je 12.500 dinarjev.

Iz Gaberja pa smo prejeli poročilo o kraji iz nedograjene stanovanjske hiše Janeza Koceta. Med 9. in 15. decembrom je iz stavbe nekdo protipravno odnesel črnobeli televizijski sprejemnik in kavč! Vrednost obeh je 50.000 dinarjev.

V preteklem tednu pa tudi prometnih nesreč ni manjkalo. 12. decembra ob 6. uri se je zgodila prometna nesreča na lokalni cesti v Zenkovicah. Vzrok: neprimerna hitrost in neupoštevane prometne znake stop. Štefan Horvat iz Pertoče se je peljal iz Beznovec proti Zenkovicem. Ko je pripeljal do križišča, kjer je prometni znak stop, ni ustavil. V tem hipu je po prednostni cesti pripeljal avtobus, ki ga je vozil Štefan Turza iz Serdice. Osební avto je trčil s prednjim delom v zadnji del avtobusa. Škoda na obeh vozilih znaša 35.000 dinarjev. Voznik osebnega avta ni ustavil, pač pa so ga izsledili ob 10. uri na domu.

Jože Gostanj iz Čentibe se je 15. decembra peljal s tovornim avtom iz Martjanec proti Murški Soboti. Zunaj Nemčavec v levem preglednem ovinku je zaradi neprimerne hitrosti na poledenem vozišču zapeljal v jarek, kjer se je vozilo prevrnilo na bok. Škoda znaša 40.000 dinarjev.

16. decembra ob 18. uri se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti pri Žihlavi. Gmotna škoda znaša 70.000 dinarjev. Janez Orgolič iz Žihlave se je peljal z osebnim avtom iz Vidma proti domu. Ko je pripeljal v Jamno v pregledni levi ovinek, mu je z nasprotni smeri pripeljal nasproti z osebnim avtom Boris Voršič iz Jamne, v katerega vozilo je zapeljal osebni avto, ki ga je vozil Orgolič. Nesreča se je zgodila zato, ker je Orgolič vozil po levi strani. Pravijo, da tudi povsem trezen ni bil.

17. decembra ob 4.15 uri se je Marjan Grlec iz Borejec peljal po Kovačevi ulici v Murški Soboti proti Černelavcem. Zaradi neprimerne hitrosti je zapeljal na pločnik, nato pa je z osebnim avtom trčil v betonsko ograjo, ki jo je v dolžini 6 metrov podrl. Na vozilu in ograji je nastala škoda za 220 tisoč dinarjev. Hudo se je poškodoval sopotnik Ludvik Škrlec iz Rankovec.

Prav tako 17. decembra se je zgodila v Murški Soboti še ena nesreča. Ob 10.30 uri se je Helena Kos s Krajne peljala po Kidričevi ulici. V križišču s Cankarjevo je zavijala na desno. Začela je zavirati, vendar je kljub temu trčila v osebni avto, ki ga je vozil Jože Marič iz Murških Črnc. Voznik je poškodovan. Skupna materialna škoda pa znaša 200.000 dinarjev.

18. decembra ob 14.45 uri se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti na Kapelskem vrhu. Ena oseba se je lažje poškodovala, materialna škoda pa znaša 75.000 dinarjev. Voznik kombija Zoran Kozar iz Brengove pri Lenartu se je peljal iz Radenec proti Vidmu. Pred parkiriščem na Kapelskem vrhu pri tamkajšnjem gostišču je avto najprej ustavil, nato pa neprevidno speljal. Ni se prepričal, če za njim kdo vozi, in zavil na levo. To pa je bilo usodno, kajti za njim je vozil Branimir Domanjko s Paričnjaka. Ta se je zaletel v kombi, saj mu je zaprl pot. Lažje se je poškodovala sopotnica v osebnem avtu Ida Petek s Paričnjaka.

Pretesno srečevanje je vzrok za prometno nesrečo, ki se je zgodila 18. decembra ob 18.45 uri na regionalni cesti zunaj Moščanec. Škoda znaša 18.000 dinarjev. Voznik osebnega avta Ignac Vogrin iz Moščanec se je peljal iz Murške Soboti proti domu. Na Vanceč mu je nasproti pripeljal z zastavo 101 (bele barve) neznan voznik, ki je s svojim vozilom bočno zadal ob Vogrinovo avto in ga celo potisnil s ceste na njivo. Po trčenju je neznanec odpeljal naprej. V ponedeljek ga še niso našli. Če kdo ve, kdo bi bil voznik bele stoenke, naj sporoči miličnikom.

Š. S.

Zabodel obiskovalca

15. decembra ob 20.30 uri je prišel Anton Martinec (1951) iz Rakičana, Cankarjeva 30, k Avgustu Kapunu (1941), v Veržej 130. Namena obiska sicer ne vemo, pač pa smo zvedeli, da sta dalj časa v sporu. Kapun je zahteval, naj Martinec zapusti njegovo hišo, vendar ta ni hotel oditi. To je Kapuna razjezilo, zato je pograbil lovski nož in Martinea dvakrat zabodel v prsni koš in hrbet, s čimer mu je povzročil hudo telesno poškodbo. Martinea so prepeljali v bolnico.

STEKLINA

Strah pred vodo, ta stara strašna bolezen, ki so jo poznali že stari Grki, in jo imenovali hidrofobija, je še vedno med nami in še vedno je ne moremo ozdraviti. Lahko jo samo preprečujemo, zato mislim, da ne bo odveč nekaj besed, kako se varujemo, oziroma pomagamo okuženemu.

Za steklino lahko obolijo vse toplokrvne živali, prav tako seveda ljudje. Bolezen se vedno konča s smrtjo. Prenaša se s slino obolele živali, oziroma z ugrizom.

Povzročitelj te strašne bolezni je virus, ki se razmnožuje v možganih.

Približuje se čas, ko se začnejo lisice iskati (pariti). To je čas, ko se najhitreje širi ta bolezen, saj se takrat te živali veliko gibljejo.

Ko boste v zimskem

času hodili po gozdu (pri spravilu drv), imejte obute gumijaste visoke škornje, ker če pride do srečanja z obolelo živaljo, žival vgrizne v višini svojega telesa in slina, nabrana na zobeh živali, ostane na gumi. Pri roki imejmo tudi kako krepelce, da lahko preženemo napadalno divjad.

Če pride do okužbe, moramo takoj poiskati zdravniško pomoč; nekaj pa lahko že sami storimo doma ali takoj ob nesreči. Poiščimo najbližjo hišo (če smo kje zunaj na delu) in si z vročo vodo in milom izpiramo in iztiskamo rano. Virus ne potuje po krvi, ampak po živčnem sistemu do možganov.

Znaki obolele živali pa so naslednji: pes se obnaša nenavadno, zavrača hrano, se skriva pred gospodarjem — to

je tako imenovano prvo obdobje; drugo obdobje je najnevarnejše za ljudi. Takrat je pes zmeraj v gibanju, vendar brez stalne smeri, hodi, se zaletava, grize do česar pride, žre neužitne stvari, dobi moten pogled, najbolj opazno pa je slinjenje.

Če ste opazili na svojem ali sosednjem psu vsaj podobne znake, psa izolirajte (nikar ga takoj ne pokončajte) in obvestite najbližjo veterinarsko postajo.

Zato pse privežite, da se ne boste jezili na lovce, če vašega ljubljence ne bo domov; mačke zapirajte, da se čim manj gibljejo zunaj. Saj pregovor pravi: »Boljše preprečiti kot lečiti!«

Boj proti steklini ni samo boj lovecev, ampak vseh občanov.

Slavko Žnidarič

Miloš Eržen

Rojen je bil 30. aprila 1920 v Dolgovaških gorah pri Lendavi, njegovo življenje pa se je nenadoma končalo v soboški bolnišnici 13. decembra 1983. Zadelo ga je kap. In kaj naj mu povemo ob slovesu ob njegovem prezgodnjem grobu? Pred vojno je bil trgovski pomočnik v M. Soboti, potem pa so ga oktobra 1940 vpoklicali v vojsko. Služboval je v protiklepni četi 2. planinskega polka v Delnicah. Ob zlomu stare jugoslovanske vojske je prispel v nemško vojno ujetništvo, vendarle pa mu je kmalu uspelo uteči in priti k staršem v Ptuj. Potem je v Soboti prodajal blago pri firmi Ascher, dokler ga niso Ogrji prisilno mobilizirali v 2. madžarsko armado, ki je doživela zlom »Don vodine«. 13. januarja 1943 se je pri Voronježu vdal naši zavezniški Rdeči armadi. Kmalu se kot prostovoljec javi na razpoloženje 1. jugoslovanske brigade, osnovani v Sovjetski zvezi. Dodelan so ga v brigadno sanitetno četo, v kateri kaj hitro postane četa starešina. V tej brigadi je večkrat videl Titovega sina Zarka Braša, heroja Sovjetske zveze. Seveda mu je ostal v neizbrisnem spominu tisti dan v letu 1944, ko se je kot eden izmed delegatov 1. jugoslovanske brigade udeležil Vseslovenskega kongresa v Moskvi.

Iz Rusije je kot pripadnika brigade vodil pot na jugoslovansko bojišče. Udeležil se je ogorčenih bojev pri Čačku, Užicah, sodeloval v bojih na Sremski fronti. Veliko bojnih tovarišev je padlo. Še več pa je bilo hudo ranjenih. Po nacistični kapitulaciji za njega se ni končala vojska, kajti z brigado je odšel v Bosno, kjer je sodeloval v boju z razkropljenimi ostanki četniških in ustaških oddelkov. Demobiliziral so ga januarja 1946 v Kragujevcu.

Naglo so minevala povojna desetletja. Po prilozi iz JA, se je zaposlil v zadrugi na Petanjcih, nato sledi služba na Tišini, potem ga vidimo na delu pri Okrajnem magazinu v Beltincih, od tod ga vodi službena pot na OLO Murška Soboti, in končno je dolga leta uspešno vodil oddelek za občino upravi pri skupščini občine Murška Soboti. Za svoje vojne in povojne zasluge so prisodili številna pomembna odlikovanja in priznanja.

Tudi po upokojitvi ni miroval, saj je deloval v raznih organizacijah in društvih. In sedaj za vedno odhaja Odhaja prežgodaj, vendar pa z zavestjo, da je na svoji življenjski poti častno izpolnjeval svoje domovinsko, družbeno in družinsko poslanstvo.

Naj mu po lahka gruda domače zemlje!

Jože Janež

krvodajalci

MURA MURSKA SOBOTA — Drago Šandor (9), Vincenc Kociper (5), Dezider Bojnec (3), Branko Kous (11), Stefan Drvanč (10.), Milan Balaško (16), Rasko Šlebir (8), Stanko Košček (5), Srečko Dominič (3), Milan Špilak (7), Jože Pivar (1), Terezija Veršič (1), Jože Bobovec (6), Janez Zinko (10), Anton Serdi (4), Marjan Sever (3), Branko Plahut (3), Peter Lopert (1), Stane Jurkovič (37), Vlado Sever (2), Franc Gjerkeš (3), Zlata Miholič (3), Lidija Deškovič (3), Slavica Felbar (2), Jože Novak (5), Ivan Sečkar (1), Alojz Franke (1), Slavko Ozmeč (1), Zdenka Baranja (1), Jože Hašaj (11), Viljem Mekli (8), Martin Horvat (1), Štefan Tkalec (1), Alojz Cigut (5), Vlado Škerlak (9).

Zbor delovne skupnosti SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI OBČINE LJUTOMER

razpisuje

prosta dela in naloge

I. VODJA DELOVNE SKUPNOSTI

Kandidat mora poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

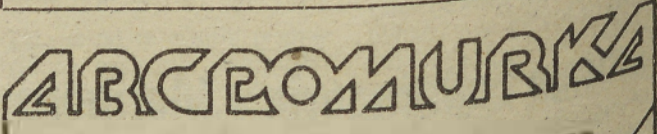
- da je strokovni tajnik ene od SIS ustanoviteljic delovne skupnosti
- da ima visoko ali višjo izobrazbo ustreznega usmeritve
- da ima najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj

II. RAČUNOVODJA DELOVNE SKUPNOSTI

Kandidat za računovodja mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima višjo izobrazbo ekonomsko-finančne smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj v računovodstvu;
- da ima srednjo izobrazbo ekonomsko-finančne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju zahtevnih del in opravil v računovodstvu;
- da izpolnjuje splošne pogoje predpisane z zakoni

Mandat traja 4 leta. Prijave pošljite v roku 8 dni po objavi razpisa na naslov: Delovna skupnost SIS gospodarskih dejavnosti občine Ljutomer, Ljutomer, Ormoška c. 3/II z oznako „za razpisno komisijo“. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

ŽIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD ZA POMURJE, p. o.

MURSKA SOBOTA

na podlagi sklepa delavskega sveta

razpisuje dela in naloge

RAČUNOVODJE

Pogoj: višja strokovna izobrazba ekonomske smeri 5 let delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri 10 let delovnih izkušenj.

Dela in naloge se razpisujejo za dobo 4 let. Kandidati naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 20 dneh od dneva razpisa na gornji naslov z oznako „razpisna komisija“. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku razpisa.

hitro postrežemo in svetujemo

RAIFFEISENKASSE BAD RADKERSBURG — KLOCH
Za vse denarno poslovanje — ZAMENJUJEMO VSE VALUTE PO NAJUGODNEJŠEM TEČAJU
BANKA PRIJAZNIH LUDI

Obmejno mesto, avstrijska RADGONA želi vsem ljudem POMURJA

VESELO PRAZNOVANJE IN SREČNO NOVO LETO 1984!

Radijski in televizijski spored od 23. do 29. decembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.30 — Pet najpopularnjših ta teden... 17.00 — Aktualno v petek, 23. decembra, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.20 Poročila, 17.25 Čez tri gore: Briški oktet, 17.55 Modro poletje, španska otroka nanizanka, 18.25 Obzorik ljubljanskega območja, 18.40 Volilna konferenca SZDL, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Slovenski muzeji in galerije: Muzeji in galerija Kamnik, 20.30 Propagandna oddaja, 20.35 Ne prezrite, 20.50 Šerif v New Yorku, ameriška nanizanka, 22.00 TV dnevnik II, 22.15 Burtch Cassidy in Sundance Kid, ameriški film Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Zgodbe in nepričave, otroška oddaja, 18.15 Tri krat deset, izobraževalna oddaja, 18.45 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Ples kadetov, balet, 20.45 Zagrebška panorama, 21.00 Vidiki, dokumentarna oddaja, 21.50 Nočni kino: UTVA, ameriški film (do 00.05) ljubljanška banka Pomurska banka TV ZAGREB 9.00 Program za otroke zdomcevi, 17.30 Poročila, 17.45 Pravljice, 18.15 Tri krat deset, 18.45 TV koledar, 18.45 Kronika reških občin, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Umor v Teksasu, 21.05 Bodite z nami, 22.05 V petek ob 22.00 23.35 Poročila TV AVSTRIJA PRVI PROGRAM 9.05 Jutranja poročila, 9.05 TV v sliki, 10.30 Mortadella (film), 12.00 Antarktika, 12.15 Dediščina Jalte, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Risanka, 17.30 George, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Pan-optikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrijca v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Peter Aleksander, 21.50 Šport, 22.05 Nočni studio. TV MADŽARSKA 8.05 Naš ekran, pon. 8.40 Spored za otroke, 15.40 Sola za starše, 16.10 5 minut meteorologije, 16.15 Geg-parada, 2. del, 16.40 Reflektor-magazin, 17.40 Navzkrižno vprašanje, 18.20 Iz parlamenta, 19.30 TV dnevnik, 20.00 In vendar se vrtil, Jokajev kviz, 4. del, 21.35 Pariški malik, sinhronizirani francoski film, 23.05 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 — Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 — Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 — TVD novice, 17.05 TV šola: Zgodovina letalstva, 17.30 — Trije medvedki — risanka, 18.00 Velika dolina — serijski film, 19.00 Dokumentarna oddaja, 19.30 TVD vse danes, 19.50 Drevi — novice in zanimivosti, 20.00 — Aktualna tema, 20.30 — Samo enkrat ljubiš — celovečerni film — Igrajo: Predrag Manojlović, Vladica Milosavljević, 22.10 — TVD nočoj, 22.20 — Visoki priiskus — glasbena oddaja	RADIO MURSKA SOBOTA 16.30 — Glasbena paleta po vašem izboru, 17.00 — Aktualno v soboto, 24. decembra, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEZURSTVO: 14.00 do 17.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 8.00 Poročila, 8.05 ZBIS-J Tomažič: Steklarska pravljica, 8.25 Mi smo smešna družina, otroška serija TV Nosi Sad, 8.55 Mali svet: Mar ni življenje lepo, otroška oddaja TV Zagreb, 9.20 I. Otrin: Pesem giba — Jugoslovska moderna, 9.45 Zemljepisne posebnosti: Polovanje vs. krajnost, ameriška poljudnoznanstvena serija, 10.35 Slovenski muzeji in galerije: Muzej neevropskih kultur Goricanje, 11.15 Poročila (do 11.20), 16.55 Poročila, 17.00 PJ v košarki — Borac-Sibenka, prenos, Sarajevo, v odmoru Propagandna oddaja, 18.25 Planet opic, ameriška nadaljevanja, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Naše 28. srečanje, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 Zrcalo tedna, 21.55 Psiho, ameriški film (č/b), 23.40 Poročila Oddajniki II. TV mreže: 16.45 Mali šlager, posnetek otroškega festivala, 17.45 Retrospektiva režiserja Milenka Maričića — M. Begović: Brez tretjega, ponovitev drame, 18.50 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 V družbi z... zabavnoglasbena oddaja, 20.30 Poezija, 21.05 Poročila, 21.10 Naši olimpijci: Vmesni čas (Bojan Križaj), dokumentarna oddaja TV Ljubljana, 21.50 Športna sobota, 22.10 Bobby Fischer vam predstavlja znane šahiste, (do 23.10) TV ZAGREB 9.00 Zimski šolski spored, 12.15 Zabavni spored, 14.30 Sedem TV dni, 15.00 Poročila, 15.05 TV koledar, 15.15 Bunny Lake je izginila (film), 17.00 Košarka: Borac-Sibenka, 18.30 To je to, 19.10 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vročimi milijoni, 21.45 Dnevnik, 22.00 Pred polnočjo TV AVSTRIJA PRVI PROGRAM 9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v sliki, 9.50 Družinski spored, 13.00 Božični spored, 18.30 Dober večer v soboto, 19.00 Avstrijca v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Družinski svet, 21.15 Matera, 22.00 Nismo angeli (film). TV MADŽARSKA 8.35 Za otroke, 9.35 Popglasba, 10.55 Wagner, nadaljevanje, pon. 15.35 Lutka, mala opera, 16.05 Geg-parada, 3. del, 16.30 Božični običaji, 16.40 Feri gre po svetu, predstava otroškega gledališča, 18.10 Beethoven: Simfonija št. IX, 19.30 Poročila, 19.35 Božično darilo za starejše, 21.05 Božične pesmi, 22.30 Faraon, 1. in 2. del poljskega filma. TV KOPER 16.55 TVD novice, 17.00 Košarka: Zadar: Zadar—Crvena Zvezda, 18.30 Dokumentarna oddaja — Čudeži narave, 19.30 TVD vse danes, 19.50 Sobota doma — nasveti za vsak žep, 20.30 Lucy in njeni — serijski film, 21.00 Dolgo iskanje — dokumentarna oddaja, 22.00 TVD nočoj, 22.10 Nočni film	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (Zdomci in delovna mesta doma — v živo, Kotiček za kmetovalce, humoristična priloga), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEZURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 8.50 Poročila, 8.55 Živ zav, otroška matineja, 9.40 Modro poletje, ponovitev španske mladinske nanizanke, 10.10 Fantje s Hill Streeta, ameriška nanizanka, 11.00 625, oddaja za stik z gledalci, 11.25 Domači ansambel: Ansambel Lojzeta Slaka, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.05 Poročila (do 13.10), 14.50 Priljubimo tišini, oddaja TV Koper za slušno prizadeje, 15.20 Samomorilčeva žena (delovni nasl.) ameriški film, 16.55 Poročila, 17.00 Naš kraj: Sorica, 17.15 Športna poročila, 17.30 Portret: Igor Torkar, 18.00 Preja v črni na Korškem, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.23 TV in radio nočoj, 19.25 Zrno do zrna, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 T. Partijci: Oblaki so rdeči, nadaljevanje in konec, 21.05 Športni pregled, 21.35 Naši Olimpijci: Alpski smučarji I, del 22.20 poročila ljubljanška banka Pomurska banka TV ZAGREB 10.30 Nedeljsko dopoldne za otroke, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 14.45 Glasba moje mladosti, 15.15 Kruh s planin, 15.55 Nenavadna tolpa (film), 17.25 Včasih v nedeljo, 18.50 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Oblaki so rdeči, 21.05 Športni pregled, 21.35 Reportaža, 22.05 Dnevnik TV AVSTRIJA PRVI PROGRAM 10.00 V Grčijo in nazaj, 10.45 Družinski program, 14.15 Manhattanster čudež (film), 15.50 Mojster Feder, 16.15 Mrzlo srce, 17.20 Snežni možje, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 150 letnica Ferdinanda von Saara, 19.00 Avstrijca v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Smrt na Nilu (film), 22.30 Hrestac (balet). TV MADŽARSKA 8.35 Za ciccibane, 9.25 Božič pri rakunih, risanka, 9.50 Skupni pes, pon. 10.50 Mali osliček, veliki lev, 11.05 Cirkus prihodnosti, 14.35 Belo uho, črni Bim, film, 16.15 Geg-parada, 4. del, 16.45 Sport '83, 18.00 Delta, 19.00 Teden, 20.00 Poročila, 20.05 Janos Hary, risanka, 21.45 Fantomas, francosko-italijanski film, 23.25 Poročila. TV KOPER 14.30 Boks: Titograd: Budućnost—Priština, 15.30 Hokej — jugoslovsko prvenstvo, 17.50 Samo enkrat ljubiš — film — Igrajo: Predrag Manojlović, Vladica Milosavljević — Režija: Rajko Grlić, 19.30 Stičiče — Tednik TV dnevnika, 19.45 Visoki priiskus — glasbena oddaja, 20.30 Rdeči gusar — celovečerni film — Igrajo: Burt Lancaster, Eva Bartok — Režija: Robert Siodmak, 22.00 Dokumentarna oddaja, 22.10 Španske operne zvezde — zadnja oddaja.	16.30 — Po domače, 17.00 — Aktualno v ponedeljek, 26. decembra (šport, kronika, Najbolj iskane plošče preteklega tedna), 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.20 Poročila, 17.25 Mi smo smešna družina, otroška serija TV Novi Sad LJ, 17.55 Mogočni mikro: Naša prihodnost, 18.25 Podravski obzorik, 18.45 Podium, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Z. Senočič: Gabrijel, drama TV Zagreb, 20.50 Spoznano, neznano — oddaja o znanosti, 21.50 TV dnevnik II Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV Dnevnik, 17.45 Pepelka, otroška oddaja — 2. del, 18.00 Otroška oddaja, 18.15 Ljudje govorijo: Vojni portret Čedomira Popovića, 18.45 Kratek film (samo za LJ 2), 19.00 Športna oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Znanost, 20.45 Zagrebška panorama, 21.05 Prevzetnost in pristranost, angleška nadaljevanja, 21.55 Hit meseca (do 22.40) TV ZAGREB 9.00 Zimski šolski spored, 17.40 Poročila, 17.45 Pepelka, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika varaždinskih občin, 18.45 Podij, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gasilec, 21.05 Izbrani trenutki, 21.10 Svet danes, 21.40 Dnevnik TV AVSTRIJA PRVI PROGRAM 9.30 Družinski svet, 10.30 Kraljev admiral (film), 14.25 Varovanje pand, 15.15 Čudežna dezela (film), 16.45 Pravljica, 17.45 Iz živalskega sveta, 18.15 Sveta komunja, 19.00 Avstrijca v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zvezde v cirkusu, 22.05 Šport, 22.25 Lorientov 60. rojstni dan. DRUGI PROGRAM 14.30 Pojmo skupaj, 15.00 Šport, 17.00 Okay, 18.00 Moje veselje je moje življenje, 18.30 Gnezdece, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mozart (nadaljevanje), 22.20 V strahu (film). TV MADŽARSKA 8.05 Spored za otroke, 11.20 Impresionizem, 3. del, 13.35 Črnouhi beli Bim, sov, film, 15.00 Geg-parada, 15.30 Kalmanov spored, 17.55 Priporočamo naše sporede, spored prihodnjega tedna, 18.20 Šestnajst deklet iz šestnajstih mest, 20.00 Poročila, 20.05 Heelo, Dolly; ameriški musical, 22.30 Ivan Marko, filmski portret. TV KOPER 14.00 Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola — Mala Lulu — risanka, 17.30 Rdeči gusar — film — Igrajo: Burt Lancaster, Eva Bartok — režija: Robert Siodmak, 19.00 Športni pregled, 19.30 TVD — vse danes, 19.50 Drevi — novice in zanimivosti, 20.00 Aerobika, 20.10 Dokumentarna oddaja, 20.30 Veliki detektiv — serijski film, 21.30 Turistični vodje — V sodelovanju s Kompas-om Jugoslavija, 22.10 TVD — nočoj, 21.40 TVD — nočoj, 21.50 Jazz na ekranu, 22.20 Nočni film	16.30 — Vrtiljak popevkarskih novosti, 17.00 — Aktualno v torek, 27. decembra, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 16.40 Šolska TV: Popotnik pripoveduje — oddaja iz niza Vesolje, 17.40 Poročila, 17.45 Zbis-L. Suhodolčan: Piko Dinozaver, 17.55 Naši zbori iz arhiva TV Ljubljana: Škofja Loka z okolico, 18.25 Obalno-kraški Obzorik, 18.40 Kratek film: Morski lev, 18.50 Knjiga, 19.05 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 V. Moberg: Raskenov, švedska nadaljevanja, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Aktualna oddaja, 22.05 TV dnevnik II Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Pustolovščina, otroška oddaja, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Glasba za mlade, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Večer za tamburico, zabavno glasbena oddaja, 20.45 Zrebranje lota, 20.50 Koča Racina, dokumentarna oddaja, 21.35 Zagrebška panorama (do 21.50) ljubljanška banka Pomurska banka TV ZAGREB 9.00 Zimski šolski spored, 17.40 Poročila, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika siških občin, 18.45 Zeleni kabaret, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zabavnoglasbena oddaja, 21.05 Dnevi kosovske glasbe, 21.50 Dnevnik TV AVSTRIJA PRVI PROGRAM 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Tudi hec mora biti, 19.35 Šport, 10.20 Mali lord (film), 12.00 To je bilo leto 1983, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.00 Winetou (film), 16.35 Lutke, 17.05 George, 17.30 Ana in siamski kralj, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Robinovo gnezdo, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrijca v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Globoke vode (film). DRUGI PROGRAM 14.50 In bila je luč, 15.35 Olivia Newton John, 16.35 Disneyevi junaki, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Gozdni dom, 18.30 Gnezdece, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mozart, 21.50 10 pred 10, 22.20 Latigo (film). TV MADŽARSKA 8.05 Počitniška matineja, spored za solarje, 9.50 Arhitektura, 2. del, 10.10 Ponovitve: Delta; Nočno dežurstvo; Srebrna polja, 16.15 Kratki filmi, 16.55 Folklor, 17.50 TV bozra, 18.05 Mesto brez anten, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pravi primeri, 20.40 Se polni res, kviz, 21.10 Umetnina tedna, 21.15 TV univerza, 21.55 Stejem le vesele trenutke, 22.45 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola: Snežna kraljica — 11 del, 17.30 Jazz na ekranu, 18.00 Velika dolina — serijski film, 19.00 Risanka, 19.30 TVD — vse danes, 19.50 Drevi — novice in zanimivosti, 20.00 Z nami pred kamero — 20.30 Velika dolina — serijski film, 21.30 Turistični vodje — V sodelovanju s Kompas-om Jugoslavija, 21.40 TVD nočoj, 21.50 Video mix — Glasbena oddaja v živo z glasbenimi željami in nagradnimi igrami — Vodi Dario Diviacchi	16.30 — Glasba skozi stoletja, 17.00 — Aktualno v četrtek, 29. decembra (kultura), 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 16.55 Šolska TV: Popotnik pripoveduje—oddaja iz niza VESOLJE, 17.55 Poročila, 18.00 Človek in zemlja: Bonellijev orel — 2. del, španska dokumentarna serija, 18.25 Koroški obzorik, 18.40 Zdaj, ko leto se obrača: Zbis-Zlati jablani, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Tarče Mikea Androsa, ameriška nanizanka, 21.55 TV dnevnik II Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Trinajstletnik, otroška serija, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Zeleli ste — pogledje, poučno zabavna oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Večer, posvečen Miroslavu Krležu, 21.15 Zagrebška panorama, 21.30 Milano: Gala koncert v korist Unicefa, prenos (do 23.06) TV ZAGREB 9.00 Zimski šolski spored, 17.40 Poročila, 17.45 Trinajstletnik, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika splitskih občin, 18.45 Iskali ste letje, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Monitor, 21.05 Olimpijski kviz, 22.05 Dnevnik TV AVSTRIJA PRVI PROGRAM 9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v sliki, 10.30 Blondinec z črnimi čevlji (film), 11.50 Doki film, 12.15 Klub seniorjev, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.00 Winetou (film), 16.30 Eci, peci, pec, 16.55 Spoznaj nevarnost, 17.00 Kiwi — novozelandske dogodivščine, 17.25 Don in Peter, 17.30 Ana in siamski kralj, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 TV kuhinja, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrijca v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 TV film, 21.20 Na pomoč, Oto prihaja, 22.00 Šport. TV MADŽARSKA 8.05 Počitniška matineja, spored za solarje, 10.10 Arhitektura, 3. del, 10.30 Divji in svobodni, TV film, 11.50 Humor Harold, 15.30 Potuj z nami, 16.15 Olimpijada v Moskvi, 18.35 TV borza, 18.40 A. Böhm, portret, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Vdova in njena hči, 4. del, 20.55 Panorama, 22.00 Kralj Matjaz in njegova doba, 22.25 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola: Snežna kraljica — 11 del, 17.30 Jazz na ekranu, 18.00 Velika dolina — serijski film, 19.00 Risanka, 19.30 TVD — vse danes, 19.50 Drevi — novice in zanimivosti, 20.00 Z nami pred kamero — 20.30 Velika dolina — serijski film, 21.30 Turistični vodje — V sodelovanju s Kompas-om Jugoslavija, 21.40 TVD nočoj, 21.50 Video mix — Glasbena oddaja v živo z glasbenimi željami in nagradnimi igrami — Vodi Dario Diviacchi	

tedenski koledar

PETEK, 23. december — Viktorija
SOBOTA, 24. december — Eva NEDELJA, 25. december — Božidar
PONEDELJEK, 26. december — Štefan
TOREK, 27. december — Janez SREDA, 28. december — Živko
ČETRTEK, 29. december — Tomaž

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
23. decembra ob 17. uri ameriški barvni televizijski film: „STANLIO IN OLIO V TUJSKI LEGIJI“ in ob 19. uri angleški barvni kinemaskopski film: „EXCALIBUR — MEČ KRALJA ARTHURJA“;
25. decembra ob 15. uri ameriški barvni televizijski film: „STANLIO IN OLIO V TUJSKI LEGIJI“ ter ob 17. in 19. uri ameriški barvni kinemaskopski film: „EXCALIBUR — MEČ KRALJA ARTHURJA“;
26. in 27. decembra ob 17. in 19. uri ameriški barvni televizijski film: „BEG NA DIVJI ZAHOD“;
28. in 29. decembra ob 17. in 19. uri ameriški barvni televizijski film: „PLANET PREKLETIH“.

prodam

HIŠO V LENDAVI, takoj vseljivo, primerno tudi za malo obrt, prodam. Informacije po telefonu (069) 23-296. M-4616
ZDOMCI! Če se želite vrniti, prodajam stanovanjsko hišo v Berkovcih št. 15, takoj vseljivo, z gospodarskim poslopjem in opremo: traktor s priklopi, betonski silosi, trifazni tok in 60 arov ohišnice. Primerna za farmo živine ali perutnine. Hiša je ob asfaltirani cesti ob avtobusni postaji. Poizvedbe v Murški Soboti, Gregorčičeva 17, telefon 069 21-233. M-4657
TRAKTOR STEYR 188 prodam. Radovci 21, p. Grad. M-4716
STAREJŠO HIŠO V CENTRU MURSKÉ SOBOTE, takoj vseljivo, primerna lokacija za obrtnika-zdomca, prodam. Informacije po telefonu 061 21-46-48 ali naslov v upravi lista. M-4725
NOVEJŠO STANOVANJSKO HIŠO, gospodarsko poslopje in 1 ha zemlje na Goričkem prodam. Naslov v upravi lista. M-4743
HIŠO z gospodarskim poslopjem ob prometni cesti in avtobusni postaji, primerno za obrt ali kmetijsko dejavnost s 4 ha zemlje v kompleksu, 10 km od Murške Sobotice, prodam. Informacije po telefonu (069) 23-545 ali na Vaneči 79. M-4739
TROSOBNO STANOVANJE PRODAM. Telefon 21-688. M-4778
PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO, novo in nerabljeno, prodam. Telefon 23-122. M-4787
RENAULT-4, 1976 obnoven, prodam. Prosenjakovci 41, telefon dopoldne 72-730. M-4801
SUZUKI RM 125 motocros, nov prodam. Čuš. tel.: (062) 795 063. M-4772
BARVNI TELEVIZOR ISKRA PRODAM. Naslov v upravi lista. In-591
AVTO ŠKODA 110 R, letnik 1074, registriran, naprodaj. Branoslavci št. 29/B, p. Ljutomer. In-593
HIŠO S SADOVNJAKOM (55 arov) prodam. Gaberje 61. Le-470

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolinik (dopisništvo), Branko Zuncic, Gontar Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobotica, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. — Celoletna naročnina 470,00 din, polletna 235,00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.100,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 630,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobotica 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 13,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Glasiilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobotica, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobotica, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

Obiskal bom gostilno na Hotizi, se okrepal in razvedril. Dobro sem se odločil.

HIŠO V SREDIŠČU MURSKÉ SOBOTE, enonadstropno, dvostanovanjsko, v odličnem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-4842
NEDOGRAJENO HIŠO V CANKOVI PRODAM. Informacije: Domašinci 35. M-4843
FORD ESCORD 1300 GL, letnik 1975, karambolirani, prodam. Naslov v upravi lista. M-4844
TROSILEC ZA GNOJ PRODAM. Bakovci, Mladinska 47. M-4845
GRADBENO PARCELO v okolici Murške Sobotice, z vso dokumentacijo, prodam. Naslov v upravi lista. M-4846
CISTERNO CREINA, 2200 l, za gnojnico, ugodno prodam. Ciril Gerič, Gornja Bistrica 56. M-4847
OKNO z roletno (120 x 180), prodam. Telefon 21-872. M-4847
TOVORNI AVTO TAM 170, kiper, dolgi keson, letnik 1982, prodam. Janez Baligač, Beltinci, Gregorčičeva 19/B, telefon 069 71-262. M-4848
HIŠO s poslopjem, dosegaj gostilna in gradbene parcele z lokacijo v predmestju Ljutomera, prodam. Vprašati pri Karlu Žumnu, Ljutomer Ormoška 27, telefon 069 81-889. In-586

GOSTILNA LORINC iz ČENTIBE želi vsem svojim gostom, sovaščanom in poslovnim partnerjem **SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1984** in vabi na silvestrovanje, za obisk pa se priporočajo tudi v letu 1984.

TRAKTOR STEYR, tip 188, 28 KS, s plugi, prodam. Prodajam v dobre roke tudi psa čuvaja, zaradi preselitve. Sabina Petovari, Šafarsko 22/d, p. Ljutomer. In-589
KAMIN iz litega železa, peč na trda goriva, equalizer (ojačevalec) za avtoradio, 4 x 25 W, 10 ravnih saloničnih plošč 210 x 120 cm, vse novo in televizor črno-beli po delih ter hidravlično črpalko za ferguson 35, prodam. Ervin Ficko, Mlajtinci 36. M-4852
POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAM. Mlajtinci 37. M-4853
KRAVO, brejo osem mesecev, prodam. Franc Car, Poznanovci 22. M-4854
RENAULT 18 v garanciji prodam. Informacije 22-605.
POHIŠTVO ZA SPALNICO, starejši tip, prodam. Gaberje 115. Le-461
STAREJŠO HIŠO s 30 arov zemljišča v Lendavi, prodam. Lendavske gorice 18. Le-461
SUHE BOROVE HLODE ter žganje (slivovico in hruškovico), večjo količino, prodam. Anton Ropoša, Vidonci 130. M-4855
AUDI 100, letnik 1973, dobro ohranjen, prodam. Staneta Rozmana 30, telefon 21-555. M-4858
TELEVIZOR črno-beli, rabljen, prodam. Informacije: telefon (069) 21-169. M-4859
MALI KOMPLET BOBNOV PRODAM. Franc Grah, Černelavci n. h., telefon 23-109. M-4861
NEDOGRAJENO STANOVANJSKO HIŠO s 14 arov zemlje v Očeslavcih, ob asfaltni cesti, prodam. Informacije: Dragotinci št. 29, p. Videm ob Ščavnici. M-4862
DVA PRAŠIČA ZA ZAKOL, cca 120 kg, prodam. Vaneči 23, p. Pucanci. M-4864
I HA MEŠANEGA GOZDA, blizu glavne ceste, prodam. Kovač, Kukeč 25, Križevci v Prekmurju. M-4865
LADO 1100, letnik 1973, prodam. Telefon 21-730 po 19. uri. M-4866
PUJSKE PRODAM. Krog 176. M-4867
LUŠČENO KORUZO PRODAM. Tišina 10. M-4868
MALE PUJSKE PRODAM. Sodišinci 47. M-4869
ŠKODO 110, karambolirano in wartburg po delih, prodam. Ogljed

pri avtokleparju v Sodišincih. M-4870
KAVČ GARNITURO PRODAM. Faršang, Staneta Rozmana 6, M. Sobotica. M-4873
PRIKOLICO GORICA, kiper, širina 2,30, dolžina 6, prodam. Drago Šinkec, Moravci n. h., p. Martjanci. M-4874
TOČILNO MIZO (ŠANK) in gostinsko garnituro (mize in tapicirane stole), dobro ohranjeno in pevsko ozvočenje, 100 W, LESLIE 100 W ter orgle HOHNER, prodam. Kavaš, Bakovci, Partizanska 58. M-4878
SIMCA 1307 GLS NAPRODAJ. Melinci 123, p. Beltinci. M-4876
FIAT 126 P, letnik 1978, prodam. Gederovci 38, p. Tišina. M-4880
126 P, letnik 1980, prodam. Sraka, Ljutomer, Ormoška 11/A. M-4889
KRAVO PRODAM. Janez Hohegger, Murški Črnci 54. M-4882
HIŠO (5. FAZA) Z VRTOM in gradbeno parcelo v Štrigovi, prodam. Ogljed pri Senčar, Štrigova. Informacije: Ožbolt, 61000 Ljubljana, Adamičeva 13, telefon (061) 571-015. M-4901
POLOVICO STANOVANJSKE HIŠE (DVOJČEK), prodam. Naslov v upravi lista. M-4902
TRAKTORSKI OBRAČALNIK FAVORIT 220, prodam. Jure Biškup, Babinci 45, p. Ljutomer. In-601
TRAKTOR FERGUSON 35, generalno popravljen, prodam. Avgust Vozliček, Gibina 1, p. Ljutomer. In-599
NOVO VISOKOPRITLIČNO HIŠO, pretežno z inventarjem in 58 arov zemlje, prodam. Naslov v upravi lista. In-598
MERCEDES 190, letnik 1968, v novem stanju, prodam. Mirko Štuhec, Bučevci 33, p. Križevci pri Ljutomeru. In-596
ENOSONO TRAKTORSKO PRIKOLICO, v dobrem stanju, prodam. Zvonko Kralj, Martinijska 75, Mursko Središče. Le-481

CENJENIM STRANKAM NUDIM NOVOLETNE ARANŽMAJE — PO UGODNIH CENAH. **MARIJA RATNIK**, cvetličarstvo in aranžiranje cvetja, Tišina 34. M-4877

kupim

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, 18—20 KS, kupim. Lendavske gorice 18. Le-474
BARVNI TELEVIZOR, dobro ohranjen, možnost odplačila na dva ali tri obroke, kupim. Ponudbe pod „SIGUREN PLAČNIK“. M-4798
TRAKTOR DEUTSCH, 30 KM, ohranjenega, kupim. Naslov v upravi lista. M-4802
STAREJŠO HIŠO izven Murške Sobotice, kupim. Naslov v upravi lista. M-4835
TRAKTOR 18 ali 28 KS kupim. Ponudbe po telefonu od 15.—16. ure: 70-404. M-4877
MEŠALEC ZA BETON, lahko tudi v okvari, kupim. Jože Košti, Lukavci 78, p. Križevci pri Ljutomeru. In-594
OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK KUPIM. Naslov v upravi lista. M-4879

sobe

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhom oddam eni ali dvema samskima osebam. Partizanska 50. M-4760
STANOVANJE V LJUTOMERU

ŠTEFANU HORVATU iz Gorice, ki je na odsluženju vojaškega roka v Puli, za njegov praznik iskreno čestitajo. Želijo vse najboljše v vojaški suknji z željo, da bi čas na odsluženju kar najhitreje potekel, obenem pa srečno in uspešno NOVO LETO 1984 — vsi Horvatovi iz Gorice.

Mornarjema ROBERTU MEOLICU in ANDREJU TITANU iz Kroga, iskrene čestitke za praznik JLA 22. december z željo, da bi se srečno vrnila z valov plavega Jadrana na deroče valove Mure. Robertu pa varno plovbo z mnogo srpljivosti in neustrašenosti želijo vsi, ki ju imajo radi.

PIŠČANCE, težke do 2 kg, prodam. TROPOVCI 51. M-4860

GD KOBILJE vabi 31. decembra ob 18. uri na SILVESTROVANJE, ki bo v dvorani zadružnega doma. Zabaval vas bo ansambel ZARJA. VABLJENII!

zaposlitve

SLUŽBO DOBITA DEKLETI ZA DELO V GOSTINSTVU IN SICER ENA ZA SAMOSTOJNO STREŽBO GOSTOM, druga pa za pomožna in čistilna dela v kuhinji. Nastop službe s 15. 1. 1984. Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Ivanka Mlakar, Črnivec 11, 64243 Brezje. M-4662
DEKLE ZA POMOČ V GOSTILNI ZAPOSLIM TAKOJ ali po dogovoru. Oglasite se osebno v gostilni pri Mileni Ojsteršek, Koprška ulica 2, Maribor, ob Betnavskem gozdu. M-4768
KVALIFICIRANO ŠIVILJO ali delavko z znanjem šivanja, zaposlim. Delovni čas od 7. do 15. ure. Plača po dogovoru. Gjergjek, Lendavska cesta 8, telefon 23-374. M-4777
DELAVKO S PRAKSO V KONFEKCIJI, za serijsko izdelavo ženskih oblačil in bluz izdelavo. OD DO 20.000 din. Informacije: Nada

Dragima starima staršema FRANCU IN ANI STERNIŠA iz Segovec pri Apačah ob praznovanju 43. obletnice skupnega življenja iskreno čestita in želi še veliko zdravih in zadovoljnih let — vnukinja Sabina s sinkoma.

Dragemu možu in očetu ŠTEFANU KUZMI iz Puževca, ob njegovem prazniku iskreno čestitajo ter želijo trdnega zdravja, predvsem pa srečne in zadovoljstva v družinskem krogu ter, da bi bil še naprej tako dober mož in očka — žena Erika ter sinova Bojan in Miran

*Antolin, Murska Sobotica, Lendavska 58. M-4841
STRUGARJA IŠCEM. Mota št. 30, p. Ljutomer. In 592*

razno

FANT ŽELI SPOZNATI DEKLE S KATERO BI DELILA SKUPNO ŽIVLJENJSKO POT. Če si želiš POZNANSTVA, SE OGLEDATI NA NASLOV V UPRAVI LISTA POD ŠIFRO „SAMO TI“. Le-472
OBRTNIKI! Svoje knjige in davčne prijave zaupajte izkušenemu davčnemu, knjigovodnemu in pravnemu strokovnjaku z visoko izobrazbo. Naslov v upravi lista. M-4803
PREKLICIJEM VELJAVNOST HRANILNE KNJIZICE št. 1216-1, izdano pri KZ Gornja Radgona. Štefan Klanfar, Plitvice 19, p. Apače. M-4811
TRGOVSKI LOKAL V MARKIŠAVCIH št. 37, s prostorom za delavnico in skladišče, primerno za obrtno dejavnost: avtomobilnihančarsko, kleparsko, tapetirno ali podobno, oddam v najem. Poizvedbe v Murški Soboti, Gregorčičeva 17, telefon (069) 21-233. M-4656
GARAŽO VZAMEM V NAJEM V SREDIŠČU MESTA. Možno predplačilo. Šnurer, Lendavska 17/A-8. M-4834
25-LETNI FANT s službo in nekaj zemlje, želi spoznati prapravo dekle, zaradi skupnega življenja. Ponudbo pošljite na upravo lista pod pošto številko 69252. M-4857

ZAHVALA
Ob boleči izgubi drage žene, mame, babice, prababice, sestre in tašče
Viktorije Jelenovec
iz Bakovec
se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili venci in cvetje, nam pa izrekli sožalje in v težkih trenutkih kakorkoli pomagali.
Hvala dr. Korošcu za zdravniško pomoč, Mariki za zdravniško nego, g. župniku za pogrebni obred, pevcem in predstavniku KS za poslovitne besede.
VSI NJENI

V SPOMIN
23. decembra mineva boleče in žalostno leto, odkar nas je po krajši boleznii zapustila naša draga mama, stara mama in sestra
Frančiška Rituper
iz Bokrač
Praznina je v tvojem domu, le žalost prebiva v njem, a v naših srcih boš ostala do konca naših dni.
Žalujejo: sin Branko z ženo Zdenko ter vnuka Aleksander in Aleksandra, sin Janez z ženo Marijo ter vnukinji Olgica in Gerda, svaterja Neza ter sestra Etelka z možem Jožetom

ZAHVALA

Tiho in mirno nas je v 70. letu starosti zapustila naša draga sestra in teta

Terezija Maček

šivilja iz Beznovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: VSI NJENI

ZAHVALA

5. decembra nas je v 81. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jakob Skuhala

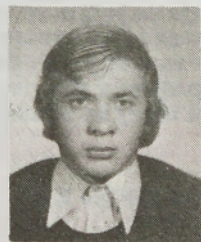
iz Lukavec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se tudi Čebelarskemu društvu Krizevci in kolektivu Galvanika. Posebna zahvala g. župniku in kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornikom za poslovilne besede.

Lukavci, 8. decembra 1983

Žalujoči: žena Jožefa, sinova Franc in Jakob z družinama ter hčerke Jožefa, Marija in Terezija z družinami

Nemila smrt, kaj si storila, ljubega sina si nama vzela.

V SPOMIN

23. decembra mineva boleče leto, odkar naju je za vedno zapustil dragi sin

Franc Šebjan

iz Šalovec

Težko nama je pri srcu, ko se te spominjava in spoznavava resnico, da te ne bo nikoli več med nama. Ostali so sledovi tvojih pridnih rok in spomini, ki ne bodo nikoli ugasnili.

Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob ter na njem prižigate sveče in prinašate cvetje.

Globoko žalujoči: mama, oče in ostalo sorodstvo

Večerna zarja dom je obsijala, vse čakalo je na njo, al ona se ni vrnila, vse puščeno, prazno je za njo.

V SPOMIN

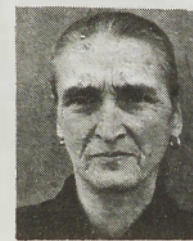
22. decembra minevata dve leti, polni žalosti, odkar nas je zapustila naša draga

Gizela Kukoja

roj. Peček iz Krnec

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob.

Žalujoči: VSI NJENI

A dan je črni moral priti, bridkosti dan, oj dan solzan, težko bilo se je ločiti, a solze vse, ves jok zaman.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi, ko nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa, v 79. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica

Marija Prosič

roj. Benko iz Boreča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, našo drago mamo pa v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje, nam pa ustno ali pisмено izrekli sožalje.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu ter sosedu Bagariju za nesebično pomoč.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Globoko žalujoči: mož Oskar ter sinova Bela in Helmut z družinama

Po livadi se ozremo, hiša prazna tam stoji, vrata nemo so priprta, ker tebe draga žena več tam notri ni.

ZAHVALA

3. decembra nas je nenadoma zapustila žena in teta

Klara Miholič

roj. Maroša iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, botrini in znancem, ki so pokojnico pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje.

Posebna zahvala zdravniškemu osebju, g. duhovniku, pevcem in govornici za poslovilne besede.

ŽALUJOČI: MOŽ IN OSTALI

ZAHVALA

V 78. letu nas je tiho zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra in teta

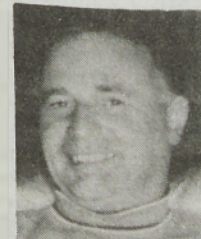
Rozalija Zrim

iz Matjašec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom in znancem za pomoč in podarjeno cvetje. Zahvaljujemo se g. župniku, pevcem in govorniku za nesebično pomoč ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam stali ob strani in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Matjaševci, 1. decembra 1983

Žalujoči: sinovi Franc, Karel, Herman in Štefan z družinami ter hčerke Hilda, Terezija in Helena z družinami

Smrt mu vzela je življenje, nam pa srečo in veselje...

V SPOMIN

Meseca novembra sta minili dve leti globokega in bridkega žalovanja, odkar je nehalo biti dobro in plemenito srce našemu dragemu sinu, bratu in vujčku

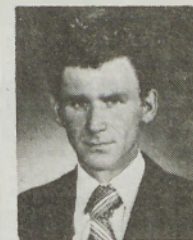
Francu Sobočanuiz Gomilic
ki je živel v Mariboru

Kje si sinek, bratec, vujček dragi, kje je tvoj mili obraz, kje so tvoje zlate roke, ki so nam pomagale? Ne mine dan, da se te ne bi spominjali. Čakamo, da prideš vesel in nasmejan domov, tako kot si se vedno vračal. Toda tebe ni in te nikoli več ne bo. Ti si umrl, a v naših srcih živiš in boš živel do konca naših dni. Neusmiljena smrt je za vedno preprečila uresničitev tvojih in naših načrtov.

Če bi naše solze mrtvega zbudite, te nikdar ne bi črna zemlja krila.

Gomilica, Montreal, Dolga vas

Globoko prizadeti in neutolozljivi: oče, brat Stanko z ženo Katico, sestri Kristina z možem Tonetom in Katica z družino

ZAHVALA

V hudi prometni nesreči, nas je v 41. letu starosti, za vedno zapustil naš najdražji sin, brat in stric

Franc Ignac

iz Srednje Bistrice 63

Po bolečini, ki je urezala težko rano v naših srcih, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi prerani zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam pisмено ali ustno izrekli sožalje.

Prisrčna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Srednja Bistrica, 5. decembra 1983

Žalujoči: oče, mama, sestra Rozalija z družino, sestra Marija z družino iz Kanade in ostalo sorodstvo

Podpisali pogodbo o znanstvenem sodelovanju

V prostorih skupnih služb sestavljene organizacije ABC Pomurka so predstavniki Biotehnične fakultete Univerze Edvarda Kardelja iz Ljubljane in Kmetijske univerze iz Keszthelyja podpisali pogodbo o sodelovanju na področju izobraževanja študentov, raziskav v kmetijstvu, izmenjavi izkušenj na področju izobraževanja, izmenjavi učiteljev in znanstvenih sodelavcev, o sodelovanju pri raziskovalnem delu in medsebojnem obveščanju o izsledkih raziskovalnega dela v kmetijstvu.

Za kmetijsko univerzo Keszthely v okviru katere deluje tudi fakulteta v Mosonmagyaróvárju je pogodbo podpisal rektor dr. Béla Debrezenci, s strani Biotehnične fakultete iz Ljubljane pa dekan profesor Franc Šunčič.

S pogodbo, ki velja od dne podpisa in bo veljala do leta 1985, so kmetijski strokovnjaki iz sosednje LR Madžarske in Slovenije dali uradni ton že več kot desetletje trajajočemu sodelovanju. Pogodba bo veljala za čas trajanja medvladnega sporazuma o sodelovanju med sosedama, po pretoku v letu 1986 pa bodo v Keszthelyju ob Blatnem jezeru pregledali dosežene rezultate sodelovanja in, v kar ne gre dvomiti, dogovor o sodelovanju podaljšali.

Sodelovanje do katerega je prišlo na osnovi že doseženih rezultatov, bo torej posej tudi uradno dogovorjeno in še bolj intenzivno. Slednje bo pomembno za obe strani, pri čemer ne gre prezreti, da se je ljubljanska Biotehnična fakulteta povezala z najstarejšo kmetijsko visokošolsko ustanovo v Evropi, saj je visoka šola iz Keszthelyja bila ustanovljena že pred 200 leti. Ob nastetem velja omeniti še velike dosežke, ki jih v zadnjih letih beležijo madžarski kmetijci tako, da bo izmenjava izkušenj vsekakor dobrodošla. Sicer pa naši strokovnjaki še sodelujejo pri poskusni proizvodnji detelj in drugega na Madžarskem.

S pogodbo pa so predvideli sodelovanje tudi na področju živinoreje, melioracije, vrtnarstva in ekonomike.

V okviru mednarodne izmenjave pa boata tudi biblioteka Biotehnične fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in knjižnica Kmetijske univerze v Keszthelyju nadaljevali z leta 1963 začeto izmenjavo znanstvenih publikacij.

Delavci obeh fakultet pa so s tem, da so pogodbo podpisali na sedežu agroživinske organizacije ABC Pomurka potrdili, da se mora strokovno sodelovanje oziroma rezultati slednjega potrditi v proizvodnji hrane.

Po podpisu pogodbe so si madžarski gostje in predstavniki Biotehnične fakultete iz Ljubljane ogledali še Tovarno mlečnega prahu v Murski Soboti in Živinorejsko-veterinarski zavod za Pomurje.

Boris Hegeduš

Razmah in cena otroškega varstva

Osrednja pozornost na zadnji seji izvršnega sveta skupščine občine Murska Soba je veljala vzgojno-varstveni dejavnosti v občini. Tu je v dnevnom varstvu v 82 oddelkih 1808 otrok, program vzgojno-varstvene dejavnosti vzgojno-varstvene organizacije Murska Soba pa izvaja 167 zaposlenih. Njihovi osebni prejemki so izjemno nizki (povprečni neto OD na zaposlenega znaša 14.140 dinarjev, s tem, da kar 23 zaposlenih prejema manj kot stari milijon na mesec) prav tako pa je v predvsem ženskem kolektivu z mlajšo delovno silo občuten izpad zaradi bolniških in porodniških. Ugotovitev, da dejavnost stagnira in dejstvo, da v času padca življenjskega standarda upada število otrok v vzgojnem varstvu, narekuje potrebo tako po širši obravnavi v družbenopolitičnih sredinah, sindikatu in socialistični zvezi, kot po razmahu predšolske vzgoje za v vrste nezaiete otroke. Le-ta se namreč dosedanjih 120 ur že izvaja v dvojnem obsegu ur, težave pa so predvsem tam, kjer ni prostorskih in kadrovskih možnosti. Bele lise vzgojnega varstva so predvsem na Goričkem, zato so člani izvršnega sveta predlagali dopolnitev poročila o vzgojno-varstveni dejavnosti v soboški občini za pričujoče šolsko leto z izdelano mrežo potreb po varstvu v oddelkih krajih, za katere bi optimalno rešitev v sedanjih situaciji pomenil potujoči vrtec. V času omejenih investicij pa tudi ureditev in izkoristek obstoječih prostorskih kapacitet tam, kjer so pogoji dela oteženi in slabo kaže tudi v bodoče, čeprav vzgojiteljice in varuhinje v okviru možnosti in s

posluhom (ter finančno podporo občinske skupnosti otroškega varstva) same izdelujejo igrače in nabavljajo potrebne didaktične predmete.

Posebej je bilo izpostavljeno tudi oblikovanje Romom prilagojenih oddelkov, v katerih bi naj bil zaradi vzpostavljanja lažjih stikov ustrezno šolani romski kader, na dvojezičnem območju občine številno

šibki oddelki in delovanje oddelka razvojno (fizično in umsko) motenih otrok.

O vzgojno varstveni dejavnosti so istega dne (v torek, 27. decembra) razpravljali tudi delegati skupščine otroškega varstva, ki so osvojili tudi za 12 odstotkov višje akontacije ekonomske cene varstva za prvo tromesečje naslednjega leta.

Brigita Bavčar

Slavnostno ob prazniku

Preteklo nedeljo dopoldne ob 9. uri je bila v murskosoboškem gasifskem domu slavnostna seja občinskega štaba teritorialne obrambe Murske Sobe v počastitev letošnjega dneva oboroženih sil. Po slavnostnem govoru tovariša Martina Puhana je sekretar sekretariata za ljudsko obrambo podelil vojaške knjižice dekletom in ženam, ki so letos v murskosoboški občini bile vključene v TO. Nato pa so posamezniki prejeli pisne pohvale in priznanja.

Kulturni program so pripravili učenci osnovne šole „Edvard Kardelj“ iz Murske Sobe, na slavnosti pa so bili poleg pohvaljenih ter nagrajenih še predstavniki družbenopolitičnega življenja murskosoboške občine.

F. Matko

POKAL TERITORIALCEM

Že vrsto let poteka v murskosoboški občini tradicionalno tovariško in športno srečanje v počastitev dneva oboroženih sil, ki se ga udeležujejo borci NOV in vojaški vojni invalidi, člani zveze rezervnih vojaških starešin, pripadniki milice, vojniki in pripadniki teritorialne obrambe. Letošnje srečanje je organizirala Uprava javne varnosti in po jutranjem tovariškem srečanju minulo soboto je sledilo športno srečanje v

streljanju z zračno puško, kegljanju in šahu.

V skupni uvrstitvi je že tretjič zapored slavila ekipa občinskega štaba teritorialne obrambe iz Murske Sobe in prejela pokal v trajno last. Lestvica skupnega točkovanja: 1. mesto OŠTO 13 točk, 2. mesto UJV 10 točk, 3. mesto ZZB NOV in ZVVI 8 točk, 4. mesto JLA 7 točk in 5. mesto ZRVS 5 točk.

Filip Matko

ANTIKOZERIJA

Kakšna sreča! Spet nesklepčni!

„Le kje pri bogu so vabljeni,“ se je nekaj minut pred polno uro napovedanega sestanka ves nemiren prestopal aklicatelj, potem ko je že malone povsem „ožel“ na štiri A formatu papirja sestavljeno vabilo. „Mar z vabila ni jasno razvidno, da gre za tako rekoč neodložljiv sestanek, ki ga nihče od članov ne bi smel prešpricati,“ ga je čedalje bolj grabila jeza.

Peščica zbranih, ki so sicer le zlagoma „kapljali“ v sejno sobo občinskih družbenopolitičnih organizacij, se je nemo, a dovolj pomenljivo spogledala, ko je „predsedujoči“ vrazil: „Akdemskih petnajst minut bomo počakali in nič več. Če res ne bomo sklepni, se pač dogovorimo za naslednji sklic, potem pa razidemo.“

Globoko v notranjosti pa je sklicatelj, ki si je za vsak primer na hitro skiciral priložnostne uvodne nagovore k posameznim točkam dnevnega reda, glodalo: „Le čemu ne skličem že končno poslednjega sestanka, na katerem bi bilo mogoče opraviti vse sestanke!“ Zavedajoč se nesmisla teh misli, se je začel odsotno razgledovati po obrazih sedečih udeležencev, ki jim ni bilo lahko skrivati navličenosti in nekakšne moraste napetosti.

Čakali so in čakali. Minilo je dvakrat po petnajst minut, iz kvorumu pa še vedno ni bilo nič. Naj se čakajo?

Nemirno presedanje in kašljanje je sklicatelja predramilo in zamaknjenosti, ki jo je „pasel“ zdaj po vabilu, zdaj po tleh in stehanih prostorih občinskih družbenopolitičnih organizacij. „Pa dobro, tovariši,“ je skušal biti konstruktiven, „se ostali, ki jih ni tukaj, sploh zavedajo, koliko nas stane nesklepčnost? Se zavedajo, da je treba za rezerviranje prostora plačati najemnino, da nam čas, ki ga zdaj v bistvu tratimo, plača družba, se pravi vsakemu posameznemu članu organizacija združenega dela, v kateri je zaposlen, da bi lahko v tem prostoru ta čas kdo drug sestankovali, da samo prelagamo pomembne naloge z današnjega na enega prihodnjih dni, da...“

Najbrže bi še našteval, če ga ne bi ustavil nekdo od navzočih, ki je glasno dejal: „Morda pa niso vsi dobili vabil. Meni ga je recimo že

danes zjutraj izročil naš tajnik samoupravnih organov...“ in končal, saj so se začeli oglašati tudi ostali.

„Predsedujoči“ jih je pustil, da se razgovorijo, sam pa si je na vse mile viže skušal priklicati v spomin nekaj sila važnega iz razprave na enem prejšnjih sestankov. Ko je nuposed med vsesplošno „diskusijo“ ujel „skok čez plot“, se mu je posvetilo.

„Posluh, tovariši, posluh,“ je miril zbrane, ki bi — sodeč po glasnosti — zalegli za najmanj tri

nizacije, ne smemo in ne moremo privoščiti. Tudi s tem, da vam vaši „nadrejeni“ ne bi dali dovolilnice za izhod, ko greste na sestanek našega aktiva, moramo enkrat za vselej razčistiti. Tako vendar ne gre naprej, če se je na dolgo in široko razgovoril podpisani na vabilu.

Med omizjem je vnovič zašumelo, toda „predsedujoči“ je želel še govoriti. To pot je bil dosti bolj demagoški in pragmatično-voluntarističen, saj je začel „brenkati po strunah morale, zavesti, etike“ in kar je temu podobnih in sorodnih načel iz brezmejne zakladnice klasičkov aktivizma.

Skoraj gotovo tokrat ne bi tako kmalu nehal, dasiravno se je ura že

kvorume. „Mislim, da moramo biti toliko pošteni in priznati, če smo vabilo pravočasno dobili ali ga nismo dobili. Prepričan sem — razen če spet ni odgovarala pošta, kar štejem za višjo silo — da ste vabilo, ki sem ga poslal tri dni pred današnjim sestankom, vsi prejeli. Želel pa bi spomniti na nedavno akcijo, ki smo ji nadeli naziv: skok čez plot. Gre za to, da se delavci pred udeležbo na raznih sestankih po delovnem času „rešijo“ tako, da jo ucvrejo mimo vratarja ali še raje kar čez tovarniško ograjo. Požvižgajo se na sklepnost in samoupravljalke obveznosti, česar si mi, kot del naše občinske avantgardne orga-

krepro približala drugi polni uri, če ne bi znenada vstopil član-zamudnik. Očitno je kar precej in pri vratih „kupiral“, kaj je posredi in kot nekakšno olajšanje mu je ušlo: „Kakšna sreča! Spet nesklepčni!“ Za tiste v prostoru občinskih družbenopolitičnih organizacij je bilo s tem prebito dno na sodu potrpljenja. Drug za drugim so začeli vstajati in odhajati, medtem ko je sklicatelj vsakemu posebej „zarotniško“ zabičeval: „Dobimo se čez teden dni ob istem času. In da boš vedel: gre naprej, se je na dolgo in pa se je posinehnil: „Ta je pa lepa! Kakšna sreča, spet nesklepčni!“ (brž)

V Središču na Goričkem je drugače

Če ima kakšen kraj ime SREDIŠČE, pričakujemo pač, da je tamkaj tudi zares kakšno SREDIŠČE — kraj s šolo, pošto, trgovino... A tam na Goričkem, nekaj kilometrov od Prosenjakovec, je to povsem drugače. Edino, kar imajo v vasi, je manjši gasilski dom, na prisojnem pobočju gričevja pa leži manj kot 30 obcestnih hiš. Ceste pa je tamkaj pravzaprav konec, saj bi dalje prišli lahko le v sosednjo Ljudsko republiko Madžarsko, mejnega prehoda pa seveda ni. O kakšnem krajevnem centru torej še zdaleč ni sledu.

NEKAJ PA LE

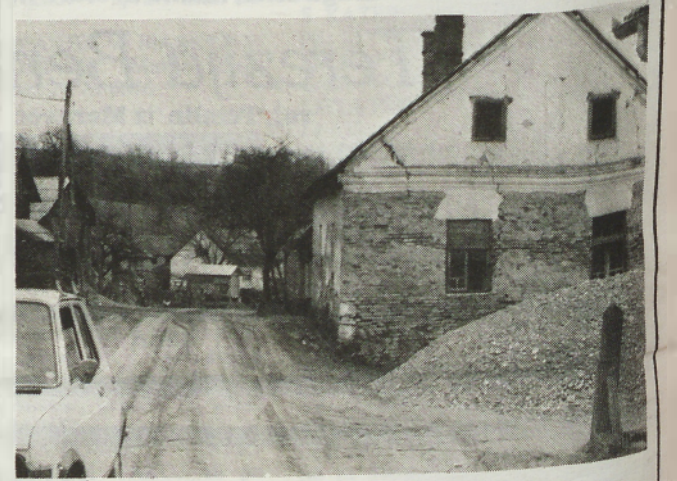
Središčanci zaradi tega sicer niso pobiti, res pa je, da jih nekoliko skrbi usoda kraja, kajti iz leta v leto je manj hiš, iz katerih bi se v teh zimskih dneh valil topel dim. Veliko mlajših je namreč

odšlo zdoma — v tujino ali večje kraje, kjer so si našli delo v tovarnah. In ko smo med drugimi sogovorniki predsednika vaškega odbora v Središču Janeza Baleka povprašali, katere načrte so

»PRIGRIZEK« ZA DIVJAD?

Eno so seveda želje, drugo pa realne možnosti. Želijo si, na primer, asfaltno povezovalno boljšo preskrbo... A kaj drugega kot dokončanje del na cesti proti Domanjševcem najbrž ne bo šlo.

Precej bi si tudi oddahnil, če jim na poljih divjad ne bi več delala toliko škode. Saj, lovska družina jim nekaj povrne, vendar oni bi rajši hrano pridelovali za živino kot pa za divje svinje ali srnjad. Kako bi to splah

V Središču na Goričkem je drugače kot v kakšnem drugem središču (J. G.)

letos uresničili in kakšne potrebe imajo v prihodnje, je najprej samo skomignil z rameni, potem pa: »No, nekaj smo le naredili, čeprav nas je tako malo. Tako smo popravili cesto proti pokopališču, ki je bila največkrat zelo blatna. Saj veste, kako je bilo to neprijetno, kadar smo imeli kakšen pogreb. Zdaj torej več ne bomo tja hodili po blatu. Istočasno smo na tej cesti popravili most, razen tega pa smo navozili gramoz še na nekatere poljske poti in začeli smo popravljati tudi cesto proti Domanjševcem. Oni so namreč svoj del, kot smo se skupaj dogovorili, v glavnem že utrdili. Nas je zdaj prehitela zima.«

Letos torej v Središču niso počivali. Velja pa zapisati, da se delovnih akcij niso hoteli udeleževati vsi krajanje, kot da jim ni mar za napredek. Pa je šlo tudi brez njih, tako kot ne bodo zastala prizadevanja večine tudi v prihodnjem letu. In kaj bi radi postorili?

lahko rešili? Nekateri menijo, da bi kazalo postaviti nekakšne prepreke vzdolž meje z Madžarsko, kajti veliko divjadi prihaja k nam po »prigrizek« prav od tam. Ni malo tudi takih, ki vidijo rešitev v tem, če bi lovi več streljali. Enostavno pa tega vprašanja seveda ni moč rešiti. In kaj bi Središčancem še olajšalo vsakdanje skrbi in težave? Trgovina seveda pri njih ne bi bila rentabilna, to vedo prav vsi; dalo pa bi se najbrž urediti tako, da bi tedensko dvakrat vsaj za kakšno uro prišel v njihov kraj trgovec. Tedaj bi si nakupili najnujnejše življenjske potrebščine, da jim ne bi bilo treba pešati v Prosenjakovce. Prostor za takšno — občasno — trgovino imajo.

Pa še nekaj zanimivega smo slišali. En večji gospodar danes pridelal toliko pšenice, kot v stari Jugoslaviji skoraj vsa vas skupaj. Zaslužek pa menda ni tako ugoden, kot bi pričakovali, ker ga po njihovem mnenju poberejo visoke cene za umetna gnojila, gorivo in druge potrebščine v kmetijstvu. JOŽE GRAJ

NEDA UKRADEN IVO MOJZER ANSAMBEL MAGNET nedelja, 25. 12. 1983 ob 19.00 v Salamencih

sobota. 24. 12. 1983 ob 20.00 v Moravskih Toplicah

SILVESTROVANJE Z ANSAMBLOM LEGIJA

31. decembra v SKAKOVCIH PREDPRODAJA VSTOPNIC V SKAKOVCIH.

1. januarja NOVOLETNI PLES V ŠALAMENCHIH

2. januarja NOVOLETNI PLES V KRAJNI